

RÅDSMEDLEMMENE

INNKALLING TIL RÅDSMØTE og fellesmøte HR /RF

Dato: Torsdag 15.06.2017

Klokka 09.00 – 16.00

Stad: First Hotel Kinsarvik

Møteplan i Hardangerrådet godkjent 15.09.2016 gjeld som møteinnkalling.

Agenda:

09.00 – 12.30 Sakshandsaming

12.30 – 13.00 Orientering:

Reisemål Hardanger Fjord v/ Hans Jørgen Andersen

Søknad frå Kvinnherad kommune om å teikna avtale med Reisemål
Hardanger Fjord AS

13.00 – 14.00 Lunsj

14.00 – 16.00 Fellesmøte Regionrådet – Rådmannsforum

14.00 – 14.30 Orientering:

Prosjekt «Nære og døgnopne digitale tenester for innbyggjarar og næringsdrivande»
v/ Rådmann i Kvinnherad kommune Odd Ivar Øvregård.

Saker til handsaming:

HR-sak 13/17 Saker innmeldte ved starten av møtet. Vert tatt opp under sak 20/16.

HR-sak 14/17 Meldingar

HR-sak 15/17 Leigeavtale for rettslokale på Lofthus

HR-sak 16/17 Søknad om støtte til vitalisering av Almerkeparken i Odda.

HR-sak 17/17 Søknad om støtte til filminnspeling i Hardanger.

HR-sak 18/17 Regional plan for kompetanse og arbeidskraft
Uttale frå Hardangerrådet.

HR-sak 19/17 Endring av Hardangerrådet frå 01.01.2020
Drøfting av arbeidsplan for endringsoppgåver.

HR-sak 20/17 Orienterings- og drøftingssaker

- Regional forskrift for bruk av vannscooter ?

HR-sak 21/17 Orientering om viktige politiske saker i kvar kommune og i Hordaland
fylkeskommune – Orientering ved kvar ordførar.

Saker til fellesmøte Regionrådet - Rådmannsforum

HR-sak 22/17 Regionalt bompengeselskap. Nytt takst- og rabattsystem.
Uttale frå Hardangerrådet.

HR-sak 23/17 Vidareføring av prosjekt «Plansatsing 2016 – Hardangerprosjektet» ?

HR-sak 24/17 Omorganisering av NAV Hardanger/Voss etter Værnesmodellen ?
Drøfting

Forfall må meldast Hardangerrådet v/Trude Rinaldo tlf 53 67 14 50
Varamedlemmene møter etter særskild innkalling.

Kinsarvik 23. mars 2017

Jon Larsgard/s
Rådsordførar

Jostein Eitrheim
Dagleg leiar

Møtedato 15.06.2017	Saksansvarleg Trude Rinaldo
---------------------	-----------------------------

HR-sak 14/17 Meldingar

- Melding 1 Tilsegn om tilskot til Etableraropplæringa i Hordaland frå Hfk av 28.03.2017
- Melding 2 Svar til Hardanger Ungdomsråd frå frå Helse Fonna av 26.04.2017
- Melding 3 Partnerskapsavtale med HFK – tildeling Hardanger av 22.05.2017
- Melding 4 Representant frå Hardanger i referansegruppe for UNESCO creative city Bergen av 01.06.2017
- Melding 5 Invitasjon til referansegruppe – samarbeid om kompetanseutvikling i Hordaland frå HFK av 31.05.2017
- Melding 6 Uttale frå Hardangerrådet vedr. Forslag til endring i nummerering av fylkesvegar i Hardanger/Kvinnherad sendt 31.05.2017
- Melding 7 Søknad om stønad frå AK Glück-Teigland av 07.06.2017
- Melding 8 Invitasjon til formiddagsmøte om nøkkeltal for næringsklyngene på Vestlandet frå HFK av 08.06.2017

HR Melding

Hardangerrådet
Kjøbergbygget
5780 KINSARVIK

Hardangerrådet iks		
Saksøeh:	Kopi til:	
18 APR 2017		
Saksnr.:	Dok.nr.:	Løpenr.:
Videres.til:	Arkivkode:	U.off.S

Dato: 28.03.2017
Vår ref.: 2017/3069-2
Saksbehandlar: tormons
Dykkar ref.:

Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland Tilsegn om tilskot på inntil kr 203 000 til prosjekt Tilskot til etableraropplæringa i Hordaland 2017 - Tilsegn-024-2017.

Vi viser til søknaden dykkar med prosjektplan, datert 15.03.2017, samt oppdatert søknad, om tilskot til ovannemnde prosjekt. Det er med glede vi kan melde at Hordaland fylkeskommune løyver inntil kr 203 000 til prosjektet frå budsjettet for Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland.

For at tilsegna skal vere gyldig må de signere og returnere vedlagte standardvilkår innan 2 veker etter at tilsegnsbrevet er motteke. Dette som ei stadfesting på at de har lest og akseptert vilkåra for løyvinga, og at de tek ansvar for å gjennomføra prosjektet som planlagt.

Tilsegna gjeld til 30.06.2018. Eventuell søknad om forlenging av tilsegna må sendast sakshandsamar før denne dato.

Tilsegna er basert på Retningsliner for tilskot til etableraropplæring i Hordaland frå 2013. Søkjar er kjend med desse. **Tilskot til kurs vert gjeve med basis i faktisk antal deltakarar på kursa, som då vert rekna ut etter at kursa er gjennomført.** For grunnkurs vert det ytt eit tilskot på inntil kr 2.200 pr deltakar, og for temakurs vert det ytt eit tilskot på inntil kr 1.500 pr deltakar. Det er sett opp i søknaden 1 grunnkurs og 6 temakurs. I tillegg får ein ei flat marknadsføringsstøtte på kr 20.000, samt støtte til å marknadsføre kursa i 3 aviser, med kr 5.000 i støtte pr avis, dvs kr 15.000.

1. Prosjektgrunnlag

Følgjande opplysningar er henta frå søkjar si beskriving av søknaden;

Bakgrunn

Partnerskapsavtalen mellom Hfk og Hardangerrådet om å samarbeide for å styrka regional utvikling, samt Retningsliner for tilskot til etableraropplæring i Hordaland frå 2013.

Prosjekt mål

ETABLERING av nye bedrifter i Hardanger. Eit virkemiddel er etablerarkurs.

Aktivitetar

Det er sett opp i søknaden 1 grunnkurs og 6 temakurs på hausten 2017. Handalag opplæring føl opp alle kursdeltakarar gjennom heile året, og gjennomfører sjølve kursa.

Tidsplan

Kursa vert gjennomført hausten 2017

Organisering

Prosjekteigar: Hardangerrådet iks
 Organisasjonsnr.: 980045412
 Prosjektleiar: Tone Søgaaard
 Epost: tone@yho.no

Prosjektorganisering:

Det er Handalag opplæring v/ dagleg leiar Tone Søgaaard som organiserar og gjennomfører kurs for etablerarar i Hardanger på vegne av Hardangerrådet. Hardangerrådet har kontrakt med Handalag for gjennomføring og oppfølging av etablerarar på kurs.

Samarbeidspartnarar:

Handalag opplæring
 Kommunane i Hardanger

Forankring i HNH

I HNH 2017 står det at entreprenørskap og innovasjon er eit av tre hovudinnsatsområdet, og etablerarkurs er eit av tiltaka som kan nyttast for å nå dette målet.

2. Godkjende kostnader og godkjend finansieringsplan**Løyd beløp:** 203 000**Søknadsbeløp:** 203 000**Godkjend kostnadsplan**

Tittel	2017	2018	2019	2020	2021	SUM
Faste kostnader						
Annonsering	15 000					15 000
Faste kostnader lokaler	21 000					21 000
Faste kostnader						
MARknadsføring	48 000					48 000
Faste kostnader						
organisering	56 000					56 000
Faste kostnader						
Undervisning	64 600					64 600
Variable kostnader 3 t 4						
stk	114 000					114 000
Variable kostnader						
Grunnkurs	28 500					28 500
Variable kostnader						
Temakurs 5t 2 stk	57 000					57 000
Sum kostnad	404 100					404 100

Godkjend finansieringsplan

Tittel	2017	2018	2019	2020	2021	SUM
HNH støtte 2017	203 000					203 000
Inntekt grunnkurs	18 000					18 000
Inntekt temakurs 3t a 4 stk	18 000					18 000
Inntekt temakurs 5t a 2stk	15 000					15 000
x Hardangerrådet						
finansererar udekka inntekt	150 100					150 100
Sum finansiering	404 100					404 100

3. Vilkår for tilskotet

Generelle vilkår:

- Større endringar i prosjektplanen, derunder endringar i budsjett eller finansieringsplan, skal etter søknad frå tilsegnsmottakar godkjennast av fylkeskommunen. Søknaden må vere signert av prosjekteigar.
- Føresetnaden for fylkeskommunen si løyving er at prosjektet vert finansiert slik godkjend finansieringsplan ovanfor viser. Fylkeskommunen sin finansieringsdel kan dekkja **inntil 50,2 %** av dei godkjende kostnader.
- Prosjektet må gjennomførast i samsvar med innsendt søknad. Om dette kravet ikkje er oppfylt, kan tilskotet bli skjønnsmessig avkorta.
- Informasjon om prosjektet kan verte omtala på www.hordaland.no

Profilering

- I alle presentasjonar av, og orienteringar om prosjektet, pliktar tilsegnsmottakar å informere tydeleg om at prosjektet er delfinansiert av Hordaland fylkeskommune.

Retningslinjer for profilering av Hordaland fylkeskommune; www.hordaland.no/profil

Delutbetaling

- Tilsegnsmottakar kan oppmode om delutbetaling gjennom www.regionalforvaltning.no. Oppmodinga må innehalde statusrapportering og kostnadsrapport over akkumulerte kostnader (last opp relevante vedlegg).
- Delutbetaling vil verte gjort i høve til godkjend kostnadsprosent på **50,2 % av akkumulerte kostnader**, maksimalt inntil 75 % av løyvd beløp på kr 168 000. Resterande beløp vert utbetalt ved prosjektavslutning, sjå neste avsnitt.

Prosjektavslutning og sluttutbetaling

- Straks prosjektet er avslutta skal tilsegnsmottakaren sende oppmoding om sluttutbetaling gjennom www.regionalforvaltning.no under «Ny utbetaling».
- I samband med oppmoding om sluttutbetaling skal det fyllast ut ein sluttrapport og kostnadsrapport i www.regionalforvaltning.no. Dette må skje innan 30.06.2018.
- Sluttrapporten og sluttrekneskapan skal handsamast av dei styrande organa i prosjektet og godkjennast av prosjekteigar. Signert *Sluttrekneskap for prosjektet* lastas opp som vedlegg til oppmoding om sluttutbetaling i www.regionalforvaltning.no. Dette gjev formelt grunnlag for endeleg utbetaling av tilsegna.
- Statsautorisert- eller registrert revisor skal attestere sluttrekneskapan for tilsegn over kr 100 000.
- Tilsegnsmottakaren har ansvar for å kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Eventuelt for mykje utbetalt tilskot skal betalast attende snarast.

Kontroll

Fylkeskommunen og fylkeskommunen sin revisor har når som helst rett til å kontrollere at midlane vert forvalta i samsvar med vilkåra i tilsegna. Vi gjer merksam på at de pliktar å gje fylkeskommunen og fylkeskommunen sin revisor dei opplysningane dei finn påkravd for sin kontroll. Vi gjer vidare merksam på at i medhald av §10 i løyvingreglementet og §12 i lov om Riksrevisjonen, kan Kommunal- og regionaldepartementet og Riksrevisjonen setje i verk kontroll med at midlane vert nytta som føreset.

Klage / innsyn i dokumenta

Part eller andre med rettsleg klageinteresse kan klage på vedtaket innan ein frist på tre - 3 - veker. Fristen vert rekna frå den dagen de mottok melding om vedtaket. Den fylkeskommunale klagenemnda er

klageinstans. Klagen skal sendast til Hordaland fylkeskommune, Regionalavdelinga, Postboks 7900, 5020 Bergen eller på epost til regional@hfk.no

Klagen må innehalde opplysningar om kva vedtak som det vert klaga på, og dei grunnar som klagen støttar seg til.

Vi gjer merksam på at de etter Forvaltningslova har rett til å gjere dykk kjend med dokumenta i saka med dei avgrensingane som følgjer av §§ 18 og 19.

Kontaktperson

Hordaland fylkeskommune sin kontaktperson og sakshandsamar for dette prosjektet er;

Torill Monstad

Epost: torill.monstad@hfk.no

Mobil: 988 40 112

Vi ynskjer dykk lukke til med gjennomføringa av prosjektet.

Med helsing

Bård Sandal
fylkesdirektør Regional utvikling

Arthur K Arnesen
konst næringssjef

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg: Standardvilkår og Sluttrekneskapsskjema

Hardangerrådet
v/Trude L. Rinaldo

 Hardangerrådet iks		
Saksbeh:	Kopi til:	
10 MAI 2017		
Saksnr.	Dok.nr.:	Løp.nr.:
Videres.til:	Arkivkode:	U.off.S

Dykkar ref:

Vår ref:

2017/1042 - 14143/2017

Sakshandamar:

Anne Hilde Bjøntegård tlf 52732035

Dato:

26.04.2017

Uttale frå Hardanger Ungdomsråd om Ambulanse og responstid i Hardanger

Viser til brev datert 16.03.2017 der ungdomsrådet ber om eit møte med Helse Fonna og Helse Bergen knytt til tema responstider for ambulanse i Hardanger. Takk for at de tok kontakt om dette, vi ynskjer dialog om saker og spørsmål de er opptekne av og som angår føretaket si verksmed. Helse Fonna har bedt lokal leiar for ambulansetenesta Jon Olav Digranes om å halde eit møte med dykk, eventuelt saman med leiar for ambulansetenesta i Helse Bergen. Digranes har vore i kontakt med dykk om tid og opplegg for slikt møte.

Med von om eit framleis godt samarbeid.

Vennleg helsing
Klinikk for medisinsk service og beredskap

Anne Hilde Bjøntegård
Klinikkdirektør

Kopi:
Administrerende direktør Helse Fonna
Ordførerne i Hardanger

Melding HR.

REGIONALAVDELINGA
Seksjon for nærings- og lokalsamfunnsutvikling

Hardangerrådet IKS

Saksbeh:	Kopi til:		
31 MAI 2017			
Saksnr.	Dok.nr.	Løpenr.	Saksbehandlar: hanglop1
Videres.til:	Arkivkode:	U.off.S	Dykkar ref.:

HARDANGERRÅDET IKS
Postboks 78
5782 KINSARVIK

Dato: 22.05.2017
Vår ref.: 2017/4410-3
Saksbehandlar: hanglop1
Dykkar ref.:

Fylkesbudsjettet 2017: Partnerskapsavtale mellom Hordaland fylkeskommune og Hardangerrådet IKS – tildeling av 217 000 kroner i næringsretta partnerskapsmidlar for 2017

I fylkeskommunen sitt budsjett for 2017 er det sett av kr 12,298 mill. kr på budsjettposten «Næringsretta partnerskapsmidlar». I tillegg blir det nytta kr 2,99 mill. kr av budsjettet i «Handlingsplan for nærings- og lokalsamfunnsutvikling i Hordaland» (HNH 2017) til næringsretta partnerar. Fordeling av støtte til partnerar som fekk fornya si støtte i 2017 vart handsama av fylkesutvalet 22.02.2017 (PS 45/2017). Totalt får 23 partnerar og utviklingsaktørar støtte frå fylkeskommunen i 2017. Den politiske saka finn de [her](#).

I denne saka blei det gjort vedtak om at **Hardangerrådet** skal få **kr 217.000** i partnerskapsmidlar for 2017 over fylkeskommunen sin budsjettpost «Næringsretta partnerskapsmidlar». Vi viser også til inngått avtale om partnerskap for 2016, som med dette vert forlenga til også gjelda for 2017.

Fylkesutvalet vedtok å oppretthalde løyvinga til regionråda i 2017, då dei er viktige samarbeidspartnerar for fylkeskommunen. Regionar som har utvida oppgåver knytt til regionale etablerarfond er prioritert med noko meir midlar enn dei dei andre regionane. Når det gjeld Nordhordland IKS så har dette regionrådet også ansvar for etablerarfondet for alle kommunane som fell utanfor dei tre regionane, og dette regionrådet får difor ein større del av skjønsmidlane. Med dette som utgangspunkt er løyvingane fordelt slik i 2017:

- 20 % blir delt likt som grunntilskot på regionane som har ein partnerskapsavtale.
- 70 % blir fordelt i høve til kor mange kommunar som inngår i regionsamarbeidet.
- 10 % blir avsett til fordeling etter skjøn.

I tillegg er det vektlagt at fylkesoverskridande regionar med berre ein kommune i Hordaland får halvt grunnbeløp.

Dette gjev følgjande fordeling for 2017 (runda av til heile tusen):

FORDELING AV MIDLAR 2017

Region	grunntilskot	tal kommunar	skjøn	SUM 2017	2016
Nordhordland	36 800	159 961	60 000	258 000	198 000
Osterfjord	36 800	68 555		105 000	105 000
Aurland Vik Voss	18 400	68 555		87 000	87 000
Sotra Øygarden	36 800	68 555		105 000	105 000
Hardanger	36 800	159 961	20 600	217 000	247 000
Sunnhordland	36 800	182 813	20 600	240 000	270 000
SUM	202 400	708 400	101 200	1 012 000	1 012 000

Rapportering for 2017 skal skje i tråd med partnerskapsavtalen. Som mottakar av partnerskapsmidlar har de også ansvar for å kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Eventuelt for mykje utbetalt partnerskapsmidlar skal betalast attende snarast.

For utbetaling av tilskot, må de sende ein elektronisk faktura(EHF) til Hordaland fylkeskommune. Fakturaen skal være utan mva.

Send faktura til Hordaland fylkeskommune

- Elektroniske fakturaadresse: 9908:938626367
- Aksesspunkt: Visma

NB! Faktura tilsendt pr. post eller e-post blir returnert.

Merking av faktura

- **Deres referanse** er eit obligatorisk felt i EHF-standard. Vi nyttar eit femsifra ansattnummer for at din faktura skal gå automatisk på flyt til rett mottakar.
- **Deres referanse** i xml-fila: AccountingCustomerParty/Party/Contact/ID

ANSATTNUMMER: 21235

EPHORTENUMMER: 2017/4410-2

For utfyllande informasjon sjå:

<http://www.hordaland.no/nn-NO/om-oss/innkjop-og-faktura/>

Fylkeskommunen og fylkeskommunen sin revisor har når som helst rett til å kontrollere at midlane blir forvalta i samsvar med vilkåra for støtte frå fylkeskommunen. De pliktar å gje fylkeskommunen og fylkeskommunen sin revisor dei opplysningane dei finn påkravd for sin kontroll.

Part eller andre med rettsleg klageinteresse kan klage på vedtaket innan ein frist på tre - 3 - veker. Fristen vert rekna frå den dagen de mottar melding om vedtaket. Den fylkeskommunale klagenemnda er klageinstans. Klagen skal sendast til:

Hordaland fylkeskommune, Regionalavdelinga, Postboks 7900, 5020 Bergen.

Klagen må innehalde opplysningar om kva vedtak som det vert klaga på, og dei grunnar som klagen støttar seg til. Vi gjer merksam på at de etter Forvaltningslova har rett til å gjere dykk kjent med dokumenta i saka med dei avgrensingane som følgjer av §§ 18 og 19.

Hordaland fylkeskommune sin kontaktperson er:

Hans Inge Gloppen, telefon 97 41 40 40, e-post hans.inge.gloppen@hfk.no

Som partner ønskjer vi dykk lykke til arbeidet med å realisera mål, strategiar og prioriterte innsatsområde for næringsutvikling i Hordaland slik det går fram av vår partnerskapsavtale, tildelingsbrevet og HNH 2017.

Bård Sandal
Fylkesdirektør regional utvikling

Arthur K. Arnesen
Fung. næringssjef

Kopi: Regionalavdelinga v/økonomi: 160.308.00

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fra: Eitrheim Jostein
Sendt: 1. juni 2017 16:38
Til: 'Heidi Bjønnes Larsen'
Kopi: Rinaldo Trude
Emne: SV: Invitasjon til referansegruppe knytt til Bergen sitt medlemskap i UNESCO sitt nettverk for kreative byar som gastronomiby.

 Hardangerrådet iks		
07 JUN 2017		
Saksnr.	Dok.nr.:	Løpenr.:
Videres.til:	Arkivkode:	U.off.S

Hei Heidi !

Frå Hardanger vert det Trude Rinaldo som vil vera representant til referansegruppa.

Med fruktbar helsing frå Hardangerrådet iks
Jostein Eitrheim
Dagleg leiar
post@hardangerraadet.no
Tlf 53 67 14 50 / 47 66 95 24

Fra: Heidi Bjønnes Larsen [<mailto:Heidi.Bjonnes.Larsen@hfk.no>]

Sendt: 1. juni 2017 13:18

Til: 'Rune Heradstveit'; 'Gro Jensen Gjerde'; 'pjm@os-ho.kommune.no'; 'Kristin.Lemme@voss.kommune.no'; 'Sigmund.Kvernes@sintef.no'; 'tore.dale@askoy.kommune.no'; 'lars.mjøs@osteroyindustri.no'; Eitrheim Jostein

Kopi: Mette Nora Sætre

Emne: Invitasjon til referansegruppe knytt til Bergen sitt medlemskap i UNESCO sitt nettverk for kreative byar som gastronomiby

Hei,

Som varsla på regionrådleiar møte den 30.mai skal det opprettast ei referansegruppe med representantar frå dei ulike regionane i Hordaland knytt til Bergen sitt medlemskap i UNESCO sitt nettverk for kreative byar som gastronomiby.

Det blir gjort mykje godt og spennande arbeid knytt til mat i regionane. Og vi ynskjer å knyte dette arbeidet nærmare til arbeidet som blir gjort knytt til UNESCO.

I utgangspunktet tenker vi at referansegruppa som være eit forum for utveksling av informasjon. Men vi trur at denne referansegruppa har potensiale til å bli mykje meir, men det skal dei som er med i gruppa og dei regionene de representerer styra. Talet på møter i året er og noko som vi ynskjer at gruppe sjølv skal kome med innspel på. Vi ber om at alle regionene sender inn namn og kontaktinformasjon på sin representant til referansegruppa innan 12.juni til underteikna. Eg tek kontakt med dei og inviterer til møte i august. Berre ta kontakt om det er spørsmål.

Venleg helsing
Heidi Bjønnes Larsen

Spesialrådgjevar
Regional | Seksjon for nærings- og lokalsamfunnsutvikling
HORDALAND FYLKESKOMMUNE

Melding HR

Saksbeh:	Kopi til:	
07 JUN 2017		
Saksnr.:	Dokument:	Løpenr.:
Videres.til:	Arkivkode:	U.off.S

Dato: 31.05.2017
Vår ref.: 2017/4689-1
Saksbehandlar: camstav
Dykkar ref.:

Invitasjon til referansegruppe – samarbeid om kompetanseutvikling i Hordaland

Hordaland fylkeskommune har leia prosessen med ein regional plan for kompetanse og arbeidskraft for Hordaland. Planen er på open høyring fram til 22. juni, og vert handsama politisk hausten 2017. Hovudutfordringa i planen er korleis hordalanssamfunnet kan ruste seg for å handtere stadig nye krav til kompetanse i arbeidslivet på ein proaktiv måte. Planen har difor fokus på korleis utdanningsaktørane, næringslivet og offentleg sektor i Hordaland kan jobbe saman for å skape betre balanse mellom tilbod og etterspurnad etter kompetanse og arbeidskraft i den regionale arbeidsmarknaden.

Kompetansepolitikk er eit breitt felt og inkluderer ei rekkje aktørar. Per i dag er det mange aktivitetar og tiltak som blir sett i verk på dette området og det finst allereie fleire samhandlingsarenaer og samarbeidskonstellasjonar som fungerer. Det vert viktig å samordne dette arbeidet slik at alle trekk i same retning, og med klar ansvarsfordeling og oppfølging. Det er difor sentralt å finne ein god modell for informasjonsflyt og samarbeid, med respekt for kvarandre sitt samfunnsoppdrag.

På dialogmøte for kompetanseplanen februar 2017 blei det uttrykt eit behov for å etablere arenaer der aktørane kan diskutere kva behov for kompetanse framtidens arbeidsliv vil ha og korleis desse behova kan fyllast.

Vi ynskjer difor å invitere deg til å delta i ei referansegruppe for arbeidet med å utvikle ein samarbeidsmodell for Hordaland. Vi legg opp til to møte i referansegruppa.

Første møte vil vere 19. juni 12-15 i Hordaland fylkeskommune. Invitasjonen er personlig, men ta kontakt om det er ønskjeleg å sende ein annan representant frå din organisasjon/ditt ansvarsfelt. Vi ber om påmelding innan 12. juni til spesialrådgjevar Camilla Løvaas Stavnes camilla.lovaas.stavnes@hfk.no / 93223034

Hardangerrådet iks

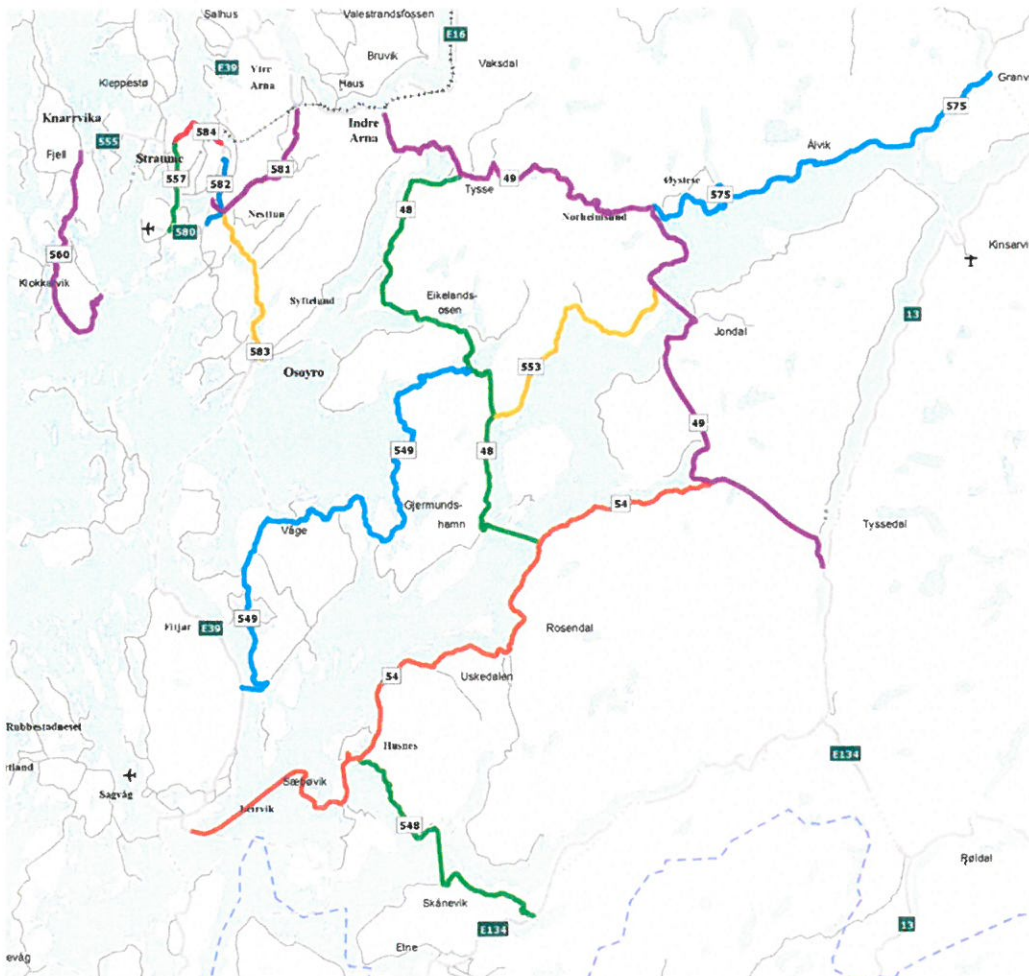
Hordaland fylkeskommune
Samferdsleavdelinga, Vegseksjonen
v/ Seksjonsleiar John Martin Jacobsen
Postboks 7900
5020 BERGEN

Saksbeh:		Kopi til:
31 MAI 2017		
Saksnr.	Bok.no:	Oppsett:
Videres.til:	Arkivkode:	U.off.S

Uttale frå Hardangerrådet vedr. forslag til endringar i nummering av fylkesvegvar i Hardanger/Kvinnherad:

Vi viser møte i Hardangerrådet 30.03. og til presentasjon og drøfting «Vegnummer på fylkesvegane i Hordaland».

I møtet den 30.03. vart det lagt fram slikt forslag til endring av vegnummer på deler av fylkesvegnettet:

Hardangerrådet har drøfta forslaget og gjev følgjande uttale i saka:

1. Hardangerrådet støttar prinsippa som ligg til grunn for gjennomgåande nummerering av fylkesvegane i Hardanger og Kvinnherad. Hardangerrådet ser det som svært positivt at traseen frå Trengereid til Odda via Jondal får gjennomgåande nummerering. Den «nye» hovudtraseen mellom Odda og Bergen vil lettare kunne skiltast når den får ny nummerering slik forslaget inneber.
2. Hardangerrådet krev at fylkesvegen mellom Norheimsund og Granvin framleis må ha nummereringa Fv7. Denne vegen er omkøyringsveg for E16 og den er i tillegg svært kjend og innarbeidd som turistveg. Det er derfor eit krav frå Hardangerrådet at denne vegen framleis skal ha nummereringa Fv7.

Kinsarvik 31.05.2017

Jostein Eitrheim
Dagleg leiar i Hardangerrådet iks.
Hardangerrådet iks signerar digitalt

Melding HR.

Rinaldo Trude

Hardangerrådet iks		
AK Glück-Teigland <ak@bygdagnist.no>		Kopi til:
7. juni 2017 13:21		
Rinaldo Trude		
Re: Presisering søknad		
08 JUN 2017		
Saksnr.	Dok.nr.	Løpnr.
Videres.til:	Arkivkode:	U.off.S

Fra: AK Glück-Teigland <ak@bygdagnist.no>
Sendt: 7. juni 2017 13:21
Til: Rinaldo Trude
Emne: Re: Presisering søknad

[Last ned bilder med full oppløsning](#)
[Tilgjengelig til 7. jul. 2017](#)

Hei igjen Trude

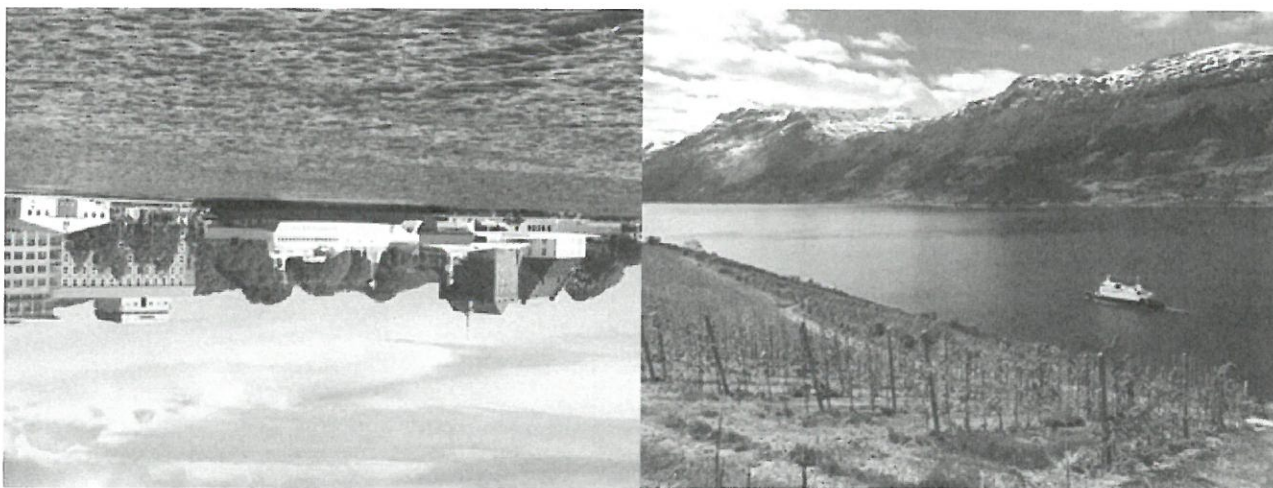
Så kjekt at du såg oss på fjorden. Det var fantastiske dagar på fjorden med eit glittrande og mangfaldig program.

Men diverre fekk den almennyttige delen av prosjektet ei økonomisk bakside som svir sterkt.

Me fekk ein del ekstrakostnadar knytt til å administrera og gjennomføra skuleopplegget for ungdomskulane i regionen. Tilbakemeldingane var svært gode! Både produksjon og ikkje minst logistikkosntadar til kaileige, løyver og direkte kosntadar til ferja gjorde til at tapet på å gjennomføra den historiske og musikalske reisa i Hardanger til Bergen kjem på nærare 45000kr.

Difor frister eg meg til å spørja: Er det noko frie midlar eg kan stila ein søknad til dykk på for å freista balansera økonomien i denne satsinga? Det vil i grunnen vera avgjerande om me skal ta til med ei vidareføring av prosjektet til neste år i eit tilpassa format.

Ser fram til å høyra frå dykk!

Klikk for å laste ned

IMG_0559.MOV
26,5 MB

.....
Mvh AK Glück-Teigland
Bygdagnist AS
Hardanger åtgaum AS
Holmatun eigedom AS
Tlf 91394506
Sendt frå MacBook Air

Melding HR

REGIONALAVDELINGA		
Forskingsinternasjonalisering og analyse - REG AVD		
Hordangerrådet iks		
Saksbeh:	Kopi til:	
08 JUN 2017		
Saksnr.	Dok.nr.:	Løpnr.:
Videres.til:	Arkivkode:	U.off.S

Notat

Dato: 08.06.2017
Arkivsak: 2016/8640-64
Saksbehandlar: lashans

Til: Alle som jobbar i eller opp mot klyngene

Frå: Regionalavdelinga

Invitasjon til formiddagsmøte om nøkkeltal for næringsklyngene på Vestlandet

Hordaland fylkeskommune inviterer til formiddagsmøte i samband med lanseringa av nøkkeltala for marin, maritim og energiklynga på Vestlandet.

Samfunnsøkonomisk analyse har på oppdrag frå Vestlandsrådet og i samråd med Hordaland fylkeskommune laga ei oversikt over storleiken til desse klyngene og analysert utviklinga over tid, og kjem for å presentere hovudfunna. Tanja Hoel frå NCE Seafood, Ingrid Heradstveit Guddal, klyngerådgjevar i Innovasjon Norge Hordaland, og næringssjef i fylkeskommunen, Mette Nora Sætre, kjem også for å sette tala inn i ein politisk og økonomisk kontekst. Det blir høve til å kome med spørsmål og kommentarar frå salen.

Arrangementet er opent for alle som er interessert i dette temaet, men vi ber om at de melder dykk på slik at vi veit kor mange som kjem. Det blir lett servering etter arrangementet.

Tidspunkt

Fredag 23. juni 2017 kl. 10:00-12:00

Sted

Auditorium Vestlandet på fylkesbygget i Bergen (Agnes Mowinckels gate 5)

Påmelding og informasjon:

<http://kurs.hfk.no/Kurs-og-konferansar/2017/Formiddagsmote-om-naringsklyngene-pa-Vestlandet/>.

Påmeldingsfrist

16. juni 2017

Kontaktperson

Lasse Kolbjørn Anke Hansen, rådgjevar Regionalavdelinga, lasse.hansen@hfk.no, 99 22 84 58.

Med beste helsing

Bård Sandal

fylkesdirektør regional utvikling

Møtedato 15.06.2017

Saksansvarleg Jostein Eitrheim

HR-sak 15/17 Leigekontrakt for rettslokale i Hardanger Rettsmuseum til bruk for Hardanger Tingrett.

Saksvedlegg:

1. Planteikning for underetasjen ved Hardanger Rettsmuseum.
2. Utkast til leigekontrakt mellom Holmedalsgården AS v/ Hans-Thorvald Hag og Hardangerrådet IKS.

Saksutgreiing:

Å oppretthalda og styrkja Hardanger tingrett er ei svært viktig sak for heile Hardangerregionen. Tilgjenge på tenlege rettslokale er eit vesentleg grunnlag for at Hardanger Tingrett skal fungera best mogeleg. I dag disponerer Hardanger Tingrett rettslokale i Odda og i Norheimsund. På Lofthus, der Sorenskrivarkontoret er lokalisert har tingretten i dag ikkje tilgjengelege til eigna rettslokale. Dette medfører at saker som skal handsamast må gjennomførast anten i Odda eller i Norheimsund. Denne situasjonen medfører høge reisekostnader for både staben ved Sorenskrivarkontoret og i mange høve også for dei innkalla partane.

Rettslokalet på Lofthus står pr. i dag unytta og både Domstoladministrasjonen, Sorenskrivaren i Hardanger og Hardangerrådet ser det som ei svært god løysing om dette lokalet kan takast i bruk som rettslokale for Hardanger Tingrett.

Etter førespurnad frå Hardangerrådet og Ullensvang herad v/ordførar har Domstoladministrasjonen gjeve tilbakemelding om at dei vil ta 50% av leigekostnadene ved ein leigeavtale for desse lokala.

Detaljer fram av vedlagte utkast til leigeavtale.

Saksvurdering:

Idag disponerer Hardanger Tingrett rettlokale i Kvam og i Odda. Disse lokale er stilt vederlagsfritt til disposisjon for Tingretten. For kommunane Granvin, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang og Jondal finst det ikkje godkjende rettslokale som Tingretten kan nytta. Det fører til at saker knytta til desse kommunane må førast anten i Kvam eller Odda eller i nokre tilfelle på Sorenskrivarkontoret på Lofthus.

Ved å inngå ein leigeavtale for desse lokala vil alle kommunane/herada i Hardanger ha «sitt» rettslokale som vert stilt til disposisjon for tingretten. I tillegg vil det opna opp for at Hardanger Tingrett kan tilby eit eineståande lokale for vigsel hos Sorenskrivaren. Også uteområdet, som er svært flott kan disponerast ifm vigsel og tilhøyrande fotografering.

Nøkkeltal for leigekontrakt er:

Eingongskostnad for naudsynt oppgradering	275 000
Fordeling:	
Utleigar 50%	137 500
Hardangerrådet IKS 25%	68 750
Domstoladministrasjonen 25%	68 750
Sum	275 000
Månadleg husleige:	15 000
Fordeling:	
Hardangerrådet IKS 50%	7 500
Domstoladministrasjonen 50%	7 500
Sum	15 000

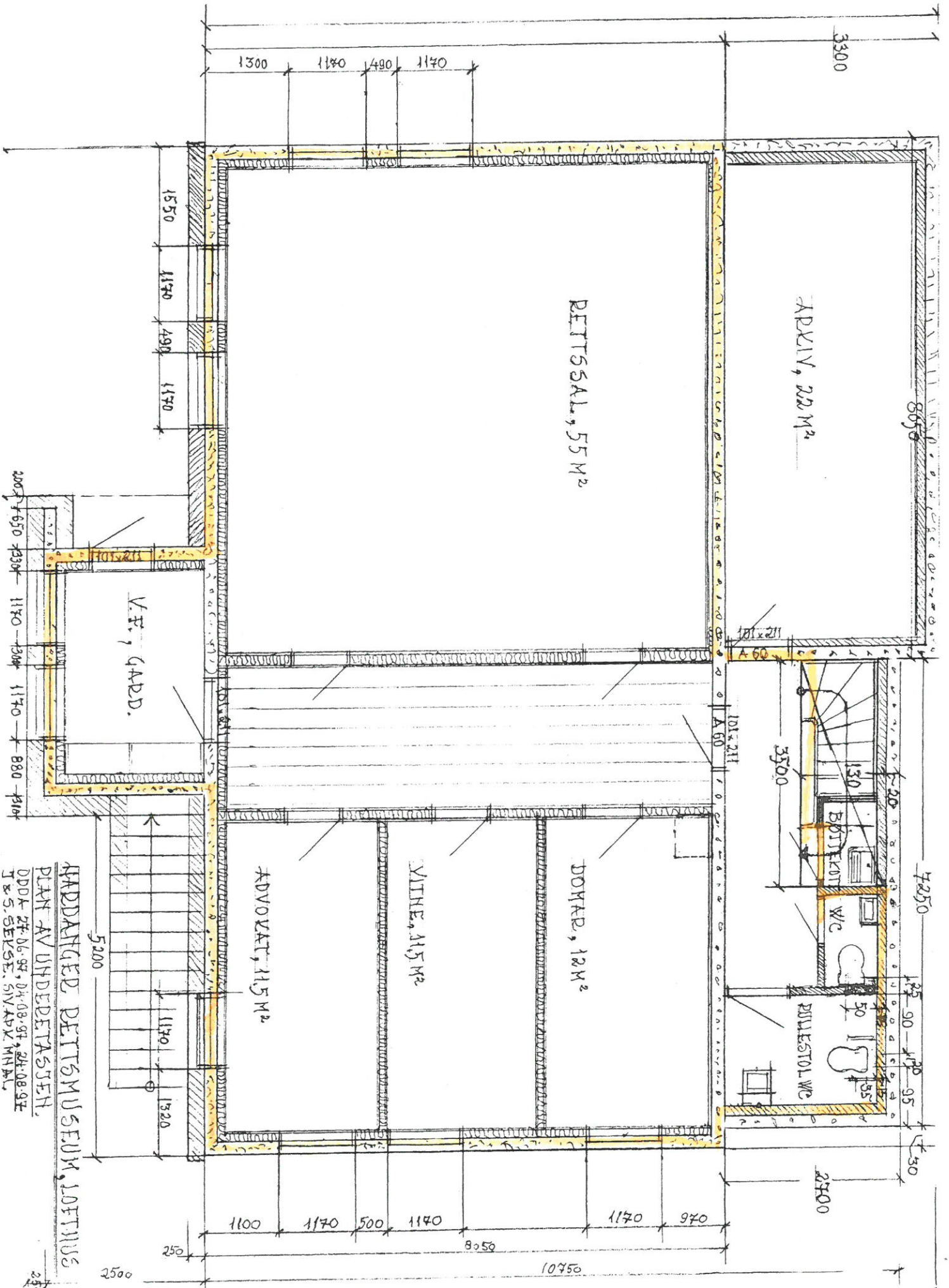
Forslag til fordeling av leigekostnad mellom kommunane Granvin, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang og Jondal:

Kostnader:		2017	2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Eingongskostnad		68 750		Sum					
Månadleg husleige			7 500		7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Antall månader			6		12	12	12	12	6
Husleige pr. år	%-fordeling		45 000		90 000	90 000	90 000	90 000	45 000
Fordeling:	Folketal	folketal							
Eidfjord	925	12 %	8 518	5 575	14 093	11 151	11 151	11 151	5 575
Jondal	1104	15 %	10 166	6 654	16 820	13 308	13 308	13 308	6 654
Ullensvang	3401	46 %	31 318	20 499	51 817	40 998	40 998	40 998	20 499
Ulvik	1116	15 %	10 277	6 726	17 003	13 453	13 453	13 453	6 726
Granvin	920	12 %	8 472	5 545	14 017	11 090	11 090	11 090	5 545
Sum	7466	100 %	68 750	45 000	113 750	90 000	90 000	90 000	45 000

Med bakgrunn i storleiken på kostnadene som vil gjelda for kvar kommune/herad vert det føreslege at Regionrådet gjer endeleg vedtak i saka utan at denne treng ny politisk hansaming i kvar kommune/herad.

Framlegg til vedtak:

Hardangerrådet iks inngår leigeavtale for rettslokale på Lofthus i samsvar med framlagt utkast. Leigeavtalen vert inngått mellom Hardangerrådet og Holmedalsgården AS. Hardangerrådet inngår avtale med Domstoladministrasjonen om dekning av 50% av leigekostnaden for heile avtaleperioden.

AARDBÄNGET RETTSMUSEUM, JOFTUNUS
 PLAN AV UNDERTÄSTEN,
 DDD 27.06.94, 07.08.94, 24.08.94
 J & S. SEKSE. SIV.ARK. MNAL.

HUSLEIGEKONTRAKT.

For eigedomen: Rettslokale , Lofthus, gnr.74 bnr.114
Utleigar: Holmedalsgården AS v/ Hans Thorvald Hag,
Skjoldstølen 14, 5236 RÅDAL
Leigar: Hardangerrådet IKS, Postboks 78, 5782 KINSARVIK

§1.

Kva leigeavtalen omfattar.

Leigeavtalen gjeld: Kjellaretasje i eigedomen gnr. 74 bnr. 114 Jfr. vedlagte teikning som viser det leigde areal i kjellaretasje. Arealet utgjer omlag 140 m².

Adresse: 5781 LOFTHUS

Leigeavtalen omfattar:

- Møblar i rettslokale, gang, domarkontor, vitnerom og advokatkontor.
- tilgang til hagen i samband med t.d. vigsel og tilhøyrande fotografering, men då etter avtale med utleigar.

§2.

Bruk av leigeavtalen omfattar.

Bustaden skal nyttast til: Rettslokale.

§3.

Leigesummen.

Husleige, kr 15.000,- pr. måned, skal betalast på forskot den 1.i kvar måned, fyrste gong for juli måned 2017.

Vassavgift, kloakkavgift, feiaravgift og renovasjon er inkludert i husleiga.

Leigaren må m.a. sjølv syta for å tinga straumabonnement. Målar nr. ????.

Husleiga kan regulerast etter utløpet av første 5-års periode i leigeperioden. Leiga kan maksimalt aukast med endringa i konsumprisindeksen i tida etter siste leigefastsetjing.

Reguleringa må varslast skriftleg med ein frist på minimum ein måned. Utgangspunktet for berekninga er indeksen for juli måned 2017.

Kostnader til istandsetting, jfr. rapport frå Sivilarkitekt Ingmar Askeland, er stipulert til kr 275.000,- og vert delt 50/50 mellom utleigar og leigetakar.

§ 4

Depositum m.m.

Leigar betaler ikkje depositum.

§5.

Leigetida.

Leigaren overtek det leigde lokale den 01.07.2017.

Leigetilhøvet er uoppseieleg i ein 5-års periode frå 01.07.2017 – 30.06.2022. Avtalen føreset ein opsjon til vidareføring for 5+5 år med ei gjensidig oppseiingstid på 1 år. Oppseiinga etter første 5-års periode eller i opsjonsperioden skal vera skriftleg.

§6.

Overlevering av bustaden.

Utleigaren skal stilla lokalet til råvelde for leigaren til avtala tid og i fullgod stand, reingjort og med tenlege låsar til utedør. Likeeins skal kloakk-, vatn-, varme- og elektriske leidningar til lampepunkt og stikkontaktar, omnar og kaminar vera i skikkeleg stand når leigetakar tek lokalet i bruk.

Vil leigaren klaga over at lokalet ikkje er i den stand det skal vera etter lov eller avtale, må han setja fram klage på dette innan 14 dagar etter at han tok over lokalet. Elles vert tilhøva rekna som godtekne.

§7.

Utleigaren sine plikter i leigetida.

Utleigaren skal syta for at lokalet står til rådvelde for leigaren i leigetida, og at bygningen er i god stand. Utleigaren skal halda ved like lokalet med dei leidningar og innretningar som høyrer til for avlaup og forsyning med vatn, varme og elektrisk straum til lampepunkt og stikkontaktar. Trengst det nytt tapet, måling eller istandsetjing og oppussing elles etter vanleg slit og elde, skal utleigaren syta for det, når og så ofte det etter sedvane er påkravd for slike eigedommar, husvære eller rom, om ikkje anna er avtala eller nemnt her.

Utleigaren har det fulle vedlikehaldsansvaret for fellesareal. Utleigar har vidare ansvaret for alt vedlikehaldet i husværet som ikkje er oppnemnt under pkt. 8.

§8.

Leigetakar sine plikter.

Leigetakar skal på eigen kostnad halda ved like leidningar og innretningar som han sjølv har sett opp. Alt arbeid som leigetakar pliktar å utføra, skal han gjera utan ugrunna opphald og på ein handverksmessig forsvarleg måte.

Leigaren pliktar å halda seg etter vanlege ordensreglar som utleigar fastset til sikring av god husorden og forsvarleg handsaming av eigedomen.

§9.

Leigetakar si meldeplikt.

Leigetakar pliktar straks å melda frå til utleigaren om all skade på lokalet og eventuelt eigedomen. Let han vera å gje slik melding, taper han sitt mogleg erstatningskrav og er ansvarleg for alle skader som kjem av forseinkinga.

§10.

Framleige

Framleige kan ikkje skje innanfor ramma av denne husleigekontrakten.

§11.

Reglar om ymse tilhøve.

Lokalet må ikkje utan samtykkje frå utleigaren nyttast på annan måte enn det som er sagt i avtalen eller det som var føresetnaden. Når det trengst, lyt leigetakar finna seg i at utleigaren tek seg tilgjenge til lokalet. Om endringar og utbetringar i bustaden gjeld det som er sagt i husleigelova §§ 5-4 , 5-5 og 5-6 Leigetakar må ikkje utan samtykkje frå utleigaren gjera endringar i lokalet som t.d. leggja nytt golv, å ta bort, flytta eller byta omnar eller liknande.

§12

Endringar i leigetilhøvet.

Leigeavtalen fell bort dersom bustaden eller eit einskild rom vert øydelagd av brann eller anna uhell, anten leigetakar hadde teke over lokalet då dette hende eller ikkje.

§13

Dersom leigetakar bryt avtalen.

Utleigar kan gi leigetakar skriftlege meldingar/advarslar i samband med leigetilhøvet og manglande oppfølging frå leigetakar si side.

Dersom leigetakar vesentleg mislegheld sine plikter etter leigeavtalen, har utleigar rett til å seia opp eller heva leigeavtalen. Vert leiga eller avtala tilleggsytingar ikkje betalt innan 14 dagar etter at skriftleg påkrav etter tvangsfullbyrdingslova § 4-18 har funne stad på eller etter forfallsdag, kan leigaren kastast ut utan søksmål etter tvangsfullbyrdingslova § 13-2, 3. ledd, a.

I påkravet skal det stå at dersom leiga ikkje vert betalt innan 14 dagar etter at påkravet er motteke, har utleigaren rett til å krevja at leigaren vert kasta ut.

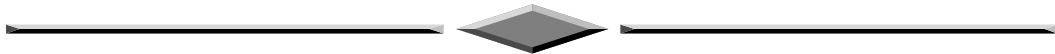
Når leigetida er ute, godtek leigetakar at utkastning kan skje utan søksmål, jf. tvangsfullbyrdingslova § 13-2, 3. ledd b/evt. c. Dersom leigar gjer vesentlege brot på leigeavtalen, kan avtalen hevast, jf. tvangsfullbyrdningslova § 13-2, 3. ledd d.

Når leigetakar flytter etter å ha vorte kasta ut eller etter krav frå utleigaren på grunn av at leigeavtalen ikkje er halden, pliktar han å betala leige for den tida som er att av leigetida med frådrag for det som utleigaren får inn ved eventuell ny utleige av bustaden. Leigaren må og betala dei utgiftene som utkastning, søksmål og rydding fører med seg.

§14

Fråflytting.

Når leigetida er ute, skal leigetakar lata utleigaren få lokalet att med det som høyrer til, reingjort og i same stand som då han overtok den, frårekna skade etter vanleg slit og elde og likeins dei feil som utleigaren skal retta. Dersom flyttedag i avtalen (lova) ikkje fell saman med leigeterminane, skal husleiga regulerast for dei dagane som ligg i mellom. Dersom ikkje anna er avtala, må ikkje leigaren fjerna fast inventar, leidningar og liknande som han har sett opp, med mindre han set bustaden i same stand som så han overtok den. Manglar som leigaren ikkje har utbetra, kan utleigaren utbetra for leigaren sin kostnad.

Underskrivne utleigar og leigar er kjende og godtek alle punkt i denne avtalen som er utferda i 2 eksemplar, eitt til kvar av partane.

Kinsarvik, 01.10.2017

Utleigar:
Holmedalsgården AS
v/ Hans Thorvald Hag

Hans Thorvald Hag

Leigetakar:
Hardangerrådet IKS

Jostein Eitrheim
Dagleg leiar

Møtedato 15.06.2017	Saksansvarleg Jostein Eitrheim
---------------------	--------------------------------

HR-sak 16/17 Søknad om støtte til vitalisering av Almerkeparken i Odda

Saksvedlegg:

Presentasjon av «Prosjekt vitalisering av Almerkeparken i Odda»

Søknad:

Prosjektet vil styrke Odda som regionsenter ved å være en samlingsplass for regionale utøvere av kunst og kultur, og bli en arena for arrangementer som favner vidt utover Oddas grenser.

Om prosjektet

Navn/Organisasjon:

Odda By

Organisasjonsnummer:

979 256 078

Prosjektnavn:

Almerkeparken

Prosjektbeskrivelse (kortfattet):

Sommeren 2017 ønsker vi å vitalisere parken vår. Vi vil gjøre den bedre og brukbar flere dager i året ved å sette opp en seilduk til tak og opprette en kulturarena, inkludert salg, lek og opplevelser. Odda by står som søker på prosjektet, og har 54 medlemsbedrifter.

Beløpet det søkes om (i hele kroner):

100 000

Viktigste målgruppe for prosjektet:

Kulturbasert næring, turister og lokalbefolkning

Prosjektets startdato:

01.06.2017

Prosjektets sluttdato:

20.06.2017

Organisasjonens kontonummer:

35 302 077 167

Kontaktinformasjon

Navn på kontaktperson:

Inge Lægreid

Epost:

inlae@online.no

Gjenta Epost:

inlae@online.no

Telefon:

95889604

Adresse:

Freimsveien 29

Postnummer (4 siffer):

5750

Poststed:

Odda

Om søker + vedlegg

Søkes det støtte fra andre:

Sparebankstiftinga Hardanger, Odda kommune, Sparebanken Vest

Antall medlemmer i lag eller organisasjon:

54 medlemsbedrifter

Saksutgreiing:

Odda By, som representerer handelsverksemder i Odda søker Hardangerrådet om støtte til realisering av plan for bygging av seglduk over den sentrale del av Almerkeparken i Odda.

Tiltaket er meint å gjera området meir attraktivt for besøkjande og kunne nyttast til ulike føremål samstundes som området vert langt meir veruavhengig enn tilfellet er idag.

Prosjektet har ei kostnadsramme på 700.000. Odda by søker Hardangerrådet om støtte på kr 100.000.

Saksvurdering:

Av søknaden går det fram at aktivitetane ein tenkjer seg lagt til dette området vil kunne omfatta tilbod og tenester frå heile Hardangerregionen. T.d.

- Sal av lokalmat og drikke frå Hardanger,
- Informasjon om andre reiselivstilbod i regionen,
- Kulturarrangement med aktørar frå heile Hardanger.
- Utstilling av lokal kunst av kunstnarar frå Hardanger.

Framlegg til vedtak:

Hardangerrådet støttar «Prosjekt vitalisering av Almerkeparken i Odda» med kr 50.000. Beløpet vert dekkja frå restmidlar Regionalt Næringsfond. Føresetnad for støtte er fast profilering av Hardanger på området.

Du finner en flimsnutt på Youtube som viser prosjektet:
<https://www.youtube.com/watch?v=KXKKxp-NG3Q>

Midt i vår vesle Odda by, mellom havna og gågata ligger **Almerkeparken.**

Like ved kollektivknutepunkt og parkering.

Den er et naturlig møtepunkt for fastboende og besøkende. Den er universelt utformet og vel ivaretatt med vakker beplantning.

Parken er anlagt med et senter av steinheller og gråsteinsmurer med gressbakker rundt.

Sommeren 2017 ønsker vi å **vitalisere parken** vår. Vi vil gjøre den bedre og brukbar flere dager i året.

Dette har vi i parken :)

Hvordan gjør vi det?

Vi setter opp et system for å trekke **seilduk** over, som kan stå oppe i sommerhalvåret. Med det oppnår vi mye:

- et tørt område uansett vær
- et enda mer **synlig møtepunkt**
- et forutsigbart «lokale» for pop up-arrangementer
- en park man alltid kan søke til

Odda opplever en turisteksplosjon på grunn av Trolltunga-effekten og mange strømmer gjennom byen vår hver dag. Gjestene søker til butikker, kafeer og turistkontor for informasjon, turtips og nettilgang.

Vi ønsker at Almerkeparken skal være et slikt **møtested for informasjon og opplevelsesutveksling**.

Vi tror at et slikt møtested kan bidra til å få turistene som primært kom for å oppleve Trolltunga til å stoppe flere dager i regionen vår og slik

styrke reiseliv- og handelsnæringen. Det er viktig.

Vi skal være gode på vertskap og vi må være i endring og fornying. Dette vil være et nytt og svært synlig innslag i regionsenteret Odda og vårt prosjekt vil bl.a. gjøre parken til Hardanger sin første frie Wifi-sone ute.

Turistinformasjonen vil ha fast stand, og starte sine by- og kulturvandring fra seilduken.

Dette arbeider vi for å få til :)

I prosjektet vil vi sette opp en **datofestet plan** for store og små arrangementer som skal foregå i parken.

Odda By har allerede mange av sine faste arrangementer der gjennom hele året.

Vi tenker oss at ei god uke om sommeren kan se slik ut:

Mandag: Grilling

Tirsdag: Turlaget har stand og forteller om gode turmål

Onsdag: Sider - om eple og edle dråper

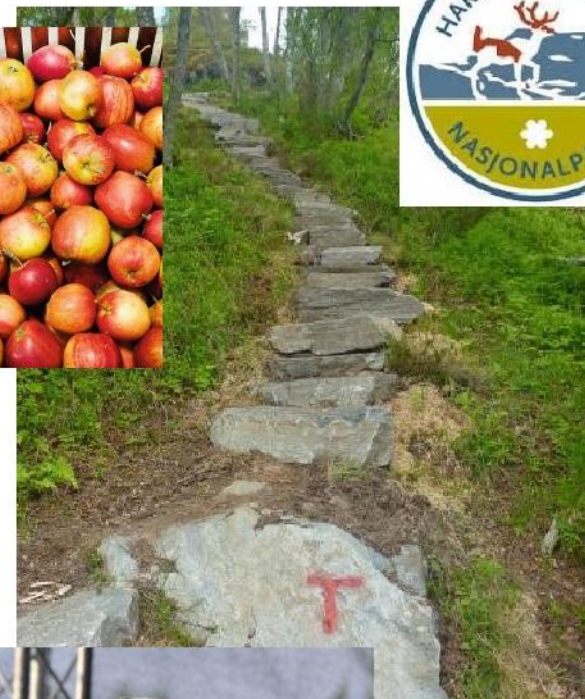
Torsdag: Torgdag

Fredag: Live musikk

Lørdag: Smak av Hardanger, sesongens frukt og bær, lokalmat

Søndag: Musikk

Bredden av arrangementer er utømmelig. Det vil være en blanding av musikk, litteratur, kultur og tradisjon, kunst, utstillinger, småskalaprodusenter, salg, lek og moro.

Tasty

Budsjett

Seilduk med fester og stolper og grunnarbeid	400 000
Møbler	60 000
Wi-Fi	70 000
Lydanlegg	100 000
Informasjonstavle, digital	30 000
Uforutsett	40 000
Totalt	

Kommentert [t1]: Her er det en feil. Totalen er på 610 000

Inndekning

Odda kommune	150 000
Sparebankstiftinga Hardanger	150 000
Odda By	75 000
Blueslaget Lokst Utøve	10 000
Hardangerrådet	100 000
Sparebanken Vest	215 000
Totalt	700 000

Møtedato 15.06.2017

Saksansvarleg Jostein Eitrheim

HR-sak 17/17 Søknad om støtte til filminnspeling i Hardanger

Saksvedlegg:

Vedlegg 1 Søknad frå Nordisk Film

Vedlegg 2 Torden lookbook

Sakstilfang:

MORTAL -

Saksutgreiing:

Av vedlagte søknad går det m.a. fram:

Spillefilmen "Torden" / "Mortal" er en norsk/internasjonalt film fra regissøren av "Trolljegeren". Det er en storslått underholdningsfilm som innholdsmessig og tematisk er sterkt forankret i Hardanger. Vi starter opptak ca 20. juni, og fortsetter ut i juli. Det er også snakk om mulige opptaksdager i Hardanger også seinere på høsten.

Kort om verdien av støtte for regionen - motytelse

Vi tror jo at regionen Hardanger overordnet sett, samt de ulike stedene vi filmer konkret sett, har mye å tjene på at vi gjør opptak av filmen der.

Vi lager en storfilm i størrelse med Max Manus og Bølgen, og vi har en stor internasjonal side, større enn de to nevnte filmer. Det kommer en amerikansk skuespiller som skal spille en stor rolle i filmen og filmprosjektet er allerede delfinansiert gjennom salg til flere titalls land for den er innspilt, noe som sier mye om interessen der ute. Dette garanterer også for at filmen blir vist for et

stort antall mennesker verden over når den har premiere til høsten neste år, og i årene framover med visning på dvd, streaming etc. Et filmprosjekt som dette blir historisk og vil alltid leve og tilgjengeliggjøres for et publikum, til enhver tid, i evig framtid. Tenk på hva filmer som Star Wars har betydd for Finse, eller Bølgen for Geiranger. Denne filmen blir Nordisk Film sin storsatsning for 2018. Vi jobber også sammen med Netflix om en større tv-serie basert på samme univers, med samme lokasjon i tankene, men for et yngre publikum. Dette er et prosjekt vi setter i utvikling fra høsten av.

Vi har store ambisjoner med filmen, men budsjettet og kostnadene er likevel hardt presset og vi må her søke etter litt regionalt tilskudd for å klare denne delen av produksjonen som ønsket. Regissøren er fra Os og det er viktig for han og for oss andre i prosjektet at vi filmer mest mulig i Hardanger da det nettopp skaper en autensitet som vil synes godt i filmen.

Vi er takknemlig for all bistand og velvilje fra regionale aktører på praktikk og tilrettelegging, det settes stor pris på. Men vi har nå møtt på noen uforutsette utfordringer og begrensninger: ledighet og pris på hotell/overnatting, merkostnader knyttet til transport, reise, logistikk, ferje- og helikopteropptak med mer. Store avstander er også en utfordring som gir merkostnader i reise og overtidbetaling til stab.

For å opprettholde vårt ønske om mest mulig opptak i regionen så søker vi herved Hardangerrådet om økonomisk tilskudd på hele eller deler av en totalsum på NOK 450.000,-.

Vil vil deretter søke kommunene om differansen mellom det eventuelle tilskuddet fra Hardangerrådet og det gjenværende beløp.

Denne summen er var ubalanse i budsjettet, og konsekvensene av denne ubalansen er at vi må redusere andelen opptak i regionen og innholdsmessig forenkle filmen. Det tror vi er svart uheldig for begge parter (dere i regionen, og oss som lager filmen). Litt økonomisk bistand kan gjøre at vi kan slå oss til ro og beslutte å filme i deres region som opprinnelig planlagt. Konsekvensen av ubalansen er at vi må se mot andre løsninger som dessverre tvinger oss til å flytte deler av de planlagte opptakene til et andre steder. Vi anser eventuelle støtte fra dere som øremerket forbruk i regionen, og på den måten vil alt av dette lokaliseres tilbake til næring i regionen deres.

Vi ønsker ikke å sette presidens for andre filmprosjekter som ønsker å gjøre opptak i regionen, men på grunn av vår tidsramme så har vi ikke klart å budsjettere riktig kostnadene å faktisk filme i Hardanger, før nå nylig. Ei heller å finansiere opp disse merkostnadene. Prosjekter med enda lenger tid til forarbeid kan innordne seg på mer fordelaktige måter, få tid til booking, forhandling etc.

Steder vi ser for oss å filme:

Odda

Buarbreen

veier til/rundt Matre

Matre

Rosendal

Arnes (kai)
Kinsarvik
Osa
Ulvik
Hardanger-broen
Eidfjord
Ardal
Turtagro
Brimnes

Konkrete verdier / motytelser:

**Den totale markedsføringsverdi av Hardanger nasjonalt og internasjonalt*

**Vi gjør et totalt forbruk i regionen, og Vestlandet på et sted mellom 4 og 6 millioner kroner (hoteller/overnatting, transport, utstyr, leiebiler, skuespillere, arbeidskraft etc.)*

**Lokasjoner som ikke ville blitt filmet gjøres mulig ved hjelp av denne støtten*

**Vi tilbyr tilbake en pakke av høykvalitets bilder/film/video til eget promo og bruk, etter filmens lansering*

**Vi stiller oss disponible for fremtidig rådgivning, samt kunnskaps- og erfaringsdeling til dere i Hardangerrådet, kommunene og evt. andre som ønsker å gjøre opptak i regionen.*

**Annet – som vi kan avtale videre*

Saksvurdering:

Hardangerrådet meiner at eit filmprosjekt som dette vil ha marknadsføringseffekt for Hardangerregionen. Naturen i Hardanger vil gjennom filmprosjektet verta vist i svært mange land og til eit breidt publikum. Verdien av dette vil kunne visa i form av besøk til regionen i etterkant.

Hardangerrådet synest det er viktig at filmopptaka vert gjort i regionen i størst mogeleg grad, men det er ikkje mogeleg for oss å kunne gje økonomisk støtte til prosjektet i den storleik det vert søkt om.

Ein økonomisk støtte til dette filmprosjektet må evt. verta ei deling mellom Hardangerrådet og dei kommunar der det skal gjerast innspeling av scener til filmen.

Vi føreslår ein støtte på kr 50.000 frå Hardangerrådet til prosjektet og let det verta opp til kvar kommunane å gje støtte i tillegg til dette.

Framlegg til vedtak:

Hardangerrådet støttar filmprosjektet «Torden» med kr 50.000. Beløpet vert dekkja gjennom restmidlar Regionalt næringsfond.

NORDISK FILM

EGMONT

Hardangerrådet
Kjøbergbygget
Kinsarvik

5. juni 2017

Søknad Hardangerrådet om støtte til filminnspilling

For å opprettholde vårt ønske om mest mulig opptak i regionen så søker vi herved Hardangerrådet om økonomisk tilskudd på hele eller deler av våre uforusette merkostnader knyttet til opptak i Hardanger, på NOK 450.000,-

Jeg anmoder om at søknaden blir diskutert og tatt opp til behandling i møtet som Hardangerrådet har 6. juni 2017, og i etterkant eventuelt videreformidlet til Regionrådet.

Det er naturlig at kommunene diskuterer en eventuell relevans og fordeling seg i mellom, og jeg søker også kommunene direkte.

På grunn av tidsrammen så ber jeg om at søknaden behandles nå i juni, før sommerferien.

Håper på forståelse og velvilje knyttet til tidsrammen, og litt hastverk knyttet til dette.

//

Spillefilmen "Torden" / "Mortal" er en norsk/internasjonalt film fra regissøren av "Trolljegeren". Det er en storslått underholdningsfilm som innholdsmessig og tematisk er sterkt forankret i Hardanger. Vi starter opptak nå 20. juni, og fortsetter ut i juli. Det er også snakk om mulige opptaksdager i Hardanger også seinere på høsten.

Vi har store ambisjoner med filmen, men budsjettet og kostnadene er likevel hardt presset og vi må her søke etter litt regionalt tilskudd for å klare denne delen av produksjonen som ønsket. Regissøren er fra Os og det er viktig for han og for oss andre i prosjektet at vi filmer mest mulig i Hardanger da det nettopp skaper en autensitet som vil synes godt i filmen.

Vi er takknemlig for all bistand og velvilje fra regionale aktører på praktikk og tilrettelegging, det settes stor pris på. Men vi har nå møtt på noen uforutsette utfordringer og begrensninger: ledighet og pris på hotell/overnatting, merkostnader knyttet til transport, reise, logistikk, ferje- og helikopteropptak med mer. Store avstander er også en utfordring som gir merkostnader i reise og overtidbetaling til stab.

For å opprettholde vårt ønske om mest mulig opptak i regionen så søker vi herved Hardangerrådet om økonomisk tilskudd på hele eller deler av en totalsum på NOK 450.000,-.

Vil vil deretter søke kommunene om differansen mellom det eventuelle tilskuddet fra Hardangerrådet og det gjenværende beløp.

Denne summen er vår ubalanse i budsjettet, og konsekvensene av denne ubalansen er at vi må redusere andelen opptak i regionen og innholdsmessig forenkle filmen. Det tror vi er svært uheldig for begge parter (dere i regionen, og oss som lager filmen). Litt økonomisk bistand kan gjøre at vi kan slå oss til ro og beslutte å filme i deres region som opprinnelig planlagt. Konsekvesen av ubalansen er at vi må se mot andre løsninger som dessverre tvinger oss til å flytte deler av de planlagte opptakene til et andre steder. Vi anser eventuelle støtte fra dere som øremerket forbruk i regionen, og på den måten vil alt av dette lokaliseres tilbake til næring i regionen deres.

Vi ønsker ikke å sette presidens for andre filmprosjekter som ønsker å gjøre opptak i regionen, men på grunn av vår tidsramme så har vi ikke klart å budsjettere riktig kostnadene å faktisk filme i Hardanger, før nå nylig. Ei heller å finansiere opp disse merkostnadene. Prosjekter med enda lenger tid til forarbeid kan innordne seg på mer fordelaktige måter, få tid tid booking, forhandling etc.

Steder vi ser for oss å filme:

Odda
Buarbreen
veier til/rundt Matre
Matre
Rosendal
Årnes (kai)
Kinsarvik
Osa
Ulvik
Hardanger-broen
Eidfjord
Årdal
Turtagrø
Brimnes

Med mer..

Se inspirasjonsvideo fra Vestnorsk Filmkommisjon

Link: <https://vimeo.com/152125256>

Password: swordfish

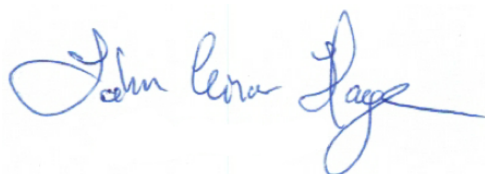
Kort om verdien av støtte for regionen - motytelse

Vi tror jo at regionen Hardanger overordnet sett, samt de ulike stedene vi filmer konkret sett, har mye å tjene på at vi gjør opptak av filmen der.

Vi lager en storfilm i størrelse med Max Manus og Bølgen, og vi har en stor internasjonal side, større enn de to nevnte filmer. Det kommer en amerikansk skuespiller som skal spille en stor rolle i filmen og filmprosjektet er allerede delfinansiert gjennom salg til flere titalls land før den er innspilt, noe som sier mye om interessen der ute. Dette garanterer også for at filmen blir vist for et stort antall mennesker verden over når den har premiere til høsten neste år, og i årene framover med visning på dvd, streaming etc. Et filmprosjekt som dette blir historisk og vil alltid leve og tilgjengeliggjøres for et publikum, til enhver tid, i evig framtid. Tenk på hva filmer som Star Wars har betydd for Finse, eller Bølgen for Geiranger. Denne filmen blir Nordisk Film sin storsatsning for 2018. Vi jobber også sammen med Netflix om en større tv-serie basert på samme univers, med samme lokasjon i tankene, men for et yngre publikum. Dette er et prosjekt vi setter i utvikling fra høsten av.

Konkrete verdier / motytelser:

- *Den totale markedsføringsverdi av Hardanger nasjonalt og internasjonalt
- *Vi gjør et totalt forbruk i regionen, og Vestlandet på et sted mellom 4 og 6 millioner kroner (hoteller/overnatting, transport, utstyr, leiebiler, skuespillere, arbeidskraft etc.)
- *Lokasjoner som ikke ville blitt filmet gjøres mulig ved hjelp av denne støtten
- *Vi tilbyr tilbake en pakke av høykvalitets bilder/film/video til eget promo og bruk, etter filmens lansering
- *Vi stiller oss disponible for fremtidig rådgivning, samt kunnskaps- og erfaringsdeling til dere i Hardangerrådet, kommunene og evt. andre som ønsker å gjøre opptak i regionen.
- *Annet – som vi kan avtale videre

John Einar Hagen
Produsent

Om filmen

Fakta:

tittel: Torden
regi: André Øvredal (Trolljegeren, Autopsy of Jane Doe)
manus: André Øvredal
genre: Fantasy / eventyr / action
målgruppe: 15 - 30 +
Kinopremiere Høsten 2018

Filmen handler om amerikaneren Eric, som oppdager at han har overnaturlige krefter fundert i norrøn mytologi. Sammen med en ung kvinnelig psykolog forsøker han å finne ut av evnene sine.

Torden er et actioneventyr om en ung mann som oppdager at han har overnaturlige norrøne krefter

Andre Øvredal overrasket et publikum med Trolljegeren og presenterte Norske folkeeventyr på en ny, original og overraskende måte. Denne gangen er ambisjonen å bringe Norrøn mytologi til det store lerretet, i en form og sjanger som ikke tidligere er vist gjennom en norsk film.

TORDEN er et prosjekt som er - om mulig - minst like spennende og uventet, og som enda en gang henter inspirasjon fra vår egen kulturarv og historie. Vi ønsker å presentere en stor, Norsk spillefilm for et nasjonalt og internasjonalt publikum høsten 2018.

Salgspoeng:

Storslått norsk underholdningsfilm hvor de hver for seg kjente sjangelementene alle er solid forankret i både norsk mytologi og norsk virkelighet.

Internasjonal hovedrolle i norsk film, med norske kjente skuespillere i birollene.

Fra skaperen av "Trolljegeren" – den norske fantasyfilmens nybrottsarbeid. Den ville, øde norske villmark.

Kommersiell spenningsfilm – fundert i vår egen virkelighet, krydret med vår mytologi.

Det er en stor film; stor natur, store bilder.

Filmen har en innfallsvinkel til norsk mytologi som er helt unik og ny.

Det menneskelige drama og dilemma er viktig – som mottoet til Spider-Man "With great power comes great responsibility"

Action/spenning av en annen verden - i den virkelige verden. Det er en underholdningsfilm i ordets rette forstand.

Filmens historisk-mytologiske bakteppe gir mange og originale PR-vinklinger, og mulighet til å være lekne i markedsføringen.

Spesialeffektene vil overraske og imponere.

MORTAL

- FROM THE DIRECTOR OF TROLLHUNTER -

NOT ALL MEN ARE CREATED EQUAL

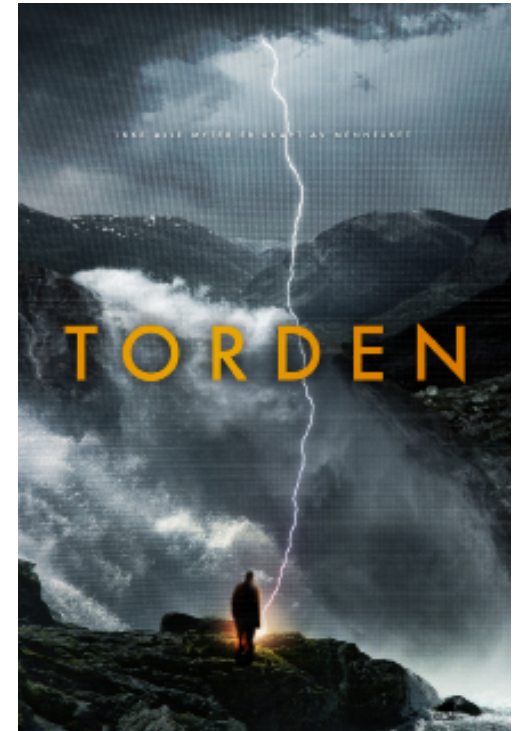
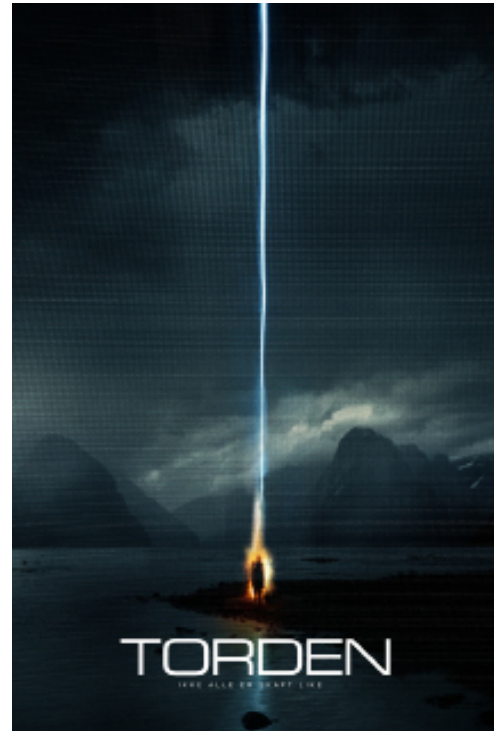
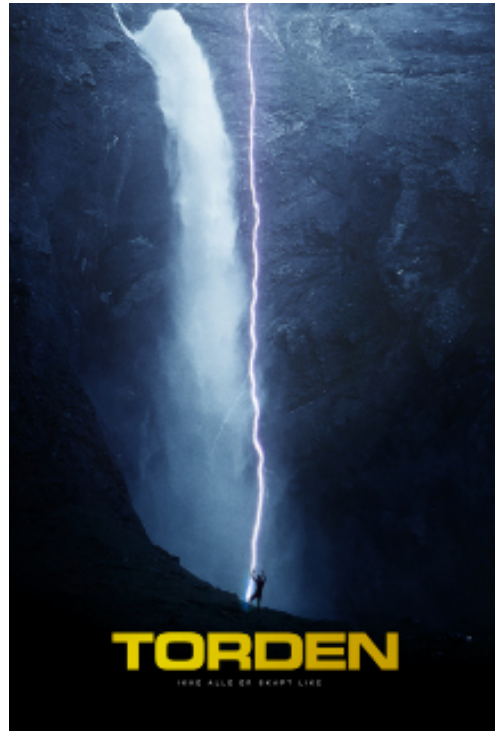
MORTAL

NOT ALL MEN ARE CREATED EQUAL

2014

Teaser-poster references

NOT ALL MYTHS ARE CREATED BY MAN

Møtedato 15.06.2017

Saksansvarleg Jostein Eitrheim

**HR-sak 18/17 Regional plan for kompetanse og arbeidskraft
Uttale frå Hardangerrådet**

Saksvedlegg:

Vedlegg 1 Høyringsutkast Regional plan for kompetanse og arbeidskraft

Vedlegg 2 Handlingsplan Regional plan for kompetanse og arbeidskraft

Vedlegg 3 Høyringsbrev Regional plan for kompetanse og arbeidskraft

Saksutgreiing:

Regional plan for kompetanse og arbeidskraft er no ute på høyring.

Høyringsfrist er 22. juni 2017.

Frå høyringsbrevet:

Regional plan for kompetanse og arbeidskraft skal vera eit verktøy for å setje retning og samordne arbeidet med kompetanseutvikling i Hordaland. Hordaland står ovanfor store endringar i samfunns- og arbeidsliv på lik line med andre regionar både i Noreg og elles i verda. Dei store endringsdrivarane som globalisering, eldrebølgja, det grønne skifte og automatisering og robotisering vil setje nye krav til kompetanse. Regional plan for kompetanse og arbeidskraft skal ruste Hordalandssamfunnet til å møte desse endringane. Nasjonale myndigheiter ønskjer å styrke regionalt folkevald nivå sitt kompetansepolitiske ansvar og samordningsrolle. Det betyr at Hordaland fylkeskommune må ta ei koordinerande rolle i dette arbeidet framover.

Det er foreslått følgjande mål:

Overordna mål

Betre balanse mellom tilbod og etterspurnad etter kompetanse og arbeidskraft i Hordaland gjennom eit forpliktande samarbeid mellom næringslivet, offentleg sektor og utdanningsaktørane

Hovudmål:

1. Arbeidslivet i Hordaland skal ha naudsynt kompetanse for å kunne møte framtidige omstillings-behov
2. Arbeidslivet i Hordaland skal ha tilgang til tilstrekkeleg og relevant arbeidskraft for å kunne oppretthalde drifta og ekspandere etter behov
3. Innbyggjarane i Hordaland skal ha tilstrekkeleg tilgang til profesjonell, offentleg og gratis karriere-rettlegging, med vekt på karrierelæring, i den livsfasen dei er i.

Saksvurdering:

For Hardangerregionen vil det verta svært viktig å oppretthalda eit best mogeleg utdanningstilbod i regionen. Nedbygging av regionale utdanningstilbod vil ha negativ innverknad på vekst og utvikling i regionen. Manglande utdanningstilbod regionalt vil føra til at unge må reisa frå regionen for å få relevant utdanning og mange vil ikkje flytta tilbake. For næringslivet i Hardanger er det avgjerande med tilstrekkeleg tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

Framlegg til vedtak:

Hardangerrådet vedtek slik uttale til Regional plan for kompetanse og arbeidskraft:

Vi viser til høyringsforslag til Regional plan for kompetanse og arbeidskraft.

Planutkastet er eit godt dokument, og me finn gode analysar av sentrale problemstillingar knytt til omstilling og dimensjonering av utdanning for å dekkja eit usikkert, framtidig kompetansebehov.

Imidlertid er det den generelle uvissa rundt morgondagens behov og strukturelle utfordringar som kanskje kjem tydelegast fram i planen. Me forstår at det er vanskeleg å sei noko konkret, og at det nok er handlingsdelen som skal stå for dei fleste konkretiseringane, men det bør kanskje være mogleg å gå litt lenger inn i detaljane i sjølve planen.

Eit par døme:

- Reiseliv/turisme er ikkje nemnt i planen. Dette er eit felt som er i stor vekst i vår region, og som gjev eit kompetansebehov for å kunne «veksla inn» det høge talet på besøkjande i innbringande næringsverksemd. Ein plan for den type kompetanse er avgjerande for å utvikla arbeidsplassar for framtidig utvikling og vekst av arbeidsplassar innanfor dette feltet i heile fylket.

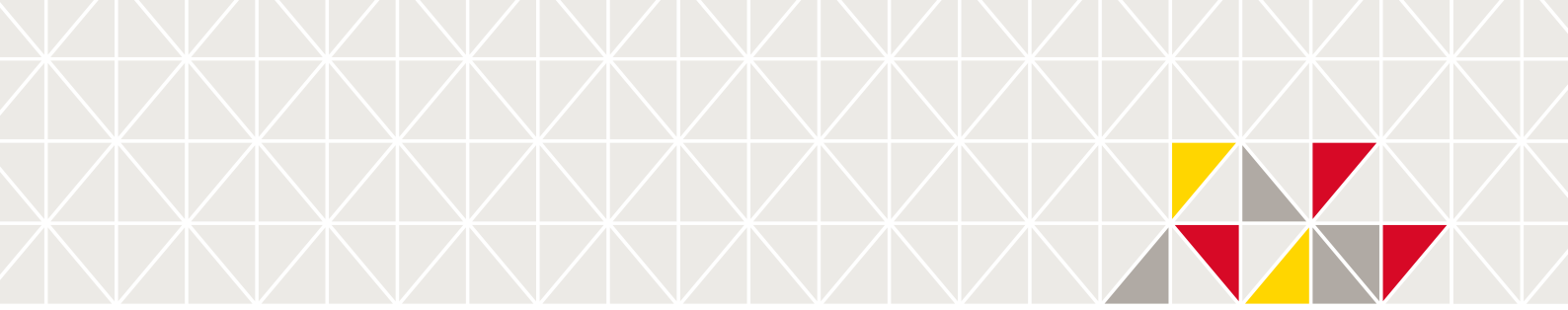
- Etablerarretteiing er heller ikkje nemnt. Planen går kanskje i litt for stor grad ut frå at ein innbyggjar skal verta arbeidstakar i ei allereie eksisterande verksemd. Kva med dei som vil starta eiga verksemd, og skapa nye arbeidsplassar? I omstillingstider er det kjent at det er fleire som velgjer å starta for seg sjølv. Dette er også viktig arbeidskraft som treng retteiing og kompetanse. Både stat og fylket viser til behovet for dette gjennom mange program, men det viser lite igjen i gjeldande kompetanseplanar.

Me har organisasjonar som ungt entreprenørskap i skule og pedagogisk entreprenørskap for lærarar, men lite som viser i plan for kompetanse om korleis me skal skapa flere gründerar som er viktige premissgjevarar for framtidige arbeidsplassar.

Me vil også nytta høvet til å sterkt oppmoda om å oppretthalda og styrka tilbodet ved Odda vidaregåande skule og Norheimsund vidaregåande skule. Korleis kan dei vidaregåande skulane verta meir robuste for svingningar i konjunktur og elevtall? Her er planen taus. Det er også vesentleg at ein regional plan for kompetanse og arbeidskraft faktisk bidrar til å ta vare på moglegheiter ute i distrikta. Det er også viktig med tanke på involvering av næringslivet, dei involverar seg lettare i problemstillingar, praksisplassar og med generell involvering omkring kva kompetanse ein treng når skulane ligg i regionen. Rett kompetanse til rett region er svært viktig!

Eit anna viktig tema når det gjeld vidaregåande og høgare utdanning, er at elevar «vel i flokk». Korleis kan ein motivera elevar til å velja utdanning som kanskje ikkje er mest populær i dag, men som vil verta stadig viktigare i framtida? Dette er spørsmål me meiner at ein regional plan for kompetanse og arbeidskraft bør bidra til å retta fokus mot.

Me ønskjer avslutningsvis å løfta fram moglegheitene for fastlandsindustrien. Ei auka bevisstgjerjing og tilpassa marknadsføring her vil kunna bøta noko på svingningar i etterspurnad etter m.a. TIP. For vår region er industrien viktige arbeidsplasser for å oppretthalda og utvikla komplementære arbeidsplasser, for busetnad, for kjøp og sal av tenester. Arbeidsplassar knytta til dette er avgjerande for innpendling, for utvikling av ny kompetanse og framtidige arbeidsplassar i vår region, og dermed ein føresetnad for rekruttering.

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

Regional plan for kompetanse og arbeidskraft

Høyringsforslag mai 2017

Innhald

1 INNLEIING	4
Bakgrunn og innhald	4
Internasjonale og nasjonale føringar	4
Internasjonalt påtrykk for å møte ein usikker økonomisk framtid på best mogleg måte	4
Regjeringa sine mål om eit meir kompetansebasert arbeids- og næringsliv	4
Organisering og medverknad	5
2 MÅL	6
3 SAMARBEID I EIT SAMFUNN I KONTINUERLEG ENDRING	7
Mål og strategiar	7
Eit regionalt grep for å stimulere til utvikling og ny vekst	9
Langsiktig perspektiv - med beredskap for akutte kriser	10
Samarbeid for å utvikle kompetanse	10
Nasjonale føringar om regionalt samarbeid	11
Forpliktande samarbeid mellom aktørane	12
Internasjonalt samarbeid	12
4 NYE KRAV TIL KOMPETANSE	13
Mål	13
Vidareutvikle kompetansen i arbeidslivet gjennom etter- og vidareutdanning	13
Vidareutvikle kompetansen i arbeidslivet gjennom nye og endra utdanningstilbod	14
Vidareutvikle kompetansen til dei utan utdanning og dei med utdanning som ikkje lenger blir etterspurd	15
5 TILSTREKKELEG OG RELEVANT ARBEIDSKRAFT	17
Mål	17
Tilførsel av ferdige kandidatar til den regionale arbeidsmarknaden	17
Eksterne faktorar påverkar dynamikken i arbeidsmarknaden	18
Omfanget av arbeidslivets behov må kartleggjast	19

5.1	Dimensjonering av fag- og yrkesopplæring	19
	Mål	19
	Dimensjonering eit felles ansvar	20
	Arbeidslivets behov skal vere styrande	20
	Auka opplæringskapasitet	21
	Tettare kontakt mellom dei vidaregåande skulane og bedriftene lokalt	22
	Konjunkturar påverkar tal læreplassar	22
5.2	Dimensjonering av fagskuleutdanninga	23
	Mål	23
	Ein tydeleg utdanningsveg for fagarbeidarar	23
	Auka finansiering og fleksibilitet	24
5.3	Tilpassing av utdanningstilboda på universitet- og høgskulenivå	24
	Mål	24
	Breiddetilnærming ein styrke	25
	Tilbod av utdanningar som er etterspurde regionalt	25
	Meir kontakt mellom studentar og arbeidsliv	26
5.4	Eit heilskapleg utdanningssystem	26
	Mål	26
	Gjensidig avhengigheit	26
	Meir samhandling mellom vidaregåande utdanning og universitets- og høgskuleutdanningane	26
	Fleire overgangar mellom vidaregåande skule, fagskule og universitets- og høgskulesektoren	27
6	UTDANNINGSVAL OG UTDANNING- OG KARRIERERETTLEIING	28
	Mål	28
	Gode val for den enkelte og samfunnet	28
	Behov for endringskompetanse	29
	«A whole government approach» - samla og koordinert innsats	29
	Faget utdanningsval – grunnlag for elevenes val av utdanning og yrke	29
	Rådgjevaranes kjennskap til lokal arbeidsmarknad	30
	Karrieresenter – eit tilbod til vaksne	30

1 Innleiing

Bakgrunn og innhald

I Regional planstrategi for Hordaland 2012-2016¹ er det vedtatt at det skal utarbeidast ein regional plan for kompetanse og arbeidskraft. Tilgang på kompetanse og tilstrekkelig tilførsel av arbeidskraft er ein nødvendig føresetnad for økonomisk utvikling.

Føremålet med planen er å bidra til å sikre robust forsyning av arbeidskraft og framtidretta kompetanse til arbeids- og samfunnsliv med utgangspunkt i utdanningssystemet. Hovudfokuset blir retta mot samanhengen mellom arbeidsliv og utdanning, samt utfordringar som har betydning for at arbeidslivet opplever problem med tilgang på tilstrekkeleg arbeidskraft og rett kompetanse. Eit sentralt mål er å utforme ein plan som kan vere dynamisk og bidra til å handtere endringar i arbeidsmarknaden.

Planen vil ha eit perspektiv mot 2030.

Internasjonale og nasjonale føringar

Internasjonalt påtrykk for å møte ein usikker økonomisk framtid på best mogleg måte

OECD-satsinga «Skills Strategy» skal hjelpe medlemslanda med å lage gode kompetansepolitiske strategiar. Målet er å ruste medlemslanda til å møte ein usikker økonomisk framtid på best mogleg måte.

I februar 2014 publiserte OECD rapporten “OECD Skills Strategy Diagnostic Report Norway”² som peiker på dei 12 viktigaste utfordringane Noreg har på kompetansfeltet, mellom anna for dårleg informasjon om moglegheitene på arbeidsmarknaden, for mange vaksne som har svake grunnleggjande ferdigheiter, for mange på uføretrygd, manglande kompetanse på å starte eigen bedrift og manglande ansvarleggjering av det regionale nivået i kompetansepolitikken. Seinare same år offentliggjorde OECD prosjektets sluttrapport, “OECD Skills Strategy Action Report”³ med tilrådingar om korleis Noreg på ein betre måte kan utvikle og nytte befolkningas kompetanse framover. OECD tilrår Noreg å utforme ein kompetansestrategi som famnar om alle dei største utfordringane på tvers av sektormynd og forvaltingsnivå. Som ein del av dette tilrår OECD Noreg å utarbeide ein nasjonal handlingsplan for etter- og vidareutdanning, utvikle eit heilskapleg system for livslang karriererettleiing og styrke incentiva for at fleire skal jobbe i yrke med mangel på arbeidskraft.

Regjeringa sine mål om eit meir kompetansebasert arbeids- og næringsliv

Regjeringa la i februar 2017 fram ein nasjonal strategi for kompetansepolitikk, som ein oppfølging av tilrådingane i OECD sin “Skills Strategy Action Report”. Målet er å kunne møte utfordringane knytt til omstilling, tilgang til nok kvalifisert arbeidskraft, god kompetanse og

¹ Handsaming i Fylkesutvalet PS 258/2015

²www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/internasjonalt/unesco/norwaydiagnosticreportcorrectedversion.pdf

³www.kompetansenorge.no/contentassets/3d6692c2f0894f538e471c750d0d064a/oecd_skills_strategy_action_report_norway.pdf

målretta læring i arbeidslivet. Strategien skal bidra til å realisere regjeringa sine mål om eit meir kompetansebasert arbeids- og næringsliv.

Regionalt folkevalt nivå sitt kompetansepolitiske ansvar og samordningsrolle skal styrkast. Det skal i tillegg leggjast betre til rette for regionalt samarbeid mellom ulike kompetanseaktørar. Eit viktig mål for det kompetansepolitiske arbeidet er å sikre betre tilgang på arbeidskraft som møter behovet i den regionale arbeidsmarknaden.

Kunnskapsdepartementet har frå 2015 bede fylkeskommunane om å utvikle regionale kompetansepolitiske planar i partnerskap med relevante aktørar i regionen, på tvers av sektorar og forvaltningsnivå. Dette er nedfelt i dei nasjonale forventingane til regional og kommunal planlegging. Kunnskapsdepartementet har gitt Hordaland fylkeskommune i oppdrag å vere prosjektleiar for eit nasjonalt pilotprosjekt om regional kompetansepolitikk - i to fasar. Prosjektet skal leggjast til rette for at fylkeskommunane kan styrke sitt planarbeid.

Organisering og medverknad

Planarbeidet i Hordaland har vore basert på brei medverknad frå regionale aktørar som har ei rolle på det kompetansepolitiske feltet. Desse aktørane har deltatt i styringsgruppe, arbeidsgruppe og temagrupper. I tillegg har Regionalt næringsforum (RNF) vore konsultert. Hordaland fylkeskommune har og arrangert eit dialogmøte i planprosessen.

Styringsgruppe

Leiar: Alexander Fosse Andersen (SP), Fylkestinget

Representasjon frå: Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet (fram til 2017 med representasjon frå Høgskulen i Bergen og Høgskulen Stord/Haugesund), LO, NHO, Yrkesopplæringsnemnda, Hardangerrådet, Regionrådet Vest, Bergen kommune

Arbeidsgruppe (administrativ)

Leiarar: Fylkesdirektør regional utvikling Bård Sandal og fylkesdirektør Svein Heggheim, Hordaland fylkeskommune

Representasjon frå: Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet (fram til 2017 med representasjon frå Høgskulen i Bergen og Høgskulen Stord/Haugesund), Stiftelsen Høgskulen i Hardanger, NHO, LO, Bergen Næringsråd, KS, NAV

Ansvar for planen og sekretariatet: Regionalavdelinga og Opplæringsavdelinga i Hordaland fylkeskommune har hatt ansvaret for utarbeidinga av planen. Sekretariat har vore lagt til seksjon for forskning, internasjonalisering og analyse i Regionalavdelinga.

Temagrupper

Temagrupper vart oppnemnde for kvart plantema:

- Dimensjonering
- Endring og omstilling
- Utdanningsval og utdanning- og karriererettleiing

Temagruppene har bestilt analysar som skulle inngå i kunnskapsgrunnlaget for planarbeidet:

- Utvikling av eit dimensjoneringsverktøy og analysar av utdanningssystemet og arbeidsmarknaden
- Intervjuundersøking: «Bedrifter og rett kompetanse. Med utgangspunkt i næringsklyngene
- Spørjeundersøking: «Rådgjevingstenesta i Hordaland - ei spørjeundersøking om utdannings,-yrkes- og studierådgjeving i grunnskule, vidaregåande og høgare utdanning»

2 Mål

Overordna mål

Betre balanse mellom tilbud og etterspurnad etter kompetanse og arbeidskraft i Hordaland gjennom eit forpliktande samarbeid mellom næringslivet, offentleg sektor og utdanningsaktørane

Hovudmål

- Arbeidslivet i Hordaland skal ha naudsynt kompetanse for å kunne møte framtidige omstillingsbehov
- Arbeidslivet skal ha tilgang til tilstrekkeleg og relevant arbeidskraft for å kunne oppretthalde drifta og ekspandere etter behov
 - Arbeidslivet sitt behov for fagarbeidarar skal vere styrande for dimensjoneringa av fag- og yrkesopplæringa
 - Arbeidslivet sitt behov for spesialiserte fagutdanningar skal vere avgjerande for dimensjoneringa av utdanningstilboda på fagskulenivå
 - Arbeidslivet sitt behov for arbeidskraft skal tilleggjast vekt ved dimensjonering av utdanningar på universitets- og høgskulenivå som det er mangel på i den regionale arbeidsmarknaden
 - Betre samordning på tvers av utdanningsnivåa for å sikre meir gjennomgåande og heilskaplege utdanningsløp
- Innbyggjarane i Hordaland skal ha tilstrekkeleg tilgang til profesjonell, offentleg og gratis karriererettleiing, med vekt på karrierelæring, i den livsfasen dei er i.

3 Samarbeid i eit samfunn i kontinuerleg endring

Mål og strategiar

Overordna mål

Betre balanse mellom tilbod og etterspurnad etter kompetanse og arbeidskraft i Hordaland gjennom eit forpliktande samarbeid mellom næringslivet, offentleg sektor og utdanningsaktørane

Strategiar

- Utvikle eit samarbeid som dekkjer dei viktigaste sektorane i arbeidslivet og tar omsyn til geografiske skilnader
- Koordinere arenaer og aktivitetar knytt til utvikling av kompetanse og karriererettleiing i regionen
- Sikre eit oppdatert kunnskapsgrunnlag om noverande og framtidig kompetansebehov i arbeidslivet
- Systematisk bruk og fortolkning av analysene for å tilpasse utdanningstilbodet til arbeidslivet sine behov

Sentrale drivarar for endring i samfunnet og arbeidsmarknaden:

Aldrande befolkning

Vi står ovanfor store demografiske endringar i befolkninga i tiåra som kjem. Befolkninga blir eldre og levealderen er forventa å auke. Førre har «eldrebølga» ikkje hatt vesentleg andre konsekvensar enn at mange er tekne ut av arbeid. 65-åringane kan forvente mange funksjonsfriske år foran seg. Eldre er difor også ein ressurs for samfunnet. Dei har stor kjøpekraft og er bevisste forbrukarar. Om nokre år vil omsorgsbehovet i denne gruppa auke, og einskilde regionar vil få behov for ei større utbygging av omsorgstenester- og bustader⁴. Det blir fleire å forsørge, og kostnader til pensjon, helsetenester og eldreomsorg vil auke. Velferdsordningane finansierast i all hovudsak av befolkninga i yrkesaktiv alder, medan bruken av ordningane er konsentrert blant unge og eldre. Oljeinntektene vil truleg fortsatt vere ein viktig del av norsk økonomi, men vil gi mindre vekstbidrag i framtida⁵. Denne inntektskjelda har bidrege til utviding av offentleg administrasjon og tenestetilbod, og til å finansiere velferdsstaten og deriblant offentlege trygdeordningar. Medan inntekta til offentleg sektor veks mindre med ei redusert petroleumsnæring, minskar ikkje behova for offentlege tenester tilsvarande. For å ta vare på den aldrande befolkninga, er det behov for fleire hender og meir innovative tekniske løysingar. Innvandring og gode system for integrering og utdanning kan bidra til fleire hender. Behovet for helserelaterte innovasjonar representerer store moglegheiter både nasjonalt og globalt⁶. Offentleg sektor må organiserast smartare og leggje til rette for innovasjon og utvikling.

Det grøne skiftet

⁴ Hordaland i tal nr.1 2016

⁵ Produktivitetkomisjonens andre rapport: Ved et vendepunkt: Fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi, NOU 2016:3

⁶ Verdiskaping i Helsenæringen Menon-publikasjon nr. 27/2016 – Erik W. Jakobsen, Rune G. Nelleman, Erland Skogli og Marcus G. Theie

Dei globale klima- og miljøutfordringane krev omstilling til eit samfunn der vekst og utvikling skjer innan naturens tålegrenser. Det må skje ein overgang til produkt og tenester som gir betydeleg mindre negative konsekvensar for klima og miljø enn i dag. Samfunnet må igjennom eit grønt skifte. Eit slikt skifte byr samstundes på nye moglegheiter for verdiskaping. Bioøkonomi er ein del av det grøne skiftet. Bioøkonomi er eit omgrep som kan forståast på fleire måtar. Ei forståing av omgrepet er at bioøkonomi er ein berekraftig, effektiv og lønsam produksjon, uttak og utnytting av fornybare biologiske ressursar til mat, fôr, ingrediensar, helseprodukt, energi, materialar, kjemikaliar, papir, tekstilar og andre produkt⁷.

Bruk av teknologiar som bioteknologi, nanoteknologi og IKT er i tillegg til konvensjonelle disiplinær som kjemi, sentralt for utviklinga innanfor ein moderne bioøkonomi. Moglegheitene ligg mellom anna i å fremje marknader for fornybare biobaserte produkt, effektiv utnytting, lønsam foredling og bærekraftig produksjon og uttak. I 2015 blei alle land i FN enige om 17 globale berekraftsmål for framtida og viser til utfordringar som krev handling frå den enkelte nasjon og verdssamfunnet. Strakstiltak for å nedkjempe klimaendringar er særleg understreka. Norge har eit ansvar og eit rom for handling og næringsutvikling.

Industri 4.0 - digitalisering og automatisering

Det er ingen formell definisjon på den fjerde industrielle revolusjon - Industri 4.0. Det er ei felles nemning som beskriv den pågåande digitaliserings- og automatiseringsprosessen. Industri 4.0 kjem for fullt. Noreg og Hordaland må rigge seg for å nytte dei moglegheitene dette gir. Bruk av robotar, auka automatisering, digitalisering, "Internet of things, cloud computing, big data, CPS - cyberphysical systems", berekraft, grønt perspektiv, livssyklus, kunstig intelligens, nanoteknologi, 3D-printing, bioteknologi og genetik er nokre av stikkorda. Å kople desse elementa saman slik at dei kan forsterke kvarandre står sentralt i denne tenkinga⁸. Industri 4.0 krev enno meir fleksibilitet og kundeorientering, arbeidarar/operatørar må vere kunnskapsretta. Industri 4.0 krev spisskompetanse for å få til utvikling og innovasjon, men også ei breiare forståing av korleis ny teknologi verkar og korleis den kan nyttast i industrien og samfunnet elles.

Frå ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi

Ny inntektsvekst må primært skapast i nye kunnskapsintensive næringar, og ikkje i dei ressursbaserte næringane som tidlegare. Vi står ovanfor eit skifte frå ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi⁹. Den nye økonomien medfører at naturressursene blir utnytta på ein anna måte. Når økonomien skal utvikle seg vidare må vi søke nye komparative fortrinn. I land med norsk inntektsnivå betyr det i hovudsak kunnskapsintensive næringar. Den viktigaste føresetnaden for produktivitet er kunnskapsnivået i befolkninga. Kunnskap gir grunnlag for innovasjon i bedrifter, betre organisering, ny teknologi, nye produkt og tenester. Spesielt innan realfag og teknologifag vil det vere behov for at fleire tek mastergrad og doktorgrad. Omlegging til ein kunnskapsbasert vekst krev store endringar i arbeidslivet, ikkje minst fordi det samtidig er press frå aukande globalisering, stadig raskare teknologisk utvikling, og nye innvandrarar og flyktningar. God organisering, godt samarbeid i arbeidslivet og finansiering er viktige føresetnader for å få til denne omstillinga.

Globalisering

Globalisering inneber tettare kontakt mellom ulike delar av verda gjennom felles økonomiske, teknologiske, politiske og kulturelle prosessar. Globalisering skaper ein større marknad, men og auka konkurranse og sårbarheit. Skal ein klare å hevde seg i den globale konkurransen treng ein ikkje berre

⁷ Kjente ressursar – uante muligheter Regjeringens bioøkonomistrategi (2016)

⁸ Global Challenge insight Report The future of jobs Employment, Skills and Workforce strategy for the fourth Industrial revolution January 2016

⁹ Produktivitetkomisjonens andre rapport: Ved et vendepunkt: Fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi, NOU 2016:3

fagleg kompetase for å utvikle gode produkt, men og andre former for kompetanse som kulturforståing, marknadskunnskap og språkkunnskap. Noreg er avhengig av handel og ein open marknad for å oppretthalde høy verdiskaping og et høgt velferdsnivå. Endringar i globale maktforhold og handelsavtaler vil påverke den norske økonomien.

Delingsøkonomi

Delingsøkonomien er eit resultat av nye forretningsmodellar som er gjort mogleg med den raske utviklinga av digital teknologi, med anna høg adaptasjon av internett, avansert mobiltelefonetknologi og brukarvenlege applikasjonar. Dette har eit betydeleg potensiale til å endre måten marknadene blir forsynt på i framtida¹⁰. Med delingsøkonomi meinast økonomisk aktivitet som blir formidla gjennom digitale plattformer som legg til rette for ytingar eller utveksling av tenester og kompetanse, egedelar og eigedom, ressursar eller kapital, utan å overføre eigarrettar og i hovudsak mellom privatpersoner. Aktivitetane i delingsøkonomien vil potensielt kunne bidra til effektiv ressursbruk gjennom økt konkurranse og innovasjon. Innovasjon kan skje gjennom utvikling av ny teknologi, nye produkt og tenester, nye forretningsmodellar og nokre gongar ved at marknadene blir forsynt frå helt nye kjelder. Nokre gongar vil marknadene gjennomgå ei fullstendig omvelting gjennom nyskaping som gjer at eksisterande forretningsmodellar blir utdaterte – ofte omtalt som disruptiv innovasjon. I løpet av dei siste åra har denne typen disruptiv innovasjon med anna skjedd gjennom digitale delingsplattformer. I marknadene for persontransport og overnatting har plattformer som til dømes Uber, Haxi og Airbnb introdusert heilt nye forretningsmodellar. Desse modellene er basert på at marknadene blir forsynt med hushalda sin ledige kapasitet av transportmidlar og bustadar i staden for den tradisjonelle modellen med profesjonelle aktørar og dedikert kapital.

Eit regionalt grep for å stimulere til utvikling og ny vekst

Regional plan for kompetanse og arbeidskraft har fokus på korleis utdanningsaktørane, næringslivet og offentleg sektor i Hordaland kan jobbe saman for å skape betre balanse mellom tilbud og etterspurnad etter kompetanse og arbeidskraft i den regionale arbeidsmarknaden.

Kompetanse er ein kombinasjon av kunnskap og ferdigheiter. Tradisjonelt har det vore eit skarpt skilje mellom teoretisk kunnskap og den kunnskapen ein tileignar seg gjennom praksis. Planen vil leggje til grunn eit breiare kunnskapssyn der praksisbasert kunnskap i større grad blir vektlagt og verdsett.

Vi lever i eit samfunn som er i kontinuerleg endring. Det betyr at kravet til kompetanse vil endre seg fortløpande i tida framover, og truleg raskare enn det vi har vore vitne til hittil. Det er difor viktig at hordalandssamfunnet rustar seg for å handtere desse endringane på ein proaktiv måte. Planen har eit langsiktig perspektiv på endring og omstilling, med tiltak som gir ei strategisk tilnærming til desse utfordringane.

For å få kunnskap om framtidige kompetansebehov må ein analysere dei endringsprosessane hordalandssamfunnet står ovanfor og tolke korleis desse verkar inn på behov for kompetanse og arbeidskraft. Her må vi støtte oss på forskning og på dei

¹⁰ NOU 2017:4 Delingsøkonomien: muligheter og utfordringer

utfordringane arbeidslivet møter i marknaden. Det betyr ikkje at vi må tilpasse oss desse endringane passivt og overlate til marknaden å ordne opp. Regionen kan ta grep for å påverke utviklinga og stimulere til ny vekst.

Ved å avdekkje nye område med vekstpotensiale som slektar til dei næringane vi allereie har kompetanse på, vil det vere lettare å nytte den kompetansen som finst i regionen. Når ei næring forsvinn, kjem dei som blir arbeidsledige seg fortare i arbeid og beheld meir av inntekta dersom dei får jobb i ei beslektta næring. Ferdigheiter og erfaringsbasert kunnskap er ofte bransjespesifikke. Mindre kompetanse vil difor gå tapt i omstilling i slike høve. På dette grunnlaget vil det vere mogleg å utvikle nye utdanningstilbod som byggjer vidare på eksisterande basisutdanningar, men som spissar seg mot dei nye behova.

Langsiktig perspektiv - med beredskap for akutte kriser

Kva er det som driv fram endring og behov for omstilling? Nokre drivarar er tydelege og har allereie begynt å gjere seg gjeldande, t.d. ei aldrende befolkning, det grønne skiftet, globalisering, digitalisering og automatisering og overgangen frå ein ressursøkonomi til ein kunnskapsøkonomi. Desse drivarane grip inn i kvarandre og har tidvis flytande overgangar. Det vil i tillegg vere naudsynt å fange opp nye endringsdrivarar som påverkar samfunnsutviklinga.

Drivarane representerer endringar som spelar seg ut over eit lengre tidsrom og som gjer det mogleg for arbeidslivet og utdanningssektoren å tilpasse seg gradvis. Endringane set krav til ny kompetanse. Bedriftene må omstille seg for å hevde seg i ein stadig hardare konkurranse både innanlands og internasjonalt. Offentleg sektor må omstille seg for å kunne tilby dei tenestene som befolkninga treng innafør trangare økonomiske rammer. Omstilling gir og moglegheiter for å auke produktiviteten og utvikle nye næringar. Utfordringa er å førebu Hordaland på ei framtid som er meir innovativ, kunnskapsbasert og produktiv, samt at den må ta med seg alle på vegen framover (fritt oversett frå OECD skills rapport Norway 2014)^[9].

Nedgang i oljeprisen har tydeleg vist at vi samstundes må ha beredskap for å løyse kriser som oppstår i økonomien. Slike kriser vil påverke lønsemda og sysselsettinga i bedriftene og leggje større press på offentlege tenester. Tilførsel av ny kompetanse og vidareutvikling av eksisterande kompetanse vil ofte vere påkravd for å kome seg ut av krisa. I slike situasjonar vil det vere avgjerande å kunne handle raskt og setje inn tiltak som gjer at bedrifter og offentleg sektor kan omstille seg i høve til endringane i samfunnet.

Ved å etablere eit tettare samarbeid mellom dei som etterspør kompetanse og dei som tilbyr kompetanse, vil det vere mogleg å handtere både dei store endringsprosessane som slår inn i den regionale arbeidsmarknaden og større kriser som ikkje er forventa. Gjennom eit langsiktig og systematisk samarbeid kan aktørane saman tilpasse utdanningstilbodet til dei nye behova som er i ferd med å vekse fram. Kriser kan vi ikkje planeggje for, men når kriser oppstår vil det vere enklare å setje inn tiltak basert på dei samarbeidsrelasjonane som er etablerte og den tilliten som er bygd opp over tid.

Samarbeid for å utvikle kompetanse

Kompetanepolitikk er eit breitt felt og inkluderer ei rekkje aktørar. Per i dag er det mange aktivitetar og tiltak som blir sett i verk på dette området og det finst allereie fleire

samhandlingsarenaer og samarbeidskonstellasjonar. Behovet for meir samhandling mellom aktørane kjem tydeleg fram under kvart av dei tre plantema. For å nå måla i planen er det difor viktig å samordne dette arbeidet slik at alle trekk i same retning, og med klar ansvarsfordeling for oppfølging. Det er difor sentralt å finne ein god modell for informasjonsflyt og samarbeid, med respekt for kvarandre sitt samfunnsoppdrag.

I modellen bør det inngå ein samarbeidsarena på regionalt nivå der deltakarane tar ansvar for ein brei diskusjon om endringsdrivarar og framtidige kompetansebehov. Modellen må dekkje dei viktigaste sektorane i Hordaland for å sikre at dei fag- og sektorspesifikke problemstillingane blir ivaretatt. I tillegg må modellen ta omsyn til den geografiske dimensjonen. Dei ulike delane i fylket har ulik næringsstruktur og ulike behov for kompetanse. Dette krev ulik oppfølging og tiltak. Ein må difor sjå til at det er gode samarbeidsarenaer på lokalt nivå. Modellen bør og byggje vidare på eksisterande samarbeidskonstellasjonar som kan vise til gode resultat på dette området.

Eit slikt samarbeid bør omfatte både dei som tilbyr og dei som etterspør kompetanse og arbeidskraft, dvs. utdanningsaktørane, næringslivet og kommunane, men og statlege regionale aktørar som har verkemidlar som kan bidra til å nå måla i planen. I tillegg er det viktig å inkludere dei som gir rettleiing om utdanningsvegar og jobbmoglegheiter. Ei strategisk utvikling av karriereretleinga i fylket vil vere enklare å få til når det blir ein del av eit regionalt kompetansepolitisk samarbeid.

Ein føresetnad for suksess er at desse aktørane utviklar ei felles forståing for omstillingsutfordringane i Hordaland. I fellesskap bør desse aktørane etablere og ta i bruk eit oppdatert kunnskapsgrunnlag som kan seie noko om kva som er arbeidslivets behov for kompetanse og arbeidskraft.

Nasjonale føringar om regionalt samarbeid

Fylkeskommunen sitt samfunnsoppdrag er å skape ei ønska samfunnsutvikling for eigne lokalmiljø og for regionen samla. Som ledd i dette skal fylkeskommunen mobilisere og koordinere ressursar frå statlege og kommunale organ, samt private aktørar. I oppdragsbrevet frå KMD heiter det at tilgang på arbeidskraft med relevant kompetanse er sentralt for å sikre verdiskaping og vekst¹¹. Departementet legg vekt på at fylkeskommunane i samarbeid med det regionale partnerskapet spelar ei aktiv rolle i arbeidet for å betre tilgangen på relevant kompetanse i regionale arbeidsmarknader. Denne samhandlinga er institusjonalisert i oppdraget til yrkesopplæringsnemndene, men inngår også i oppdraget fylkeskommunen har som skuleeigar og planmynde.

Universitets- og høgskulesektoren skal vere ein attraktiv kunnskapsleverandør for omgjevnadene og har fått i oppdrag å delta i strategisk arbeid med å tilpasse utdanning og kompetanseutvikling til behovet i arbeidslivet. Det er i tillegg etablert Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) ved universiteta og høgskulane for å styrke samfunnskontakten.

¹¹ Kommunal og Moderniseringsdepartementet: Statlig styring og regionalt handlingsrom: <https://www.regjeringen.no/contentassets/898c834d0abe428aa56fe30915e898f9/rapport---statlig-styring-og-regionalt-handlingsrom-i-kompetansepolitikken.pdf>

Andre statlege institusjonar mottar og føringar om samarbeid med øvrige partar, sjølv om oppdraget ikkje primært dreier seg om samarbeid om kompetansepolitikk. Føringane for NAV sitt samarbeid med andre regionale aktørar er i første rekkje retta mot fråfall, rådgjeving, karriererettleiing, vidaregåande opplæring for vaksne, innvandrarar, ungdom og innsette. Innovasjon Norge har primært føringar knytt til arbeidet med innovasjon og næringsutvikling i ei meir avgrensa tyding. Det er ikkje uttrykt eksplisitt at dei skal ha eit strategisk samarbeid om kva næringslivet framover vil krevje av kompetanseutviklande tiltak og utdanningar framover. Oppgåvene til NAV og Innovasjon Norge ligg likevel tett opp til og påverkar tilbodet og etterspurnaden etter arbeidskraft regionalt, og dei har tilgang på viktig informasjon om kompetansebehov innan dei ulike sektorane av økonomien. Dei bør difor involverast i arbeidet med regional kompetansepolitikk.

Forpliktande samarbeid mellom aktørane

For å kunne nå målet i planen om ein betre balanse mellom tilbod og etterspurnad av arbeidskraft er det viktig at samarbeidet mellom aktørane på dette feltet blir gjensidig forpliktande. Kva krav som skal setjast til deltakarane må definerast nærare og dokumenterast skriftleg. Det må skapast ei felles forståing av kva som er arbeidslivets behov og ansvaret for dei ulike tiltaka må plasserast hos ein eller fleire av aktørane. I tillegg bør det lagast rutinar for tilbakerapportering.

Internasjonalt samarbeid

Nokre av utfordringane og tiltaka i planen vil kunne løysast betre i eit internasjonalt rom. Utveksling av elevar, lærlingar og studentar vil auke den internasjonale kompetansen deira og bidra til auka endringskompetanse. Internasjonalt prosjektsamarbeid kan og vere eit strategisk verkty for regional utvikling. Gjennom internasjonalt samarbeid kan ein utveksle erfaringar og finne løysingar på felles utfordringar i den regionale kompetansepolitikken.

4 Nye krav til kompetanse

Mål

Hovudmål

Arbeidslivet i Hordaland skal ha nødvendig kompetanse for å møte framtidige omstillingsbehov

Delmål

- Samordna innsats for å identifisere arbeidslivets behov for ny kompetanse
- Betre samkøring mellom verkemiddelapparatet og utdanningssystemet for å vidareutvikle kompetansen i arbeidslivet og til dei som står utanfor arbeidsmarknaden
- Effektiv og kunnskapsbasert dialog for å utvikle utdanningstilboda i regionen

Vidareutvikle kompetansen i arbeidslivet gjennom etter- og vidareutdanning

Kompetansen i arbeidslivet må oppdaterast og vidareutviklast for å sikre innovasjon, konkurransekraft og verdiskaping. Difor er det viktig å leggje til rette for at arbeidstakarane, både i privat og offentleg sektor, får den kompetansehevinga som er påkravd.

Arbeidsgjevar har i utgangspunktet ansvar for å leggje til rette for kompetanseutvikling for sine tilsette, anten gjennom kompetansehevingstiltak på arbeidsplassen eller gjennom finansiering av etter- og vidareutdanning. Både i privat og offentleg sektor har dei store verksemdene som regel ei strategisk tilnærming til kompetanseutvikling for sine tilsette og ivaretar dette på eiga hand. Men næringslivet i Hordaland består stort sett av små og mellomstore bedrifter, som verken har kapasitet eller ressursar til å sikre at bedrifta har den kompetansen som er påkravd. Det same gjeld for dei små kommunane. For det første er det vanskeleg for desse verksemdene å *identifisere* kva kompetanse dei treng for å ha nødvendig konkurransekraft i eit samfunn med høg endringstakt. For det andre er det krevjande å *finansiere* etter- og vidareutdanning for sine tilsette når gevinsten av ei slik investering ligg fram i tid.

Det etablerte klyngesamarbeidet i Hordaland gjer det enklare for dei små og mellomstore bedriftene å jobbe strategisk på dette feltet. Fleire av klyngene seier at deira bransje no er flinkare til å tenkje strategisk enn før og har eit kontinuerleg fokus på kompetanseheving. Ved å ha fokus på dei strategiske måla, og ikkje berre der dei har suksess for augneblinken, kan dei lettare førebu seg på framtidens kompetansebehov. Dei små og mellomstore bedriftene som ikkje inngår i denne typen nettverk, har ikkje på same måte høve til å samarbeide og ha ein dialog om dette temaet. Det bør difor leggjast til rette for at desse bedriftene kan få nødvendig drahjelp.

Etter- og vidareutdanning som blir tilbydd av utdanningsinstitusjonane i Hordaland inngår ikkje i grunnfinansieringa frå staten og må difor dekkast av arbeidsgjevar eller arbeidstakarane sjølve. For at dette skal vere eit reelt tilbod til små og mellomstore verksemdar bør ulike støtteordningar og verkemidlar samordnast og gjerast synlege for denne målgruppa.

Norges handelshøyskole og BI har eit godt tilbod innan økonomifaga, men klyngene saknar eit like godt tilbod innan tekniske fag frå Universitetet i Bergen og Høgskulen på Vestlandet.

Det er eit stort potensiale for å vidareutvikle etter- og vidareutdanningstilbodet i Hordaland, både sentraliserte og desentraliserte tilbod, men dette må gjerast i tett samarbeid med arbeidslivet.

Vidareutvikle kompetansen i arbeidslivet gjennom nye og endra utdanningstilbod

Krava til ny kompetanse i arbeidslivet kan og løysast gjennom endring av innhaldet i dei eksisterande utdanningstilboda og oppretting av nye utdanningstilbod på alle dei tre utdanningsnivåa. Utvikling av nye utdanningstilbod må gjerast i tett samarbeid med arbeidslivet og i lys av dei store endringsprosessane i samfunnet. Her har universitet og høgskular eit spesielt ansvar for å peike på kompetansebehov som vert viktige fram i tid basert på eiga forskning. Dette er langsiktige behov som arbeidslivet gjerne ikkje ser med utgangspunkt i dagens arbeidsmarknad.

Utdanningsdirektoratet kan opprette nye tilbod innan fag og yrkesopplæring dersom det blir meldt inn som eit behov frå partane i arbeidslivet. Fylkeskommunane er då pliktige til å opprette slike tilbod. Læreplanen gir og rom for den einskilde vidaregåande skule til å tilpasse undervisninga til behovet til det lokale arbeidslivet.

Fagskolen i Hordaland er det utdanningsnivået som har størst fleksibilitet og kapasitet til å skreddarsy utdanningstilbod for arbeidslivet. Fagskuletilboda skal spegle det behovet arbeidslivet har for spesialiserte utdanningar knytt til ein bransje eller ei verksemd. Utdanninga gir praktiske ferdigheiter til å løyse spesialiserte oppgåver eller spisskompetanse for å utvikle arbeidsmetodar, produkt eller tenester. Alle nye utdanningstilbod skal godkjennast nasjonalt. Dersom det ikkje kan dokumenterast at arbeidslivet har behov for denne kompetansen, vert ikkje tilboda godkjent.

Fagskuletilboda kan aktivt innrettast meir mot omstilling, innovasjon og grønt skifte. Som skuleeigar har fylkeskommunen gitt fagskulestyret signal om å gå i den retninga. Dette krev god dialog og samarbeid mellom fagskulane og næringslivet og det må utarbeidast eit betre kunnskapsgrunnlag for kva kompetansebehov næringslivet har på dette området.

Fagskuleutdanningane innan helse- og sosialfag vert finansiert med øyremerka midlar i ei tilskotsordning under Helsedirektoratet som både offentlege og private fagskular kan søkje på. Dersom det skal vere eit berekraftig tilbod innan helsefag på fagskule, er det viktig å stimulere kommunane til å bruke tilbodet og leggje til rette for eigne arbeidstakarar slik at dei meistarar å fullføre utdanninga ved sidan av arbeid.

Universitets- og høgskulesektoren har og høve til å endre innhaldet i gjeldande utdanningstilbod og etablere nye utdanningstilbod tilpassa arbeidslivets behov. Næringsklyngene i Hordaland har eit tett samarbeid med universitets- og høgskulesektoren. Dette samarbeidet har gjort det mogleg å få etablert nye utdanningstilbod tilpassa behova i desse bransjane. NCE Seafood jobbar med å få i gang ein havromsbachelor ved Universitetet i Bergen, der bachelorutdanninga skal gi generisk kompetanse om havnæringane, deretter kan studentane spesialisere seg til dømes innan petroleum, havbruk eller liknande på masternivå. Mediaklynga har meir behov for spesialistar og ønskjer at

studentar skal spesialisere seg frå starten av. Mediaklynga har i samarbeid med UiB fått etablert tre nye master- og bachelorprogram ved UiB innan interaksjonsdesign, journalistisk innovasjon og tv-produksjon.

Bolognareforma har ført til ei høg grad av spesialisering av utdanningar allereie på bachelornivå. Gjennomføring krev difor gode evne til å ta riktige val allereie i starten. For å gjere arbeidstakarane meir fleksible, kan det vere aktuelt å endre utdanningsmodellen innan nokre fagområde slik at kandidatane kan ha ei basisutdanning i botn (bachelor), med moglegheit for ei spissing mot slutten av utdanningsløpet (master) og når behova for kompetanse endrar seg undervegs i yrkeskarrieren.

Samstundes er det viktig å vidareutvikle og endre innhaldet i dei eksisterande utdanningane slik at dei fangar opp dei nye kompetansebehova. Her er det viktig å tenkje tverrfagleg i utdanningsløpa, t.d. at ein har tverrfaglege bolkar som omhandlar entreprenørskap, innovasjon og forretningsutvikling på alle utdanningsnivå. World economic forum har lista opp det dei meiner blir dei 10 viktigaste ferdigheitene i 2020. Desse ti er kompleks problemløysing, kritisk tenking, kreativitet, leiing av personal, koordinere andre, emosjonell intelligens, dømmekraft og fatte avgjersler, serviceinnstilling, forhandling, samt kognitiv fleksibilitet¹². Den generelle delen av læreplanen tek opp i seg mykje av dette. Den auka endringstakta vi ser i arbeidslivet kan slik seiest å auke behovet for at desse ferdigheitene blir utvikla hos elevane og studentane på alle utdanningsnivåa. På denne måten vil dei uteksaminerte kandidatane i større grad kunne bidra til å utnytte potensialet som ligg i den nye teknologien på ein effektiv og forsvarleg måte.

Vidareutvikle kompetansen til dei utan utdanning og dei med utdanning som ikkje lenger blir etterspurd

Jo meir kompetanseintensivt samfunnet blir, jo større er sjansane for at dei utan utdanning ikkje kjem inn i arbeidsmarknaden eller blir arbeidsledig. For dei utan utdanning som framleis er i arbeidsmarknaden, vil konkurransen om jobbane bli enda hardare og lønsforskjellane mellom dei som har kompetanse og dei som ikkje har, vil auke. Den teknologiske utviklinga kan dermed bidra til ei sterkare polarisering av arbeidsmarknaden.¹³

I 2015 var om lag 29 500 personar i alderen 25-49 år i Hordaland *utan* fullført vidaregåande opplæring, fagbrev, anna yrkeskompetanse eller studiekompetanse. Desse utgjer 16 % av aldersgruppa 25-49 år. Denne delen har minka gradvis dei siste 30 åra, men har no for første gong flata ut og viser tendens til å auke. Det tydar på at vi ikkje har lukkast godt nok med å gjere alle innbyggjarane i stand til å delta i framtidens arbeidsliv. Hordaland fylkeskommune driv vaksenopplæring for å auke kompetansen i denne delen av befolkninga. I Hordaland var over 3 000 vaksne personar over 25 år under opplæring i bedrift eller gikk på skule i 2015.

Personar som har blitt arbeidsledige, til tross for at dei har ei fullført utdanning, vil ofte ha behov for vidareutdanning for å kunne gå inn i jobbar med andre kompetansekrav. Fagarbeidarar kan til dømes bygge på eller dreie kompetansen sin mot det som arbeidslivet

¹² Global Challenge insight Report The future of jobs Employment, Skills and Workforce strategy for the fourth Industrial revolution January 2016

¹³ AUD-rapport nr 13-16 Ti merknader til dimensjonering av utdanningssystemet

etterspør gjennom vidareutdanning på fagskulenivå. Fagskuletilbodet kan på denne måten vere med å balansere arbeidsmarknaden når arbeidslivet vert treft av hurtige konjunkturskifte eller andre omstillingsprosessar. Arbeidstakarar med høgare utdanning vil og ha behov for å dreie kompetansen sin gjennom å byggje på utdanninga si med nye utdanningsmodular.

Felles for desse gruppene er at det er vaksne personar med økonomiske forpliktingar som er avhengig av midlar til livsopphald under utdanninga. Ytingar frå NAV let seg i utgangspunktet ikkje kombinere med slike utdanningsløp. Ei heilskapleg og fleksibel innretting av verkemiddel på tvers av styringsnivåa er difor naudsynt for å sikre god kompetanseutvikling for alle innbyggjarane. Dialog og samarbeid mellom etatane vil gjere det lettare å utnytte fleksibiliteten som ligg i dei ulike ordningane.

5 Tilstreккеleg og relevant arbeidskraft

Mål

Arbeidslivet skal ha tilgang til tilstrekkeleg og relevant arbeidskraft for å kunne oppretthalde drifta og ekspandere etter behov

- Arbeidslivet sitt behov for fagarbeidarar skal vere styrande for dimensjoneringa av fag- og yrkesopplæringa
- Arbeidslivet sitt behov for spesialiserte fagutdanningar skal vere avgjerande for dimensjoneringa av utdanningstilboda på fagskulenivå
- Arbeidslivet sitt behov for arbeidskraft skal tilleggjast vekt ved dimensjonering av utdanningar på universitets- og høgskulenivå som det er mangel på i den regionale arbeidsmarknaden
- Betre samordning på tvers av utdanningsnivåa for å sikre meir gjennomgåande og heilskaplege utdanningsløp

Tilførsel av ferdige kandidatar til den regionale arbeidsmarknaden

Uteksaminerte kandidatar frå alle dei tre utdanningsnivåa, fag- og yrkesopplæringa, fagskuleutdanninga og universitets- og høgskuleutdanninga, går kvart år ut i arbeidsmarknaden i Hordaland. Desse kandidatane erstattar den kompetansen som arbeidslivet mistar gjennom avgang eller jobbskifte eller dei går inn i nye stillingar som arbeidslivet opprettar for å kunne ekspandere. For at arbeidslivet skal ha tilgang til tilstrekkeleg arbeidskraft må utdanningane i størst mogleg grad dimensjonerast i høve til arbeidslivets behov. Dette vil vere mogleg gjennom samhandling og god planlegging.

Dei tre utdanningsnivåa har ulik tilknytning til arbeidslivet og ulike utfordringar knytt til dimensjonering. Vidaregåande utdanning har den største utfordringa fordi alle ungdommar har opplæringsrett og skal få oppfylt eitt av tre ønske. Ei felles utfordring for alle utdanningsnivåa er likevel å kartlegge *omfanget* av arbeidslivet sitt behov. Dette må leggjast til grunn for dimensjoneringa av tal elevplassar, læreplassar og studieplassar. Samstundes er det fleire andre faktorar som påverkar kor mange kandidatar som kjem ut på arbeidsmarknaden, t.d. tal søkjarar til studiane, gjennomføringsgrad og kor mange som blir verande i regionen. Svaret vil difor ikkje alltid vere å auke tal elev- eller studieplassar. Det som er viktig er å finne det riktige balansepunktet, og det vil kunne variere mellom utdanningane.

Dimensjoneringsarbeidet må i tillegg ta høgde for at det vil ta fleire år frå ein person startar på utdanninga til personen er klar for arbeidsmarknaden. Tal studieplassar må difor fastsetjast utan å ha god nok kunnskap om korleis tilstanden i økonomien vil vere tre-fire-fem år fram i tid. Det vil difor ikkje vere mogleg å oppnå likevekt mellom tilbod og etterspørsel etter arbeidskraft på eit kvart tidspunkt i forholdet 1:1.

Sjølv om det er balanse mellom tilbod og etterspurnad av arbeidskraft for fylket som heilskap, kan det vere ubalanse på eit lågare geografisk nivå. Bergen utgjør eit sentrum i Hordaland kor dei fleste utdanningstilboda er samla, men mange av

utdanningsinstitusjonane er spreidde geografisk, spesielt yrkesretta utdanning. Dei som etterspør arbeidskraft er og spreidd utover i fylket. Generelt vil det vere slik at jo nærare føretaka er lokalisert utdanningsinstitusjonane, jo lettare vil det vere å få tilgang på kompetent arbeidskraft. Mobiliteten til både elevar og arbeidstakarar utanfor bergensområdet er i tillegg låg. Lokalisering av utdanningsinstitusjonane og utdanningstilboda vil difor ha betydning for om arbeidslivets behov på lokalt nivå blir dekkja. Eit spreidd utdanningstilbod bør difor i utgangspunktet samsvare med næringsstrukturen. Jo mindre forhold, jo vanskelegare vil det vere å oppretthalde det faglege tilbodet over tid. Ein digital infrastruktur med fjernundervisning kan bidra til å møte utfordringa

Eksterne faktorar påverkar dynamikken i arbeidsmarknaden

Hordaland er eit stort eksportfylke og internasjonale konjunkturar har difor stor påverknad på den regionale arbeidsmarknaden. Nedgang eller oppgang i eksportnæringane gir og tydelege ringverknader i andre næringar. Eit viktig spørsmål er i kva grad dimensjoneringa bør rette seg etter svingingane i økonomien. Det ville i så fall innebære at talet på studieplassar vert redusert under ein lågkonjunktur, medan under ein høgkonjunktur ville talet på studieplassar bli skalert opp. Analysar viser at det ikkje nødvendigvis er rasjonelt å dimensjonere etter konjunkturrelle forhold¹⁴. Lengda på konjunktoren spelar sjølvstyk inn i høve til om ein slik strategi er rasjonell, men utfordringa er at vi ikkje veit kor lenge ein opptur eller nedtur vil vare. I ein lågkonjunktur vil tal arbeidsledige med utdanning auke, men det er ikkje einstyddande med at ein ut frå denne situasjonen kan hevde at utdanningssystemet er feildimensjonert. Viss ein skal hevde at dimensjoneringa i utdanninga er feil, må arbeidsløysa blant bestemte yrkesgrupper ha ein viss permanens, og i tillegg bør ein observere at utdanningsinstitusjonen held fram med å uteksaminere studentar til arbeidsløysa. Ein meir robust strategi vil vere å følgje ein trend i kombinasjon med grundige bransjeanalysar og dialog med næringslivet.

Arbeidsinnvandring har gitt auka fleksibilitet i arbeidsmarknaden i Hordaland. Tilgang på arbeidskraft frå andre land har dei siste åra påverka delar av arbeidsmarknaden og dermed dimensjoneringa av utdanningssystemet. I den grad arbeidsinnvandrarane har kompetanse på område som er etterspurde i arbeidsmarknaden, kan dei erstatte dei som tek yrkesutdanning innafor dei same områda. For ein gitt kompetanse vil bedriftene som regel føretrekkje billig framfor kostbar arbeidskraft. I marknader med låg vekst eller nedgang vil denne effekten sjølvstyk vere sterkast. Jo større arbeidsinnvandringa er, jo mindre behov vil det vere for å utdanne kandidatar innan desse yrka. Dette vil ungdom som skal velje utdanning fange opp. Denne type mekanismar vil gjelde for alle typar yrke, gitt at det eksterne tilbodet er stort nok og oppfyller dei formelle krava. Dersom arbeidsinnvandringa stoppar opp vil det derimot bli mangel på arbeidskraft i Hordaland innanfor einskilde sektorar. Då må bedriftene i større grad konkurrere om arbeidskrafta. Det vil difor vere viktig at både kommunane og bedriftene legg til rette for at arbeidsinnvandrarane blir godt integrert i samfunnet slik at dei blir verande i kommunen.

¹⁴ AUD-rapport nr 13-16 – 10 merknader til dimensjonering av utdanningssystemet

Omfanget av arbeidslivets behov må kartleggjast

Som grunnlag for dimensjoneringsarbeidet må det utviklast gode verkty som kan framskrive behov for arbeidskraft på kort og lang sikt. Slike framskrivingar er basert på ei rekkje føresetnader som er prega av ei viss usikkerheit. Resultata må difor tolkast i lys av lokal kunnskap om arbeidsmarknaden og i dialog med arbeidslivet. Kjennskap til utviklingstrekk i bransjane og samansettinga av kompetansen, kan i kombinasjon med prognosane sannsynleggjere korleis etterspurnaden etter arbeidskraft kjem til å utvikle seg i åra framover. Eit langsiktig perspektiv på dimensjoneringa av utdanningssystemet fordrar at ein og tar omsyn til dei viktigaste endringsdrivarane i samfunnet og nye krav til kompetanse som desse utløysar (sjå kapittel 4). Utdanningssystemet bør overvake dei langsiktige utviklingslinene og tilpasse utdanningstilboda i høve til desse.

Hordaland fylkeskommune har utvikla eit «dimensjoneringspanel» for å rekne ut framtidig (u)balanse i tilbud og etterspørsel etter arbeidskraft. PANDA (plan- og analyseverktøy for næring, demografi og arbeidsmarked) har vore brukt i kombinasjon med trendframskrivingar. Modellen er kjørt med standard føresetnader for vekst i produksjon, produktivitet, konsum, investeringar og eksport som er levert til PANDA. Modellen må supplerast med lokal kunnskap og aktuelle utviklingstrekk for å kunne nyttast i regional planlegging.

5.1 Dimensjonering av fag- og yrkesopplæring

Mål

Hovudmål

Arbeidslivet sitt behov for arbeidskraft skal vere styrande for dimensjoneringa av fag- og yrkesopplæringa

Delmål

- Alle kvalifiserte søkjarar ska få tilbud om læreplass ved at partane i arbeidslivet og fylkeskommunen forpliktar seg til å gjere fag- og yrkesopplæringa meir føreseieleg
- Betre samarbeid mellom dei vidaregåande skulane og arbeidslivet lokalt slik at talet på elevplassar samsvarer med talet på læreplassar.
- Auka opplæringskapasitet i arbeidslivet ved å få fleire bedrifter til å bli lærebedrifter

"Fylkeskommunen har ansvaret for å oppfylle retten til vidaregåande opplæring for alle som bor i fylket, jf. opplæringsloven § 13-3. Fylkeskommunen skal planlegge og bygge ut det vidaregåande opplæringstilbudet under hensyn til blant annet nasjonale mål, ønskene til søkerne og det behovet samfunnet har for vidaregåande opplæring i alle utdanningsretninger. Videregående opplæring er også del av fylkeskommunenes samla utviklingsoppdrag der bl.a. skolenes linjetilbud, fagopplæring og etter- og vidareutdanning for voksne skal utvikles i nær dialog med næringslivet, offentlige arbeidsgivere og universitets- og høgskulesektoren." «Statlig styring og regionalt handlingsrom i kompetansepolitikken, Rapport utarbeidet for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016.

Dimensjonering eit felles ansvar

Fag- og yrkesopplæringa er bygd opp kring eit tett samarbeid mellom partane i arbeidslive og utdanningsmyndighetene, både på sentralt og lokalt nivå. Denne samarbeidsmodellen bør inngå i ein meir heilskapleg modell som inkluderer fleire aktørar og som vurderer fleire utdanningsnivå i samanheng. Det er og viktig å leggje til rette for samarbeid på lokalt nivå som kan vere premissleverandrar til dei avgjerslene som blir tekne på fylkesnivå.

Arbeidslivets behov skal vere styrande

Hordaland er eitt av dei største fylka innan yrkesopplæring. Om lag halvparten av elevane vel ei yrkesopplæring ved inngangen til vidaregåande skule. Hordaland er kjenneteikna av mange kommunar av svært ulik storleik, der Bergen har om lag halvparten av innbyggjarane. Den delen av ungdomane som vel yrkesfag er langt lågare i Bergen kommune (35 %) samanlikna med resten av fylket, der over 60 % vel yrkesfag. Ambisjonen til Hordaland fylkeskommune er at 50 % av ungdommane i fylket skal velje yrkesfag på Vg1.

Elevar som har vald yrkesopplæring vil ved fullført utdanning gå ut i den regionale arbeidsmarknaden, i motsetning til elevar på studiespesialiserande som kan gå vidare på studiar ved universitet og høgskular. Planen vil difor ha fokus på dimensjonering av fag- og yrkesopplæringa.

Yrkesopplæringa har sidan innføringa av Reform 94 vore prega av spenninga mellom kva elevane ønskjer og behovet for arbeidskraft. Fram til no er det talet på søkjarar som i stor grad har styrt talet på klassar som har blitt oppretta i Hordaland, utan at ein har sett så mykje på korleis talet på læreplassar og arbeidslivets behov ser ut i forhold til dette. Det som er viktig er å finne balansepunktet for tal elevplassar og læreplassar som tar høgde for dei faktorene som påverkar kor mange fagarbeidarar som til slutt kjem ut på marknaden og dei endringane som skjer i arbeidslivet medan elevane er i skulen eller i lære.

Store forskjellar mellom yrkesfaga

Det er store skilnader mellom yrkesfaga når det gjeld popularitet og behovet for læreplassar. Dei mest populære linjene er dei som kvalifiserer for yrke med eit relativt høgt lønsliv og høg status i samfunnet.

Dei store områda som Elektro, Teknikk og industriell produksjon (TIP) og Helse- og oppvekst er alle populære utdanningsprogram som har god søking til Vg1. Her er det langt fleire søkjarar enn læreplassar, utan at dette ser ut til påverke søkjarmønsteret. Dersom talet på elevplassar aukar i takt med populariteten til desse yrkesutdanningane, kan det bidra til overskotstilbod og dermed arbeidsløyse for mange av dei nyutdanna. I neste omgang fører problema med fallande løn, dårlegare arbeidstilhøve og status til at dei etterfølgjande kohortar av elevar styrer unna denne yrkesutdanninga, og dermed kan det bli utdanna for få til dette yrket. Pendelen kan med andre ord slå hardt tilbake den andre vegen. Når framtidige val blir baserte på historiske tilstander, vil pendel-bevegelsen gjenta seg.

For Restaurant- og matfag, Design og handverk og Bygg- og anleggsteknikk er situasjonen annleis, her er det fleire læreplassar enn søkjarar til desse studieretningane. At det på desse områda tydeleg er ein god sjanse for å få læreplass, ser ikkje ut til å påverke søkjarmønsteret.

Konjunktursvingingar viser seg å påverke elevane sine val i langt større grad enn ein situasjon der det er mangel eller overskot på læreplassar knytt til kapasitet. Søkjartala til brønlinja Vg2 på Bergen maritime vgs har til dømes hatt eit fall på 90 %, frå 200 søkjarar i 2014 til i overkant av 20 søkjarar i 2016. Karriererettleiing med større vekt på arbeidslivets behov på kort og lang sikt, vil bidra til at elevane vil få eit betre kunnskapsgrunnlag for å velje utdanning.

Auka opplæringskapasitet

Det har aldri blitt teikna så mange lærekontraktar i bedrifter i Hordaland som ved inngangen til 2017. Likevel ser vi at mange ungdomar står igjen utan læreplass etter to år i skule i nokre bransjar. Dette mønsteret gjentar seg over tid og syner at det er mangel på læreplassar i forhold til tal elevplassar.

Opplæringskapasiteten kan aukast ved å få fleire bedrifter til å bli lærebedrifter. Det vil då vere fleire bedrifter som kan ta over ein lærling dersom læretilhøvet ikkje fungerer i den opphavelige bedrifta eller at det av andre grunnar må avsluttast.

Lærlingordninga kan, slik ho er organisert i dag, ikkje fungere utan arbeidslivet som ein aktiv part. Hordaland fylkeskommune kan ikkje styre kven som får læreplass og kan heller ikkje påleggje bedriftene å ta inn lærlingar. Det offentlege sitt bidrag i lærlingordninga er i stor grad knytt til finansiering av ordninga. Læretilskotet for ein lærling med ungdomsrett skal dekkje dei utgiftene arbeidslivet har med å utdanne fagarbeidarar.

Den viktigaste årsaka til at private bedrifter ikkje tek inn lærlingar er *mangel* på oppgåver i bedrifta som lærlingane kan setjast til.¹⁵ Vidare meiner bedriftene at det er mangel på godt *kvalifiserte* lærlingar. Det er viktig for bedriftene at det er samsvar mellom forventta kompetanse og reell kompetanse hos lærlingane. Karakterar og fråver viser seg å vere avgjerande for om bedriftene vel å ta inn lærlingar eller ikkje. I dei aller fleste faga får dei best kvalifiserte søkjarene fleire læreplassar å velje mellom. Alle jaktar på «dei beste». I den andre enden av skalaen er det færre tilbod. Faget yrkesfagleg fordjuping (YFF) gir desse elevane ein moglegheit til å vise seg fram ovanfor bedriftene. Minst 60 % av alle læreforhold i Noreg blir etablerte på denne måten. Eit godt inntrykk gjennom YFF kan i mange samanhengar overskugge dårlege karakterar og fråver. For å få ønska effekt er det viktig at dette faget gjennomførast i tett kontakt med lærebedriftene.

Andre årsaker til at bedrifter ikkje tek inn lærlingar er at dei ikkje kan setje av *tid* til opplæring og at dei ikkje har *kvalifisert* personell til å ta seg av elevane. I Hordaland opplever mange lærebedrifter at det administrative arbeidet knytt til ordninga og oppfølginga av lærlingar som ikkje fungerer på arbeidsplassen, er spesielt krevjande. Hordaland fylkeskommune og partane i arbeidslivet si erfaring er at ekstra økonomiske midlar til bedriftene for å ta inn svake eller lite motiverte søkjarar derimot har liten effekt. Det bør difor setjast inn tiltak som kan sikre betre oppfølging av bedrifter, instruktørar og lærlingar.

Kommunensektorens organisasjon (KS) meiner at kvar kommune bør ta inn to lærlingar per 1 000 innbyggjar. Dette svarar til meir enn 1000 læreplassar i kommunal sektor i Hordaland.

Eit verkemiddel i offentlig sektor for å auke tal læreplassar i private bedrifter er å setje som krav i alle anbudsrunder at tilbydar skal vere godkjent lærebedrift og skal ha lærling på oppdraget.

¹⁵ «Riksrevisjonens undersøkning av styresmaktene sitt arbeid for å auke talet på læreplassar», Riksrevisjonen (2016)

Tettare kontakt mellom dei vidaregåande skulane og bedriftene lokalt

Fag- og yrkesopplæringa er organisert i hovudsak etter det som vert omtala som ein to + to-modell. Det betyr to år på skule og to år i ei godkjent læreverksemd.

At elevane går to år i skule før dei teiknar lærekontrakt, gjer det vanskeleg å finne ein god balanse mellom tal elevplassar og tal læreplassar. I andre opplæringsløp som er blitt testa ut dei siste åra, blir det inngått lærekontrakt i ein tidlegare fase.

Hordaland er eit av dei fylka i Noreg som kan tilby størst valmoglegheiter i opplæringsløp. TAF (teknisk allmennfag), vekslingsmodellen og full opplæring i bedrift er modellar som er tilgjengeleg. Gjennom desse ordningane får anten ungdomane ein ny sjanse eller høve til eit meir tilpassa opplæringsløp. Om lag 30 % av kontraktane følgjer ikkje hovedmodellen med to år i skule og to år i bedrift. Vekslingsmodellen og TAF-modellen er ein måte å organisere opplæringa på som bind dei to opplæringsarenaene tettare saman i heile det fireårige løpet. Det blir ikkje oppretta klassar utan at arbeidslivet forpliktar seg til å ta heile klassen ut i lære.

Når det kjem fleire opplæringsløp på sida av hovudmodellen, blir det færre plassar for dei som følgjer dette løpet. Bedriftene skil sjeldan på kva type opplæringsløp lærlingen dei teiknar kontrakt med, følgjer. Det bør difor etablerast ordningar som kan forplikte bedriftene på eit tidlegare tidspunkt i den ordinære modellen. Den nyetablerte forsøksordninga med arbeidslivskoordinatorar ved dei vidaregåande skulane skal bidra til auka kontakt og samhandling mellom skulen og bedriftene lokalt. Til grunn for dette bør det liggje grundige analysar av kompetansebehovet til dei lokale bedriftene. Det vil vere viktig å få plass samarbeidsavtalar mellom den einskilde vidaregåande skule og bedriftene i nærområdet som er gjensidig forpliktande og som kan bidra til betre samsvar mellom tal elevplassar og læreplassar. Skulen må ta eit større ansvar enn i dag for at det er tilstrekkeleg læreplassar for dei elevkulla som startar opp.

Konjunkturar påverkar tal læreplassar

Det er ein samanheng mellom *konjunkturar* og talet på læreplassar i privat sektor. Høgkonjunktur gir plass til fleire lærlingar enn lågkonjunktur. Bedriftene tilpassar arbeidsstokken til aktivitetsnivået. I ein lågkonjunktur vil det vere ei viss *oversyssetting* som gjer det vanskeleg for bedriftene å ta inn lærlingar. Når bedrifter må permittere eigne tilsette, vil det redusere det økonomisk handlingsrommet eller kapasiteten dei har til å ta inn lærlingar.

Dei siste åra har inntaket av lærlingar i nokre fag vore prega av nedgang eller stagnasjon. Vi er inne i ein periode der usikkerheita knytt til industri retta mot offshorenæringar påverkar dimensjoneringa av utdanningane. Vi har lærefag der talet på nye lærekontraktar har blitt halvert i løpet av to år. Dette skjer så raskt at systemet ikkje klarer å fange det opp. Dei faga som har blitt hardast råka finn vi innan TIP-områda, men og fag i elektrodelen. Automatiseringsfaget har til dømes fått halvert inntaket av nye lærlingar frå 2014 til 2015. Andre utdanningstilbod har ikkje hatt kapasitet til å absorbere alle dei som blei ståande utan læreplass.

Konjunktursvingingar må løysast med kortsiktige tiltak. Det er derfor viktig å ha ein beredskapsplan for dette. Aktuelle tiltak er Vg3 sluttopplæring i skule, påbygg og hjelp til å få

praksis plass. Ei anna løysing er å nytte moglegheitene i internasjonale program til å ta eit praksisopphald i utlandet.

5.2 Dimensjonering av fagskuleutdanninga

Mål

Hovudmål

Arbeidslivet sitt behov for arbeidskraft skal vere avgjerande for dimensjonering av utdanningar på fagskulenivå

Delmål

- Auka fleksibilitet og evne til å snu seg etter skiftande kompetansebehov i regionen gjennom å opprette og leggje ned utdanningstilbod
- At fagskulane framstår som eit tydeleg skuleslag på tertiært nivå med klårt skilje frå vidaregåande utdanning
- Gode økonomiske føresetnader som sikrar moglegheiter for vekst i fagskuleutdanninga

Alle nye fagskuleutdanningar må godkjennast av NOKUT. Det må også søkjes om godkjenning dersom det skal foretas en vesentlig endring av en eksisterende fagskuleutdanning, eller om en eksisterende fagskuleutdanning skal opprettes ved et nytt studiested. NOKUT kan etter søknad gi fagskoler fullmakt til å opprette fagskuleutdanningar innanfor avgrensede fagområder gjennom fagområdegodkjenning. Fagskoler med fagområdegodkjenning kan selv opprette nye utdanningar og studiesteder og foreta endringar i eksisterende utdanningar innanfor godkjente fagområder.

Det er styret for Fagskolen i Hordaland som har ansvar for dimensjoneringa av utdanningstilbudet. Det vil si at det er styret som vedtar tilbudsstruktur innanfor den økonomiske rammen som blir gitt i budsjettet av Fylkestinget. Hordaland fylkeskommune som eier kan gi styringssignal til fagskolestyret dersom det er enkelte kompetansebehov det er ønskelig å prioritere, men det er til sist styret som vedtar hvilket tilbud som skal opprettes ved Fagskolen i Hordaland. Styret vedtar endelig tilbudsstruktur hvert år basert på søkertal og signal fagskolene har fått fra arbeidslivet i forhold til kompetansebehov.

Ein tydeleg utdanningsveg for fagarbeidarar

Elevar som har oppnådd yrkeskompetanse, fagbrev, sveinebrev eller generell studiekompetanse kan søkje fagskuleutdanning. I dei fylkeskommunale fagskulane i Hordaland er utdanningstilbodet hovudsakleg basert på yrkeskompetanse. Fagskuleutdanningane har ei studietid frå ½ til 2 år.

Fagskulane er ein veg til meir utdanning for fagarbeidaren. Det er viktig at fagskulane blir tydelegare i sin profil og at dei blir oppfatta som ein moglegheit for fagarbeidarane til å auke sin formelle kompetanse, både for dei som kjem rett frå vidaregåande skule og for dei som har vore i arbeidslivet.

Auka finansiering og fleksibilitet

Fagskuleutdanninga har ein større fleksibilitet i tilpassing av studieplassar til søkjartal og konjunkturskifte i samfunnet enn dei andre utdanningsinstitusjonane, men dagens system legg likevel begrensingar på fagskulen si evne til å dimensjonere utdanningstilboda i tråd med arbeidslivets behov.

Dagens finansiering av dei offentlege fagskulane har ein konserverande effekt avdi det er studenttalet to år tilbake i tid som dannar grunnlag for årsbudsjettet fagskulane får. Dette gjer at ein auke i studenttalet ikkje vert finansiert før etter to år. I tillegg har ikkje den overordna nasjonale ramma til fylkeskommunale fagskular auka på fleire år, sett bort frå vanleg løns- og prisvekst. Dette gjer at det ikkje er rom for å etablera nye tilbod, eller tilby fleire klassar innanfor etterspurde tilbod med mindre noko anna vert lagt ned. Fagskulane i Hordaland har hatt ein stor vekst dei siste åra, men dette er innanfor tilbod som allereie er etablerte, og det er ikkje rom for å oppretta nye klasser innafør dagens rammer. Det kan sjå ut til at ein har nådd taket for kor mange studentar ein kan ta inn under dagens finansiering.

Forslag til finansieringsmodell i stortingsmeldinga om fagskuleutdanninga (Mld.St. 9 (2016–2017)) vil gi ein meir fleksibel modell for drift og utvikling av fagskuletilbodet, dersom den blir vedtatt. Likeleis vil ei fagområdegodkjenning frå NOKUT gjere at fagskulen raskare kan imøtekomme næringslivets behov for kompetanse. Dette er sjølv sagt avhengig av at det er midlar til å oppretta nye tilbod og/eller studiestader. Ei fagområdegodkjenning er også eit fortrinn med tanke på eventuelle omstillingar i næringslivet no og i framtida.

5.3 Tilpassing av utdanningstilboda på universitet- og høgskulenivå

Mål

Hovudmål

Arbeidslivet sitt behov for arbeidskraft skal tilleggjast vekt ved dimensjonering av utdanningar på universitets- og høgskulenivå som det er mangel på i den regionale arbeidsmarknaden

Delmål

- Utdanne nok kandidatar med relevant kompetanse til å møte behova i det regionale arbeidsmarknaden
- Betre kjennskap i arbeidslivet til kva kompetanse uteksaminerte kandidatar frå universitet og høgskule har

Nasjonale myndigheter fastset dei overordna rammene for universitets- og høgskulesektoren gjennom løyvingar, kandidatmåltal og ved tildeling av midlar til studieplassar i dei årlege budsjetta. Utover dette har universiteta og høgskulane ansvar for eigen profil og prioriteringar. Dei vedtek i hovudsak sjølv kva utdanningstilbod dei vil gi, storleiken på desse, på kva nivå dei skal vere og det faglege innhaldet i tilboda (St.mld. 16 (2016-2017)). Utdanningstilboda er og påverka av institusjonane sine strategiske satsingar, talet på søkjarar og kapasitet, samt tilgang på lærekrefter.

Breiddetilnærming ein styrke

Universitetet i Bergen er eit stort og tradisjonsrikt breiddeuniversitet. Høgskulen på Vestlandet har og etablert ein stor portefølje av utdanningar. Det vil vere viktig for hordalandsamfunnet å satse breitt på utdanning og i framtida. Ingen kan med rette vite kva for type kompetanse som vil bli etterspurd i åra som ligg framfor oss. Breidda i utdanningar må difor takast vare på sjølv om etterspurnaden i den regionale arbeidsmarknaden er låg. På denne måten kan ein sikre at arbeidslivet kan få tilført kompetanse i framtida på område som i dag framleis er ukjente.

Tilbod av utdanningar som er etterspurde regionalt

Nokre av dei utdanningane dei høgare utdanningsinstitusjonane tilbyr vil vere meir etterspurde av arbeidslivet i regionen enn andre. Dette gjeld først og fremst for dei statlege høgskulane som tilbyr profesjonsutdanningar som til dømes lærarar, sjukepleiarar, økonomar og ingeniørar. Dei regionale høgskulane har eit spesielt ansvar for å forsyne arbeidslivet regionalt med den arbeidskrafta og kompetansen som er nødvendig. NHH som er ein vitskapleg høgskule skal forsyne heile landet med siviløkonomar og revisorar, men mange av dei uteksaminerte kandidatane blir likevel rekrutterte av arbeidslivet i Hordaland. Det same gjeld mange av dei utdanningane som blir tilbydd ved Universitetet i Bergen.

Dei høgare utdanningsinstitusjonane i Hordaland bør i samråd med arbeidslivet få betre oversikt over kva kompetanse på universitets- og høgskulenivå som det er mangel på i den regionale arbeidsmarknaden. Med utgangspunkt i dette må det vurderast kva verkemiddel som bør nyttast for å sjå til at dette behovet blir dekkja. Gjennom deltaking i eit forpliktande regionalt samarbeid vil det vere enklare å tilpasse storleiken på utdanningane til regionale behov og auke fleksibiliteten i utdanningssystemet.

Kva som er etterspurt arbeidskraft i privat sektor er eit resultat av eit samspel mellom konjunkturar og endringsfaktorane som blei nemnd i kapittel 4. Etterspurnaden etter arbeidskraft med høgare utdanning har i stor grad auka i takt med tilbodet, men for nokre utdanningsgrupper, slik som ingeniørar, har etterspurnaden inntil nyleg vore større enn tilbodet. Dette får og betydning for rekrutteringa til utdanningane. Innan offentleg sektor kan ein i større grad sjå etterspurnaden etter arbeidskraft ut frå demografiske forhold. Vi veit til dømes at det vil vere eit auka behov for lærarar og førskulelærarar i mange kommunar i Hordaland på grunn av større barne- og ungdomskull, dagens rekruttering til utdanningane og alderssamansettinga bant dagens lærarar og førskulelærarar.

Det som er viktig for arbeidslivet regionalt er at det blir uteksaminert tilstrekkeleg mange kandidatar frå dei høgare utdanningsinstitusjonane slik at deira kompetansebehov blir dekkja. Denne planen vil derfor rette fokus på spørsmålet om det blir utdanna *for få* med bachelor eller mastergrad innafor dei relevante utdanningane, ikkje om det blir utdanna for mange. Sidan det berre er ein del av dei uteksaminerte kandidatane som blir verande i Hordaland etter avslutta utdanning, må det utdannast fleire enn det er behov for i Hordaland. Kor balansepunktet er vil då variere mellom dei ulike utdanningsinstitusjonane avhengig av om ein primært skal forsyne arbeidslivet i eigen region med arbeidskraft eller heile landet. Dette balansepunktet vil og bli påverka av kor stor gjennomføringsgraden på studiet er og kor stor del av studentane som flyttar ut av regionen etter fullført utdanning. Eit alternativ til å

dimensjonere opp utdanninga vil difor vere å setje inn tiltak for å få fleire til å bli verande i regionen. Arbeidsgjevarane vil her sjølv ha eit ansvar for å gjere seg meir attraktive og tilgjengelege ovanfor jobbsøkjjarane. Manglande kjennskap til kva kompetanse ulike kandidatar har og kva slags kompetanse som ville vore nyttig for dei ulike verksemdene, kan og bidra til at arbeidsgjevarane vel tradisjonelt når dei rekrutterer arbeidskraft og ikkje vurderer alternative former for kompetanse.

Meir kontakt mellom studentar og arbeidsliv

Høgare utdanningsinstitusjoner vert utfordra til å tilby praksis til alle studentar. Det er per i dag ulike krav til praksis mellom utdanningar og mellom privat og offentleg sektor. I profesjonsutdanningar er det allereie formelle krav til praksis, medan det er mindre utbreidd i disiplinutdanningar. Krav til praksis i alle utdanningar vil fordre gode samarbeidsrelasjonar mellom aktørane.

Praksis i ei bedrift eller offentleg verksemd under utdanninga kan bidra til at arbeidslivet blir betre kjent med kompetansen til kandidatane og at kandidatane kan bli betre kjent med arbeidslivet i regionen og moglegheitene for vidare arbeid. Her bør ein ta heile fylket i bruk slik at studentane og får kontakt med arbeidslivet utanfor Bergen. Dette kan gjere det lettare for arbeidsgjevarar i distriktet å rekruttere nyutdanna kandidatar i neste runde.

Hordaland har hatt stor suksess med ordninga «trainee vest» som ei bru mellom universitets- og høgskulesektoren og arbeidslivet. Nyutdanna med bachelor- eller masterutdanning får gjennom denne ordninga opplæring og eitt års tilsetning i ei lokal bedrift.

5.4 Eit heilskapleg utdanningssystem

Mål

Tettare samarbeid på tvers av utdanningsnivåa for å sikre meir gjennomgåande og heilskaplege utdanningsløp

Gjensidig avhengigheit

Utdanningssystemet må sjåast som ein *heilskap* med ulike delar som heng nøye i hop, samstundes som dei tre utdanningsnivåa er organisert, styrt og finansiert *uavhengig* av kvarandre. Kvart nivå set krav til nivået under. Høgare utdanningsinstitusjonar set krav til kva kompetanse elevane frå vidaregåande utdanning har. Lærebedrifter set krav til kva kompetanse lærlingane har med seg frå skulen. Fundamentet for dette blir lagt i grunnskulen. Dei ulike delane i systemet må difor vere tilpassa kvarandre og ein må sikre gode overgangar mellom nivåa.

Meir samhandling mellom vidaregåande utdanning og universitets- og høgkuleutdanningane

Det er spesielt behov for meir samhandling mellom vidaregåande utdanning og universitets- og høgskuleutdanningane. Elevar på vidaregåande skule bør i større grad få moglegheit til å bli kjent med fagområda på universitets- og høgskulenivå, og lærarar på universitets- og høgskulenivå bør i større grad få høve til å gå inn i undervisninga på vidaregåande nivå. Dette vil kunne gjere elevane meir førebudde på høgare utdanning og gjere det lettare å velje studium.

Fleire overgangar mellom vidaregåande skule, fagskule og universitets- og høgskulesektoren
Fleire gjennomgåande utdanningar er ønskjeleg og vil vere viktig for dei vala elevane tek ved inngangen til vidaregåande skule. Dei som har fagbrev må som hovudregel ta påbygg til studiekompetanse om dei vil inn på høgskule eller universitet. Skal ein ha større variasjon i elevar som vel yrkesfag, krev det tydelegare vegar vidare etter endt fagutdanning, utan «strafferundar» i form av eitt eller fleire ekstra studieår.

Det må etablerast gode overgangar mellom vidaregåande skule (yrkesfag), fagskule og universitet/høgskule slik at fagbrev kan vere første steg på ein veg mot bachelor- og mastergrad. For å få dette til må ein ta utgangspunkt i eit breiare kunnskapssyn, der fagarbeidaren sin kompetanse blir teljande ved inntak til universitet eller høgskule.

Det er inngått avtalar mellom Fagskolen i Hordaland og Høgskulen på Vestlandet om overgangsordningar for fagskulestudentar innan elkraft, automasjon og maskinteknikk. Avtalen gjer at studentar som ønskjer å studere vidare på høgskule kan få avkorting på eitt studieår til bachelor dersom dei tek ekstra matte og fysikk ved fagskulen. Det er ønskjeleg å få til fleire slike avtalar slik at fleire studentar kan få fleire utdanningsmoglegheiter dersom dei ønskjer det.

Innan helse- og oppvekstfaga er det ingen overgangsordningar i dag. Helsefagtilboda skil seg frå teknisk fagskuleutdanning ved at dei er eitt-årige, medan dei tekniske stort sett er to-årige. Dette kan forklare manglande overgangar. Det er ønskeleg å få vurdert to-årige helsefagskuletilbod som og kan gje moglegheiter for overgang til høgskular innan til dømes vernepleie, sjukepleie og ergoterapi.

6 Utdanningsval og utdanning- og karriererettleiing

Mål

Hovudmål

Innbyggjarane i Hordaland skal ha tilstrekkeleg tilgang til profesjonell, offentleg og gratis karriererettleiing, med vekt på karrierelæring, i den livsfasen dei er i.

Delmål

- Karriererettleiingstenestene i Hordaland skal vere fagleg oppdaterte og ha tilgang til oppdatert kunnskap om framtidige kompetansebehov i arbeidslivet
- Karriererettleiing ved utdanningsinstitusjonane skal omfatte elevar, lærlingar og studentar på alle nivå og vere gjenkjenneleg på tvers av utdanningsnivåa
- Karriererettleiing skal vere tilgjengeleg for alle vaksne innbyggjarar

Gode val for den enkelte og samfunnet

Karriererettleiing med vekt på karrierelæring for unge, vaksne og eldre innbyggjarar er spesielt viktig i eit samfunn i stadig endring. Det inneber at innbyggjarar i alle aldrar blir sikra eit tilbod om karriererettleiing og at alle offentlege aktørar på feltet arbeider for felles standard for kva som er kvalitet. Fleire vil i framtida måtte skifte jobb eller karriereveg eller få påfyll av kompetanse. I tilknytning til arbeidsløyse, innvandring, helseproblem eller omstilling vil god tilgang til karriererettleiing kunne fremje raskare overgang til arbeid. Eit velfungerande system kan ha stor samfunnsøkonomisk verdi i eit arbeidsliv der endring er konstant.

Eit særtrekk ved karriererettleiing er at det både er eit verkemiddel for å utvikle den einkilde sin karrierekompetanse og for at arbeidslivet skal få tilgang til den kompetansen dei har behov for. Eit heilskapleg tilbod og system for livslang karriererettleiing vil kunne bidra til betre balanse i den regionale arbeidsmarknaden. Individua som skal gjere sine val har ulike evner og preferansar. God karriererettleiing vil fungere som "olje i maskineriet". Kvaliteten på og organiseringa av karriererettleiinga vil difor spele ei viktig rolle i den regionale kompetansepolitikken.

Karriererettleiingstenesta på alle nivå bør få eit tydelegare arbeidslivsperspektiv og knytast til ei regional samfunnsutviklarrolle¹⁶. Ansvaret må ivaretakast gjennom eit nært samarbeid mellom fylkeskommunen, NAV Hordaland, kommunane og næringslivsorganisasjonane.

«*Karrierekompetanse* er kompetanse til å forstå og utvikle seg selv, den kompetansen som setter menneske i stand til å kunne planlegge, utvikle og styre sin eige karriere på ein strukturert måte. Dette inkluderer moglegheiten til å samle, analysere og anvende informasjon både om utdanning, arbeid og seg sjølv. *Karrierelæring* er den læringen som knytter seg til utvikling av karrierekompetanse. Karrierelæring kan foregå både som del av et organisert opplegg og som noe uformelt i påvirkning av familie, venner og andre viktige personer rundt en.» (NOU 2016: 7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn)

¹⁶ NIBR-rapport 2015: 17: «Samfunnsutviklerrollen til regionalt fylkeskommunalt nivå». Sjå òg Vågengutvalet (april 2015).

Behov for endringskompetanse

Endringskompetanse er evna til å nytte kompetansen sin på nye måtar. Kvar individ vil i større grad måtte tilpasse seg eit skiftande arbeidsliv. Den einskilde arbeidstakar må i tillegg kjenne til og kunne kommunisere korleis eigen kompetanse kan nyttast på andre område. Samstundes kan kvart individ ta ein meir aktiv rolle for å påverke eigen situasjon og vere med å påverke endringa. I dette ligg det og eit potensiale for arbeidsgjevar til å nytte kompetanse på nye måtar.

«A whole government approach» - samla og koordinert innsats

Omgrepet «a whole government approach» set søkjelyset på ein samla og koordinert innsats, og på regionalt nivå. I lys av dette er det naudsynt å sjå på systemet for karriererettleiing i Hordaland. Rådgjevingsarbeid i skulen er lovfesta, alle elevar har rett på eit rådgjevingstilbod. Universitets- og høgskulesektoren har studierettleiar for sine studentar, med karrieresenter for studentar hos Studentsamskipnaden. Arbeidsmarknads- og inkluderingsverksemder har karriererettleiing for sine brukarar, og NAV har tilbod til sine brukarar. Den einskilde sektor gjer eit godt arbeid, men det er ikkje eit heilskapleg system. Samarbeid mellom aktørane er prega av énvegs informasjon, ved at eit nivå hentar inn informasjon frå nivået over om inntaksreglar osv. Det er ikkje eit systematisk samarbeid om karriererettleiingsfaglege tema. Mange etatar og tenester er involverte i arbeidet med å gi karriererettleiing og relevant informasjon til personar som har behov for det. Det ligg ein stor vinst i at dei ulike tenestene utvekslar informasjon og kompetanse, og at brukarane kan få tidleg og meir samordna informasjon.

Det er viktig at karriererettleiinga er gjenkjenneleg for elevane når dei flyttar på seg på langs eller tvers i utdanningssystemet. Det er lite kontakt og samarbeid om karriererettleiing mellom vidaregåande skule og universitet og høgskule i dag. Kvar nivå lagar sine eigne planar og årshjul for karriererettleiing, men utan å samordne det med andre. Det er og mangel på at slike planar og årshjul blir integrert i andre planar og årshjul i dei vidaregåande skulane.

Faget utdanningsval – grunnlag for elevenes val av utdanning og yrke

Ungdomsskuletrinnet har fått styrka sin posisjon som arena for karriererettleiing gjennom innføring av det obligatoriske faget utdanningsval i 2008. Dette faget skal gi elevane eit betre grunnlag for val av vidaregåande utdanning og yrke. I grunnskulen er det rom for å påverke både haldningar, motivasjon og elevane sitt opplevde handlingsrom. Forsking viser at det er ein samanheng mellom fullføring av vidaregåande skule, sosial bakgrunn og foreldra sitt utdanningsnivå. Skulen kan difor bidra til sosial utjamning gjennom god karriererettleiing.

Faget utdanningsval er skuleeigar sitt ansvar. Utfordringa ligg i at tilbodet ikkje er likt mellom skulane, verken med omsyn til kompetanse hos lærarane eller i kva grad faget er timeplanfesta¹⁷. Mange rådgjevarar har tru på at det styrkjer samarbeidet med lokalt næringsliv og andre skular, men få meiner det fører til meir kontakt med høgare utdanningsinstitusjonar. Her ligg det eit potensiale for meir samarbeid. Høgare

¹⁷ NOU 2016: 7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-7/id2485246/>

utdanningsinstitusjonar bør ha ei rolle i faget utdanningsval for å sikre at elevane har godt nok grunnlag for å gjere riktige val av høgare utdanning.

Det er per i dag ikkje krav til kompetanse for å undervise i faget utdanningsval, men det er føreslått karriererettleiingsfaglege kompetansekrav, i både grunnskule og vidaregåande skule. Sjølv om ein stor del av lærarane som underviser seier at dei har relevant etter- og vidareutdanning, er det eit fåtal som har tatt kurs direkte retta mot faget utdanningsval¹⁸. Rådgjevarane held seg oppdaterte ved hjelp av intern kontakt med andre rådgjevarar, gjennom møte, konferansar og kurs eller gjennom media. Det er færre som seier dei held seg oppdaterte gjennom forskning og annan statistikk. Rådgjevarane får fagleg oppdatering hovudsakleg frå dei institusjonane som støttar det nivået dei jobbar på. Til dømes ser vi at rådgjevarane på vidaregåande skule og i grunnskulen held seg oppdaterte gjennom opplæringskontor, Senter for yrkesretteiing i fylkeskommunen eller andre skular. I høgare utdanning ser vi at det er ein viss kontakt med karrieresenteret og med andre institusjonar eller lærestadar¹⁹.

Fokus på karriererettleiing i lærarutdanningane og tilbod om vidareutdanning i dette temaet kan bidra til å heve kompetansen til dei som skal undervise i faget utdanningsval.

Rådgjevaranes kjennskap til lokal arbeidsmarknad

Informasjonsarbeid er sentralt i det daglege arbeidet til rådgjevarane. Søknadsfristar og ulike inntakskrav er oppgåver som vert vektlagde i stor grad, uavhengig av nivå. Rådgjevarar i vidaregåande og grunnskule legg i større grad vekt på informasjon om val av yrke og utdanning enn på informasjon om arbeidsmarknaden.

Noko av utfordringa med å halde seg oppdatert på arbeidsmarknaden og innhaldet i ulike yrke er at ting endrar seg fort. Ein arena der dei ulike aktørane kan møtast fast for å utveksle informasjon og utfordringar, både i arbeidslivet og i skulen, vil kunne bidra til auka kunnskap om arbeidsmarknaden. Slike forum bør ha ei lokal forankring og setje i verk felles tiltak. Til dømes kan det vere behov for å lage oversikt over verksemder som er villige til å ta imot rådgjevarar på verksemdbesøk eller hospitering.

Karrieresenter – eit tilbod til vaksne

Karriererettleiing må og vere eit tilbod til alle som er i eller utanfor jobb eller utdanning. På den måten kan alle innbyggjarar sitt potensial bli nytta. Karriererettleiing til vaksne kan føre til meir bevisste utdannings- og karriereval undervegs i yrkeskarrieren. Målet er å gje dei verktøy og kompetanse til å handtere eigen karriere.

Karrieresentra i fylka er eit tilbod til vaksne over 19 år. Individuell karriererettleiing er den primære oppgåva til karrieresentra. For å sikre at alle innbyggjarane får tilgang til denne tenesta, er det viktig å knyte seg til den nasjonale satsinga på karriererettleiing på nett, der utdanning.no er peika på som ein sentral offentleg driven nettstad for dette.

¹⁸ Rådgjevingstenesta i Hordaland - ei spørjeundersøking om utdannings-, yrkes- og studierådgjeving i grunnskule, vidaregåande og høgare utdanning. AUD-rapport nr. 8-16

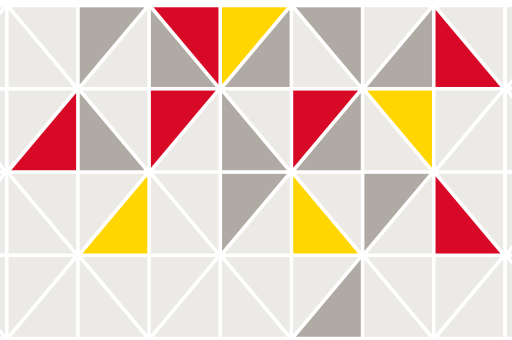
Karrieresentra vert òg utfordra på å tilby kompetansestøtte til, og vere kompetansesenter for, andre partar mot ekstern finansiering.

I 2015 vart Hordaland sitt første karrieresenter etablert som eit prosjekt i Sunnhordland; Karriere Sunnhordland. Målet med prosjektet har vore å samle erfaringar og få eit grunnlag for å vurdere behovet for fleire slike karrieresenter andre stadar i fylket. Evalueringa viser at Hordaland fylkeskommune har lukkast med å etablere eit tilbod om karriererettleiing som har blitt vel motteke av brukarar av tenesta og samarbeidspartnarane. Karriere Sunnhordland gjekk over i ordinær drift frå 01.01.2017. Hordaland fylkeskommune skal vurdere om dette tilbodet kan utvidast til andre stadar i fylket.

Agnes Mowinckels gate 5
Postboks 7900
5020 Bergen
Telefon: 55 23 90 00
E-post: hfk@hfk.no
www.hordaland.no

Hordaland fylkeskommune har ansvar for å utvikle hordalandssamfunnet. Vi gir vidaregåande opplæring, tannhelsetenester og kollektivtransport til innbyggjarane i fylket. Vi har ansvar for vegsamband og legg til rette for verdiskaping, næringsutvikling, fritidsopplevingar og kultur. Som del av eit nasjonalt og globalt samfunn har vi ansvar for å ta vare på fortida, notida og framtida i Hordaland. Fylkestinget er øvste politiske organ i fylkeskommunen.

Regional plan for kompetanse og arbeidskraft

HANDLINGSPLAN

Kapittel 4: Nye krav til kunnskap

Tiltak 4.1	Utvikle etter- og vidareutdanningstilbod og nye utdanningar
Innhald	Fremje ordningar for å identifisere kompetansebehov i arbeidslivet som grunnlag for utvikling av konkrete etter- og vidareutdanningstilbod og nye utdanningar Samordne moglege finansieringsordningar for å sikre arbeidstakarar i små og mellomstore bedrifter relevant etter- og vidareutdanning.
Ansvar	HFK, NAV, universitet, høgskule
Samarbeidspartnarar	Næringslivsorganisasjonane, kommunane/KS
Ressursar/finansiering	HFK, NAV, universitet, høgskule
Tiltak 4.2	Tilrettelegge for auka deltaking i arbeidslivet
Innhald	Samordne relevante verkemidlar og støtteordningar med utdanningstilbod for dei som har falle ut av arbeidsmarknaden og dei som ikkje har fullført vidaregåande utdanning
Ansvar	HFK, NAV, universitet, høgskule
Samarbeidspartnarar	Kommunane/KS
Ressursar/finansiering	Innafor budsjett
Tiltak 4.3	Kompetanse tilpassa eit samfunn i endring
Innhald	Leggje til rette for at entreprenørskap, innovasjon og ferdigheiter for framtidens arbeidsliv får større fokus i heile utdanningsløpet Etablere eit prosjekt for å kartlegge kompetansebehovet i arbeidslivet knytt til digitalisering
Ansvar	Universitet, høgskule, HFK, kommunane
Samarbeidspartnarar	Næringslivsorganisasjonane, NAV
Ressursar/finansiering	Innafor budsjett/nasjonale eller internasjonale støtteordningar

Kapittel 5: Tilstrekkeleg arbeidskraft

Dimensjonering av fag og yrkesopplæring

Tiltak 5.1	Samarbeid mellom arbeidsliv og vidaregåande skule
Innhald	Etablere lokale samarbeidsavtalar mellom dei vidaregåande skulane og arbeidslivet som er gjensidig forpliktande.
Ansvar	HFK
Samarbeidspartnarar	Partane i arbeidslivet, kommunane, lokale bedrifter, NAV
Ressursar/finansiering	HFK
Tiltak 5.2	Kunnskapsgrunnlag for dimensjonering av fag- og yrkesopplæringa
Innhald	Regelmessige analysar av dei viktigaste næringane/dei største bedriftene (lokomotiva) sine kompetansebehov på lokalt nivå. Evaluere korleis dagens breidde i opplæringsmodellar verkar inn på dimensjonering og gjennomføring.
Ansvar	HFK
Samarbeidspartnarar	Partane i arbeidslivet, kommunane, lokale bedrifter
Ressursar/finansiering	HFK
Tiltak 5.3	Auke opplæringskapasitet
Innhald	Etablere støttetiltak som gjer det lettare for bedrifter å ta i mot og følgje opp lærlingar fram til avlagt fagbrev Gjennomføre prosjektet «Fleire ut i lære» der bruk av arbeidslivskoordinatorar skal bidra til å skaffe fleire læreplassar lokalt
Ansvar	HFK
Samarbeidspartnarar	Partane i arbeidslivet, NAV, kommunane, lokale bedrifter
Ressursar/finansiering	HFK
Tiltak 5.4	Handtere konjunktursvingingar
Innhald	Utarbeide beredskapsplan for tiltak som kan kompensere for vanskar som konjunktursvingingar medfører for gjennomføring av vidaregåande opplæring; t.d opprette vg3 i skule
Ansvar	HFK
Samarbeidspartnarar	Partane i arbeidslivet, NAV
Ressursar/finansiering	Innafor budsjetttramme

Dimensjonering av fagskuleutdanninga

Tiltak 5.5	Kunnskapsgrunnlag for dimensjonering av fagskuleutdanninga
Innhald	Dokumentere behovet for auka utdanningskapasitet i Hordaland og melde dette inn til sentrale myndigheiter Gjennomføre jamlege kandidatundersøking blant uteksaminerte studentar ved Fagskulane i Hordaland for å kartleggje om dei får jobb, kor lang tid det tek og karriereavansement etter fagskulen
Ansvar	HFK
Samarbeidspartnarar	Næringslivsorganisasjonane, NAV
Ressursar/finansiering	HFK

Tiltak 5.6	Kjennskap til fagskulen som eit tydeleg skuleslag
Innhald	Styrkje kjennskapen til fagskuleutdanningane i rådgjevartenesta både i ungdomskulen og i vidaregåande skule Styrkje informasjon til elevar på ungdomsskular og vidaregåande skular om fagskule som vidare utdanningsveg og som overgang til universitet og høgskule
Ansvar	HFK
Samarbeidspartnarar	Kommunane/ KS
Ressursar/finansiering	Innafor budsjetttramme

Tilpassing av storleiken på utdanningstilboda på universitet- og høgskulenivå

Tiltak 5.7	Kunnskapsgrunnlag for tilpassing av utdanningstilboda
Innhald	Etablere betre oversikt over på kva fagområde arbeidslivet har problem med å rekruttere arbeidskraft
Ansvar	Universitet, høgskule
Samarbeidspartnarar	HFK, NAV, Næringslivsorganisasjonar, kommunane/KS
Ressursar/finansiering	Universitet, høgskule

Tiltak 5.8	Behalde kompetanse i regionen
Innhald	Etablere og vidareutvikle ordningar for å behalde kompetanse i regionen, t.d gjennom traineeordningar
Ansvar	Universitet, høgskule, næringslivsorganisasjonane
Samarbeidspartnarar	HFK
Ressursar/finansiering	Universitet, høgskule

Tiltak 5.9	Auke samhandling mellom studentar og arbeidsliv
Innhald	Utarbeide eit opplegg for praksis i arbeidslivet for studentar innan alle utdanningsretningar som dekkjer heile fylket
Ansvar	Høgskule, universitet
Samarbeidspartnarar	Kommunane/KS, HFK, næringslivsorganisasjonane
Ressursar/finansiering	Høgskule, universitet

Eit heilskapleg utdanningssystem

Tiltak 5.10	Overgangar mellom utdanningsnivåa
Innhald	Etablere fleire gode overgangar mellom yrkesfagleg utdanning, fagskule og høgskule/universitet der fagbrev er fyrste steg mot ein bachelor eller mastergrad
Ansvar	HFK
Samarbeidspartnarar	Høgskule, universitet
Ressursar/finansiering	Innafor budsjett

Tiltak 5.11	Samhandling mellom utdanningsnivåa
Innhald	Etablere fleire samarbeidsaktivitetar mellom vidaregåande skule/studiespesialiserande program og universitet/høgskule for å gjere elevane meir bukke på studiar på dette nivået.
Ansvar	HFK, høgskule, universitet
Samarbeidspartnarar	
Ressursar/finansiering	HFK, høgskule, universitet

Kapittel 6: Utdanningsval og karriere- og utdanningsrettleiing

Tiltak 6.1

Gjere karrierettleiing tilgjengeleg for alle

Etablere fleire karrieresenter i fylket etter modell av Karriere Sunnhordland.

Innhald

Gjere rådgjevingstenesta tilgjengeleg for lærlingar.

Karrierettleiing for alle studentar på høgare utdanning.

Ansvar

HFK, høgskule, universitet

Samarbeidspartnarar

Næringslivsorganisasjonane, NAV

Ressursar/finansiering

HFK, høgskule, universitet

Tiltak 6.2

Kompetanse i karrierettleiing

Styrke undervisningskompetansen i faget utdanningsval gjennom vidareutvikling av etter og vidareutdanningstilbod.

Innhald

Utforske modellar for å involvere foreldregruppa som ressurs

Styrke kompetansen om karrierelæring i vidaregåande opplæring

Ansvar

HFK/SYR

Samarbeidspartnarar

Høgskule, universitet, kommunane

Ressursar/finansiering

HFK, kommunane

Tiltak 6.3

Sikre ei heilskapleg tilnærming til karrierettleiing

Utvikle modellar for meir samarbeid om karrierettleiing mellom utdanningsnivåa; t.d. ved å bruke karrierettleiarar ved høgare utdanningsinstitusjonar i faget utdanningsval.

Innhald

Ansvar

HFK/SYR

Samarbeidspartnarar

Høgskule, universitet, kommunane

Ressursar/finansiering

Innafor budsjett

Tiltak 6.4

Koordinere aktivitetar for dei som driv karrierettleiing

Utarbeide felles årshjul for å koordinere praksis i bedrift, samt aktivitetar knytt til nettverksbygging og kompetanseheving.

Innhald

Ansvar

HFK/SYR

Samarbeidspartnarar

Høgskule, universitet, kommunane

Ressursar/finansiering

HFK/SYR

Regional plan for kompetanse og arbeidskraft

Høring av planforslag

Planforslag til regional plan for kompetanse og arbeidskraft er no på høring, jamfør vedtak i fylkesutvalet 4. mai 2017. Vi inviterer kommunar, statlege etatar, utdanningsinstitusjonar, organisasjonar og andre interesserte til å komme med innspel til kompetansepolitikk i Hordaland. Høringa er open for alle. Høyringsfrist er 19. juni med tanke på endeleg politisk handsaming oktober 2017.

Innhald:

Regional plan for kompetanse og arbeidskraft skal være eit verktøy for å setje retning og samordne arbeidet med kompetanseutvikling i Hordaland. Hordaland står ovanfor store endringar i samfunns- og arbeidsliv på lik line med andre regionar både i Noreg og elles i verda. Dei store endringsdrivarane som globalisering, eldrebølgja, det grønne skifte og automatisering og robotisering vil setje nye krav til kompetanse. Regional plan for kompetanse og arbeidskraft skal ruste Hordalandssamfunnet til å møte desse endringane. Nasjonale myndigheiter ønskjer å styrke regionalt folkevald nivå sitt kompetansepolitiske ansvar og samordningsrolle. Det betyr at Hordaland fylkeskommune må ta ei koordinerande rolle i dette arbeidet framover.

Planarbeidet har vore organisert med ei styringsgruppe som har vore politisk leia, arbeidsgruppe og temagrupper. Arbeidet starta formelt i fylkesutvalet i oktober 2015. Arbeidet har vore leia administrativt av Regionalavdelinga i samarbeid med Opplæringsavdelinga.

Det er foreslått følgjande mål:

Overordna mål

Betre balanse mellom tilbod og etterspurnad etter kompetanse og arbeidskraft i Hordaland gjennom eit forpliktande samarbeid mellom næringslivet, offentleg sektor og utdanningsaktørane

Hovudmål

1. Arbeidslivet i Hordaland skal ha naudsynt kompetanse for å kunne møte framtidige omstillingsbehov
2. Arbeidslivet i Hordaland skal ha tilgang til tilstrekkeleg og relevant arbeidskraft for å kunne oppretthalde drifta og ekspandere etter behov
3. Innbyggjarane i Hordaland skal ha tilstrekkeleg tilgang til profesjonell, offentleg og gratis karriererettleiing, med vekt på karrierelæring, i den livsfasen dei er i.

Praktisk informasjon:

På våre heimesider er det oppretta ei eigen høyringside <http://www.hordaland.no/nn-NO/politikk/du-kan-paverke/hoyring-for-regional-plan-for-kompetanse-og-arbeidskraft/> med informasjon

om planutkastet og dei ulike måtane ein kan sende høyringsinnspel på. Vi ber høyringspartane å sende innspel elektronisk på hfk@hfk.no og merke med: 2014/17126

Møtedato 15.06.2017	Saksansvarleg Jostein Eitrheim
---------------------	--------------------------------

**HR-sak 19/17 Endring av Hardangerrådet frå 01.01.2020
Drøfting av arbeidsplan for endringsoppgåver.**

Saksvedlegg:

Saksutgreiing:

Frå 01.01.2020 vil Hardangerregionen verta vesentleg endra samanlikna med idag. Kommunestrukturen i Hardanger vert endra frå dagens sju kommunar/herad til fire eller fem kommunar/herad. Om det vert fire eller fem kommunar/herad vert påverka av korleis den framtidige Hardanger-tilknytninga for dagens Granvin herad vil verta.

Granvin herad og Voss kommune skal frå 01.01.2020 gå saman til ein kommune og med dette vil den nye Voss kommune verta ein naturleg del av Hardangerregionen.

Drøftingar om korleis den nye regionen og det nye Regionrådet i Hardanger skal vera bør koma i gang snarast.

Samtalar mellom Regionrådet og Voss kommune om ei mogeleg utviding av regionen og regionsamarbeidet bør starta no.

Endringane som følgjer av kommunereforma vil påverka Regionsamarbeidet på fleire område. Utan at administrasjonen i dag har full oversikt over alle endringskonsekvensar meiner me det er viktig alt no å setja i gang arbeidet med å førebu regionen på den nye tida for Hardangersamarbeidet. Ei av endringsoppgåvene vil vera å utarbeida og vedta ein ny selskapsavtale som skal gjelda frå 01.01.2020.

Saksvurdering:

Administrasjonen føreslår at det vert utnemnt ei arbeidsgruppe bestående av Rådsordførar, Rådsvaraordførar og Dagleg leiar som startar innleiande samtalar med Voss kommune omkring mogeleg regionsamarbeid som inkluderer Voss kommune. Desse samtalanene bør koma igang snarast råd og administrasjonen føreslår at det vert teke kontakt mot Voss kommune v/ordførar for å avtala tidspunkt for første samtale.

Regionrådet vert bede om å drøfta utforming av mandat for arbeidsgruppa.

Framlegg til vedtak:

Saka vert framlagt utan forslag til vedtak.

Møtedato 15.06.2017

Saksansvarleg Jostein Eitrheim

HR-sak 22/17 Regionalt bompengeselskap. Nytt takst- og rabattsystem. Uttale frå Hardangerrådet.

Saksvedlegg:

- Vedlegg 1 Omlegging av takst og rabattsystemet for Vossapakken
- Vedlegg 2 Konsekvenser av bompengereformen for bompengeselskaper utenfor de regionale bompengeselskapene.
- Vedlegg 3 Regionalt bompengeselskap og nytt takst- og rabattsystem (L)(108818) Uttale frå Granvin herad
- Vedlegg 4 Omlegging av takst og rabattsystemet for Kvammapakken -uttale frå Kvam herad

Saksutgreiing:

Nytt takst- og rabattsystem for bompengeselskap er ute på høyring. Forslaget legg opp til å fjerna ordninga med forskotsinnbetaling for å oppnå inntil 50% rabatt på passeringar. Det nye systemet legg opp til ein fast rabatt på 20% for alle som teiknar bombrikkeavtale. Ordninga med forskotsinnbetaling for å oppnå større rabatt vert føreslege avvikla.

Saksvurdering:

Forslaget til endring av takst- og rabattsystemet vil medføre ein dramatisk prisauke for pendlarar i Hardanger. Dei nye samferdsleprosjekta i Hardanger som t.d. Hardangerbrua, Folgefonntunnelen og Jondalstunnelen har gjort Hardanger til ein samla bu- og arbeidsregion. Forslaget til nytt takst- og rabattsystem vil kunne bety at ein må revurdera dette då kostnadene med pendling vil auka så mykje at det ikkje vil vera mogeleg å fortsetja pendlinga etter ei slik endring.

For passering over Hardangerbrua vil det nye takstsystemet bety ein prisauke på 81% for dei som i dag har 50% rabatt.

For passering i Kvammapakken og Vossapakken vil tilsvarande auke verta 59%.

Framlegg til vedtak:

Hardangerrådet er positiv til at bompengeselskapa i vår region går inn i det regionale bompengeselskapet. Den føreslegne omlegginga av takst- og rabattsystemet vil derimot ramma pendlarar i så stor grad at Hardangerrådet ikkje kan akseptera at det nye systemet vert innført slik det er føreslege. Hardangerrådet oppmodar Hordaland fylkeskommune og Statens vegvesen om finna løysingar i takst- og rabattsystemet som på ein betre måte ivaretek hensynet til kostnadsnivå for pendlarar som dagleg passerer ein eller fleire av bompengestasjonane i Hardanger.

Statens vegvesen

Likelydende brev – se vedlagt liste

Behandlende enhet:
Region vest

Saksbehandler/telefon:
Kristian Bauge / 55516337

Vår referanse:
16/28476-71

Deres referanse:

Vår dato:
31.03.2017

Omlegging av takst og rabattsystemet for Vossapakken

Gjennom behandlingen av Prop. 1 S Tillegg 2/ Innst. 13 S (2015–2016) har Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag om å innføre et nytt takst- og rabattsystem for bompengeprojekter. I det nye systemet legges det opp til en standardisering av rabatter og fjerning av lokale særordninger. I prosjekter som er lagt fram for Stortinget etter 06.11.15, er rabattene fastsatt i tråd med det nye systemet. For prosjekter som er behandlet i Stortinget før dette tidspunktet, betinger omleggingen til det nye rabattsystemet tilslutning fra lokalpolitiske myndigheter.

4. april 2016 ble det innført nye takstgrupper for samtlige bompengeprojekt i landet. Omleggingen medfører at kjøretøy inntil 3500 kg samt tyngre personbiler registrert i klasse M1 i Autosys utgjør takstgruppe 1. Takstgruppe 2 består av kjøretøy over 3500 kg fratrukket M1.

Formålet med omleggingen til nytt rabattsystem

Dagens rabattsystem er svært komplekst. En oversikt viser at svært mange bompengeprojekter har egne lokale avtaler for rabatt. Rabattene varierer fra 5 til 50 prosent. I det nye systemet legges det opp til en standardisering av rabatter og fjerning av lokale særordninger. På den måten vil brikkeavtalen i Vossapakken gjelde likt i alle landets bompengeanlegg og vis versa. For Vossapakken vil omleggingen innebære en betydelig forenkling av systemet, blant annet i bakenforliggende IKT-systemer. Det vil kunne redusere bompengeselskapets administrasjons- og innkrevingskostnader og dermed sikre at en større andel av de innkrevde bompengene går til vegbygging. For trafikantene vil omleggingen gi mer forutsigbarhet i form av at det holder med en bompengesavtale for hele landet. I tillegg vil ordningen rette opp uheldige fordelingseffekter. I dagens ordning kreves det innskudd på kr 3 870 for takstgruppe 1 og kr 7 740 for takstgruppe 2 for å oppnå høyeste rabatt i Vossapakken. For bompengeselskapet er det også en merkostnad knyttet til forvaltning av disse forskuddene.

Postadresse
Statens vegvesen
Region vest
Askedalen 4
6863 LEIKANGER

Telefon: 02030
firmapost-vest@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Nygårdsgaten 112
5008 BERGEN

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Hvilke endringer innebærer det nye systemet?

Den generelle brikkerabatten økes fra 10 til 20 pst. for kjøretøy i takstgruppe 1. Hovedformålet med dagens rabatt på 10 prosent for takstgruppe 2 er å gi insentiv til å bruke brikke. Med innføring av obligatorisk brikke for takstgruppe 2 falt hensikten med rabatter overfor denne gruppen bort. Det gis ikke rabatt til takstgruppe 2 i nytt takst- og rabattsystem.

Alle igangsatte prosjekter er i utgangspunktet aktuelle for omleggingen. Prosjekter som har inntil tre år igjen av innkrevningen er, av praktiske årsaker, ikke vurdert som aktuelle. Fordelene med ensretting av rabattstrukturen vil være størst for prosjekter som skal inngå i de nye regionale bompengeselskapene. Det er imidlertid viktig å understreke at det ikke vil være krav fra statens side om at prosjekter som legges til de regionale bompengeselskapene legger om til standardisert rabattordning. Det er imidlertid rimelig å anta at en slik omlegging er av stor interesse for selskapene. Det er ventet at stordriftsfordelene for de nye regionale bompengeselskapene, i første omgang, vil komme som resultat av omlegging til et felles takst- og rabattsystem.

Tilskudd til reduserte bompengetakster

Ved behandling av statsbudsjettet for 2017, jf. Prop. 1 S / Innst. 13 S (2016–2017), ble det på kap. 1330 opprettet en ny post for reduserte bompengetakster utenfor byområdene. Tilskuddsordningens målgruppe er bompengeprojekt på riksveg med unntak av områdene/byene som i dag mottar tilskudd gjennom Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og Belønningsmidler til bymiljøavtaler. Målet med ordningen er å redusere gjennomsnittlig bompengetakst med minimum 10 pst. i de prosjektene som mottar tilskudd. Ordningen er ment å motivere bompengeselskapene til gjennomføring av bompengereformen, og det er stilt tre krav til bompengeselskapet for å kunne motta tilskudd:

1. Det aktuelle bompengeselskapet legges til ett av de regionale bompengeselskapene.
2. Takstene og rabattene for bompengeprojekt legges om i tråd med ny takst- og rabattstruktur.
3. Gjennomsnittstakstene reduseres med minimum 10 pst.

For Vossapakken er tilskuddet fra beregnet til 8 mill. 2017-kroner. Det vises til informasjonsbrev fra Statens vegvesen, Vegdirektoratet av 7.3.2017 ref. 17/17796–5 for ytterligere informasjon om tilskuddsordningen.

Bakgrunn Vossapakken

Vossapakken ble vedtatt gjennom Stortingets behandling av St.prp. nr. 61 (2008–2009) og hadde oppstart av innkreving av bompenge i to bomstasjoner 8. desember 2010. Bompengene skal delfinansiere prosjektene Øvre Granvin – Voss grense og Mønshaug – Palmafoss på Rv. 13, og omlegging av E16 utenom Voss sentrum (Vangstunnelen). I tillegg inngår ombygging av kryss på E16 ved Stanghelle og miljømessig opprusting av gamle E16 i Voss sentrum.

Styringsramme for Vossapakken var i proposisjonen 1 130 mill. kr. og en kostnadsramme på 1 220 mill. kr. Av dette dekker statlige midler 490 mill. kr. og bompenger 600 mill. kr. I tillegg til dette vil det kreves inn 290 mill. kr. i bompenger til finansiering av renter og innkrevingskostnader (2009–kroner). Vossapakken ble behandlet lokalpolitisk i Granvin, Vaksdal, Vik og Voss kommuner sommeren 2005. Fylkestinget i Hordaland behandlet saken i møte 13. desember 2005.

Gjennom behandling av Prop. 81 S (2013–2014) ble Vossapakken utvidet til også gjelde finansiering av tunnel gjennom Joberget på Rv. 13.

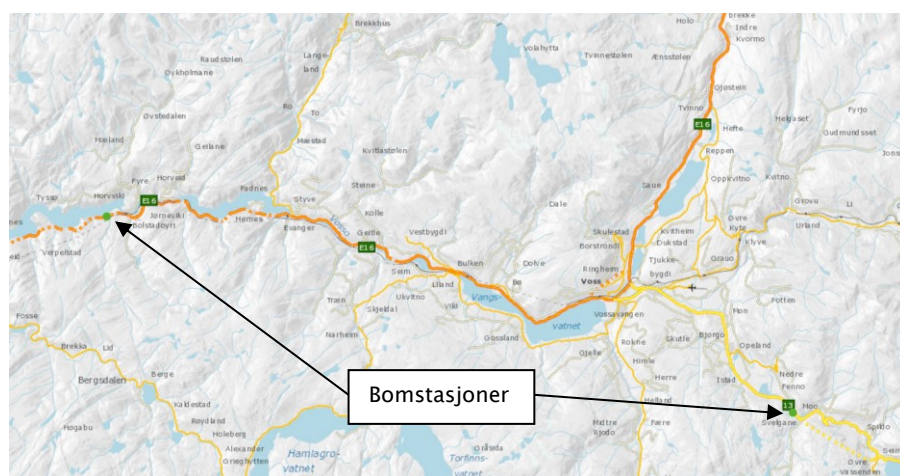
Status for bompengeselskapets økonomi

Bompengeselskapet Voss og omland bompengeselskap AS er ansvarlig for innkreving av bompenger til finansiering av Vossapakken. Tall fra selskapets årsmelding for 2015 viser følgende oversikt:

Tall fra årsmeldingen til selskapet	2015-kr.
Passeringsinntekter (brutto)	85 775 948
Innkrevingskostnader	7 785 489
Lån pr. 31.12.2015	710 000 000
Lånerente	1,66 %
Antall passeringer i 2015	2 525 335
Gjennomsnittlig inntekt per passering	33,58
Elbilandel	1,6 pst. ¹
Forventet nedbetalingstid	2023

Dagens bompengesystem

Bompengetaksten for lette kjøretøy er kr. 43 og kr. 86 for tunge kjøretøy. Det gis 30, 40 og 50 pst. rabatt ved lokal forskuddsavtale. Det er timeregulert, ikke månedstak i Vossapakken.

¹ Elbilandelen er hentet fra driftsselskapet BT Signaal AS.

Belastning for de ulike trafikantgruppene

Tall fra driftsselskapet BT Signaal AS viser at av inntektene i 2015 fra lette kjøretøy utgjør om lag 82 pst. Inntekten fra tunge kjøretøy utgjør om lag 18 pst. Passeringer fordelt på de ulike rabattordningene var som følger:

	Lett bil < 3500 kg	Tung bil > 3500 kg	Totalt
Fritak/Pris=0	15,9 %	0,0 %	15,9 %
Fullpris	15,9 %	0,3 %	16,2 %
Elbil	1,6 %	0,0 %	1,6 %
Annet selskap	33,5 %	4,6 %	38,1 %
Forskudd 30 pst	5,8 %	0,3 %	6,1 %
Forskudd 40 pst	3,1 %	0,1 %	3,2 %
Forskudd 50 pst	15,7 %	3,3 %	18,9 %
Totalt	91,5 %	8,5 %	100,0 %

Tabellen viser at en stor del av passeringene er fritakspasseringer. Dette er passeringer innenfor timeregulering og månedstak. For å se hvordan den betalende trafikken fordeler seg er det vist en tabell med andel betalende kjøretøy i de ulike rabattgruppene:

	Lett bil < 3500 kg	Tung bil > 3500 kg
Fullpris	21,5 %	3,5 %
Annet selskap	45,3 %	53,7 %
Forskudd 30 pst.	7,8 %	3,3 %
Forskudd 40 pst.	4,2 %	1,3 %
Forskudd 50 pst.	21,2 %	38,2 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

Som tabellen viser er størstedelen av de betalende passeringene i Vossapakken knytt til AutoPASS-brikke og -avtale. For de lette kjøretøyene er om lag 33 pst. tilknyttet lokal avtale med forskudd som gir rabatt. For tunge kjøretøy er tallet om lag 43 pst. Kjøretøy med avtaler i andre selskap utgjør den største gruppen. Denne gruppen har ikke rabatt i Vossapakken i dag, men vil få det i ny løsning.

Forslag til nytt takst- og rabattsystem

Statens vegvesen har gjort beregninger for nye bompenger basert på tall fra bompengeselskapet. For Vossapakken medfører endringen at forskuddsbetaling for å oppnå rabatt faller bort for takstgruppe 1. Rabatt på 20 pst. oppnås ved bruk av brikke for takstgruppe 1. For takstgruppe 2 faller rabatten bort. Utgangspunktet har vært at ingen av trafikantgruppene som helhet skal komme vesentlig dårligere ut enn i dag, samtidig som bompengeselskapets inntektsgrunnlag skal opprettholdes. Det betyr at det avvikes fra prinsippet om at tunge kjøretøy skal betale dobbel takst av lette kjøretøy. I analysen er det benyttet trafikk- og inntektstall fra 2015. Tall fra driftsselskapet viser at fordelingen av passeringer og inntekter i Vossapakken i 2015 var som følger:

		Takst		Lett bil < 3500 kg		Tung bil > 3500 kg		Totalt	
		Lette	Tunge	Passeringer	Beløp	Passeringer	Beløp	Passeringer	Beløp
Uten avtale	Fritak/Pris=0	0,00	0,00	408 052	-	-	-	408 052	-
	Fullpris	43,00	86,00	406 159	17 464 837	7 605	654 030	413 764	18 118 867
Med avtale	Elbil			41 878	-	-	-	41 878	-
Med avtale	Annet selskap	43,00	86,00	857 427	36 869 361	117 209	10 079 974	974 636	46 949 335
	Forskudd 30 pst.	30,10	60,20	148 377	4 466 148	7 164	431 273	155 541	4 897 421
	Forskudd 40 pst.	25,80	51,60	79 954	2 062 813	2 796	144 274	82 750	2 207 087
	Forskudd 50 pst.	21,50	43,00	401 058	8 622 747	83 426	3 587 318	484 484	12 210 065
Totalt				2 342 905	69 485 906	218 200	14 896 868	2 561 105	84 382 774

I gruppen *Fritak/Pris=0* inngår utrykningskjøretøy, handicapfritak, timeregelpasseringer, månedstak, buss i rute og avskrevne krav. Fordelingen av alle fritak inkl. elbiler ser ut som følger:

Vossapakken				
Fritak	Passeringer	Andel av fritak	Andel av total trafikk	
Utrykningskjøretøy	9 300	2,1 %	0,4 %	
Elbil	41 878	9,3 %	1,6 %	
Annet fritak	3 186	0,7 %	0,1 %	
Timeregel	251 077	55,8 %	9,8 %	
Buss i rute	16 344	3,6 %	0,6 %	
Avskrevne krav	128 145	28,5 %	5,0 %	
Sum	449 930	100,0 %	17,6 %	

Ved beregning av nye bompengeretakster er antall kjøretøy i de ulike rabattordningene fordelt på takstgruppe 1 og takstgruppe 2 i nytt system ut fra om de har AutoPASS-brikke eller ikke. For å oppnå lik inntekt i det nye takst- og rabattsystemet som i 2015 er det beregnet hvor mange som vil betale full takst, og hvor mange i takstgruppe 1 som vil ha rabatt etter omlegging ved å anta at brikkebruken vil være som tidligere. Trafikken som utgjør kategorien full pris vil være tilsvarende som i 2015. Kategorien «Med avtale» vil bestå av kjøretøy med avtale med andre bompengeselskap og de lokale forskuddsavtalene. Vi får da følgende fordeling av trafikk i det nye systemet:

	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2
Full pris	406 159	218 200
Med avtale (20 pst.)	1 486 816	

For at de nye rabattgruppene skal medføre provenynøytralitet for bompengeselskapet må taksten settes som under. Det gir følgende inntekt fra de ulike gruppene:

Forslag til ny takst	Takstgruppe 1 kr 43,55		Takstgruppe 2 kr 68,27		Totalt
	Passeringer	Beløp	Passeringer	Beløp	
Full pris	406 159	17 687 464	218 200	14 896 868	
Med avtale (20 pst.)	1 486 816	51 798 442			
Totalt		69 485 906		14 896 868	84 382 774

For at inntektene til bompengeselskapet skal være på samme nivå som tidligere ser vi at taksten må settes til kr 44 for takstgruppe 1 før rabatt og til kr 69 for takstgruppe 2.

Endring for trafikantene

Omlegging til nytt takstsystem medfører følgende endringer for trafikantene:

		Takst dagens system		Takst nytt system	
		Takstgruppe 1	Takstgruppe 2	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2
Uten avtale	Fullpris	43,00	86,00	44,00	69,00
Med avtale	Annet selskap	43,00	86,00		
	Forskudd 30 pst.	30,10	60,20	35,20	69,00
	Forskudd 40 pst.	25,80	51,60		
	Forskudd 50 pst.	21,50	43,00		

For andelen trafikanter som betaler fullpris i dagens system vil taksten øke med kr 1 for takstgruppe 1 og reduseres med kr. 17 for takstgruppe 2. For andelen trafikanter med avtale i andre bompengeselskap vil prisen reduseres med kr 7,80 for takstgruppe 1 og reduseres med 17 kr for takstgruppe 2. For dem som i dag har tegnet lokal avtale med

bompengeselskapet vil prisen per betalende passering øke fra hhv. kr. 30,10/25,80/21,50 for avtalene med 30/40/50 pst. rabatt, til kr. 35,20 for takstgruppe 1 og fra kr 60,20/51,60/43,00 til kr 69 takstgruppe 2.

Effekter av tilskuddsordningen

Et av målene med tilskuddsordningen er at gjennomsnittlig inntekt per passering skal reduseres med 10 prosent. For 2015 rapporterte selskapet en gjennomsnittlig inntekt per passering på 33,58 kroner. Det gir et faktorforhold mellom takst og gjennomsnittlig inntekt per passering med nye takster etter nytt takst- og rabattsystem som følger:

	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2
Gjennomsnittlig inntekt per	33,58	
Takst i nytt takst- og rabattsystem	44	69
Faktor	1,310	2,055
<hr/>		
Gj. snittlig inntekt per passering -10	30,222	
Ny takst	40	62

Tabellen viser at 10 pst. reduksjon i gjennomsnittlig inntekt per passering medfører nye takster på 40 og 62 kroner for hhv. takstgruppe 1 og takstgruppe 2 i nytt takst- og rabattsystem med redusert takst etter tilskuddsordningen. Det er lagt til grunn at reduksjon av takster som følge av ny tilskuddsordning medfører årlig trafikkvekst på 1 pst.

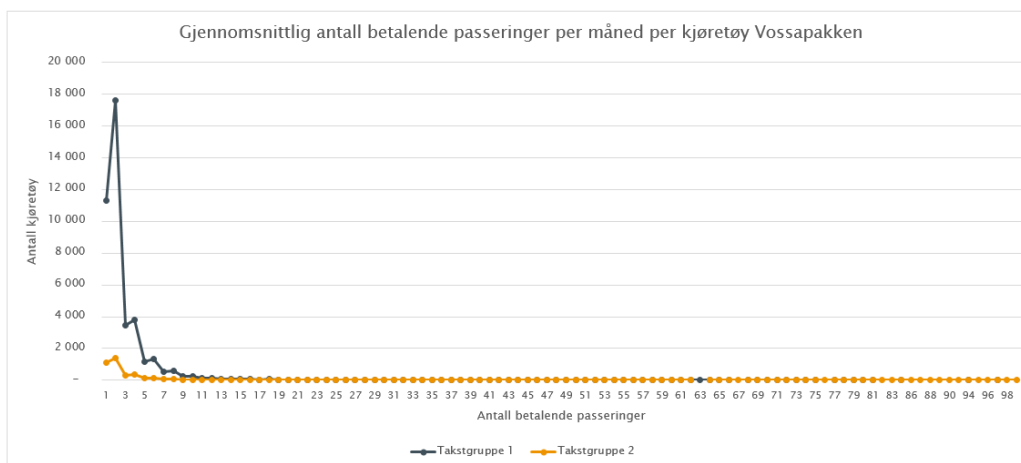
Følsomhet

I St.prp. nr. 61 (2008–2009) er det lagt til grunn en gjennomsnittlig inntekt per passering på 30 2009-kroner² per kjøretøy. Det var i proposisjonen beregnet at det ved innkrevingsstart (2008-nivå) ville passere 5 040 kjøretøy gjennom bomstasjonene. Tallene fra bompengeselskapet viser at gjennomsnittlig inntekt per passering var på kr 33,58 2015-kroner og at det passerte om lag 6 920 kjøretøy per døgn gjennom bomstasjonene i 2015. Det var følgelig mer trafikk enn forutsatt i finansieringsplanen, og inntekten per passering var marginalt høyere per passering enn forutsatt. Elbilandelen var i 2015 på 1,6 pst.

Vurdering passeringstak

Statens vegvesen har fått Q-Free som leverandør av sentralsystemet CS Norge til å gjøre et uttrekk av data som viser hvor mange passeringer per måned de ulike kjøretøyene som passerer gjennom bomstasjonene i Vossapakken har i gjennomsnitt. Datamaterialet inkluderer kun betalende kjøretøy med brikke. Sammenhengen ser ut som følger:

² 30 2009-kroner utgjør 33,37 2015-kroner.

Som grafen viser har den største andelen kjøretøy med passeringer i Vossapakken få passeringer per måned. Dersom en skulle vurdert å innføre et passeringstak ville bortfallet av betalende passeringer sett ut som følger:

Passeringstak	Antall passeringer som bortfaller pr mnd	
	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2
70	1 205	6 655
60	1 860	7 250
50	2 849	7 888
40	5 606	9 123

Tabellen viser kun antall passeringer. Vi har ikke oversikt over hvilke rabattordninger kjøretøyene som har gjort passeringene som ville blitt omfattet av passeringstaket har, men om vi antar at passeringene fordeles på rabattordningene med samme fordeling som samtlige betalende passeringer får vi gjennomsnittlig inntekt for takstgruppe 1 på om lag kr 37 og for takstgruppe 2 kr 68. Det gir følgende grove overslag over tapte inntekter per år ved å innføre passeringstak:

Passeringstak	Antall passeringer som bortfaller pr mnd		Inntektsbortfall per år
	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2	
70	1 205	6 655	5 982 959
60	1 860	7 250	6 758 937
50	2 849	7 888	7 717 266
40	5 606	9 123	9 943 474

Dersom det skal innføres passeringstak i Vossapakken må bortfallet av inntekter dekkes av kundene som ikke oppnår passeringstaket. Med de grove overslagene over inntektsbortfall som vist over vil det være nødvendig med følgende takstsystem dersom passeringstak skal innføres:

Passeringstak	Ny takst med passeringstak 2017-kr	
	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2
70	44	108
60	44	114
50	44	121
40	45	137

Statens vegvesen anbefaler at ordningen uten passeringstak videreføres som i dag.

Prisjustering av takster

Det er i stortingsproposisjonen for prosjektet forutsatt at takstene skal justeres i takt med prisstigningen. Som hovedregel skal bompengeselskapet årlig vurdere takstene med utgangspunkt i selskapets økonomi og forutsetningene ved stortingsbehandlingen. I den forbindelse bør selskapet underrette regionen om planlagte endringer for det kommende år. Om nødvendig kan regionen meddele bompengeselskapet om at det bør søke om justering, dersom prisutviklingen tilsier dette. Det presiseres likevel at det ikke er nødvendig å heve takstene hvert år, så lenge takstene over tid følger utviklingen i konsumprisindeksen. Dersom takstene i noen år har ligget etter prisstigningen, kan justeringen være noe større enn den aktuelle prisstigningen.

Prisveksten fra forrige prisjustering av takstene 1. juli 2013 til januar 2017 utgjør 8,5 pst³. Bompengeselskapet ønsker å prisjustere takstene til kr 47 for takstgruppe 1 og til kr 94 for takstgruppe 2 fra 1. juli 2017 uavhengig av denne saken om omlegging til nytt takst- og rabattsystem.

Statens vegvesen legger til grunn at takstene ved innføring av nytt takst- og rabattsystem blir prisjustert. I analysen i dette dokumentet er benyttet tall fra 2015 som ikke er prisjusterte fra 2013. Det legges derfor til grunn at prisjustering av takstene for nytt takst- og rabattsystem gjennomføres fra 1. juli 2013. Det medfører nye prisjusterte takster i nytt takst- og rabattsystem blir

Rabatt	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2
0 pst.	48,00	74,00
20 pst.	38,40	

Forslag til vedtak

Statens vegvesen, Region vest tilrår at Granvin, Vaksdal, Vik og Voss kommuner stiller seg bak forslaget om å endre takstene i Vossapakken i tråd med regjeringens forslag om å innføre nytt takst- og rabattsystem beskrevet i Prop. 1 S Tillegg 2 / Innst. 13 S (2015–2016). Det foreslås følgende vedtak:

1. kommune anmoder om at ny takst- og rabattordning innføres i Vossapakken. Dagens tilleggsavtaler for å oppnå lokal rabatt i avvikles.
2. Det innføres en rabatt på 20 pst. for kjøretøy i takstgruppe 1 med elektronisk brikke og gyldig brikkeavtale. Det gis ikke rabatter for kjøretøy i takstgruppe 2.
3. Takstene settes til (2017-kroner):
Kr 48 for takstgruppe 1
4. Kr 74 for takstgruppe 2
5. Dersom bompengeselskapet søker og får innvilget tilskudd fra tilskuddsordningen blir nye takster hhv. kr 40 og 62 for takstgruppe 1 og 2.

³ Tall henter fra Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks <http://www.ssb.no/priser-og-prisindekser/statistikker/kpi/maaned>

Statens vegvesen, region vest
Med hilsen

Tone Margrethe Oppedal
Avdelingsdirektør

Kristian Bauge

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Likelydende brev sendt til
Granvin herad, Postboks 13, 5733 GRANVIN
Vaksdal kommune, Konsul Jepsensgate 16 , 5722 DALEKVAM
Vik kommune, Postboks 134, 6891 VIK I SOGN
Voss kommune, Postboks 145, 5701 VOSS

Kopi
Voss og Omland Bompengeselskap AS, Postboks 41, 5700 VOSS

Statens vegvesen

Likelydende brev – se vedlagte liste

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Jon-Terje Bekken / 24058368

Vår referanse:
16/70462-21

Deres referanse:

Vår dato:
10.05.2017

Konsekvenser av bompengereformen for bompengeselskaper utenfor de regionale bompengeselskapene

Dette brevet beskriver hvordan en del forhold planlegges håndtert ovenfor bompengeprojekt som i fremtiden ikke inngår i den regionale organiseringen og/eller viderefører takstopplegg som avviker fra føringene for fremtidig takst- og rabattordning, herunder viderefører forskuddsbetaling.

Brevet sendes alle bompengeselskapene inkludert de regionale bompengeselskapene og fylkeskommunene.

Bakgrunn

Meld. St. 25 (2014–2015) På rett vei – reformer i veisektoren setter rammene for bompengereformen som nå er under gjennomføring. Samferdselsdepartementet har det overordnede ansvaret for reformen, mens Vegdirektoratet er ansvarlig for at den gjennomføres på en koordinert og hensiktsmessig måte. Bompengereformen består av fem ulike tiltak som alle skal bidra til det samlede målet om mer penger tilbake til vei og økt brukervennlighet for trafikantene. Videre omtales hver av disse tiltakene og hvordan de skal gjennomføres i praksis. De fem tiltakene er:

- Overgang til fem regionale bompengeselskap
- Utskilling av utstederfunksjonen
- Ny rolle- og ansvarsdeling i sektoren
- Forenklet takst- og rabattstruktur
- Incentivordning med statlig finansiering (Tilskuddsordningen for reduserte bompengetakster utenfor byområdene)

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 OSLO

Telefon: 02030
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Parallelt pågår det også et løp med utvikling av nye systemløsninger som skal overta for CS Norge. Dette arbeidet ledes av Statens vegvesen, men med aktiv deltagelse fra de regionale bompengeselskapene.

Overgang til fem regionale bompengeselskap

Beskrivelse: Stortingsmeldingen legger til grunn at det skal etableres tre til fem regionale bompengeselskaper eid av fylkeskommunene. I den påfølgende prosessen har Stortinget gitt tilslutning til at det skal etableres fem regionale bompengeselskaper:

Nord: Finnmark, Troms, Nordland

Midt: Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal

Sørvest: Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland, Aust-Agder, Vest-Agder

Øst: Telemark, Vestfold, Buskerud, Hedmark, Oppland, Akershus, Østfold

Fjellinjen: Oslo, Akershus

De regionale bompengeselskapene står fritt til å velge hvorvidt de skal organisere de underliggende bompengeprojektene som rene prosjekter under det regionale bompengeselskapet, eller om bompengeprojektene skal være egne aksjeselskap som eies av et regionalt morselskap. Det legges uansett til grunn at alle oppgaver skal utføres av det regionale selskapet, ikke de underliggende prosjektene/selskapene.

I brev fra Samferdselsdepartementet av 16. mars 2017 med Orientering om ny rolle- og ansvarsdeling i bompengesektoren, er forholdet til et fåtall selskap som velger å stå utenfor den nye organiseringen en stund fremover omtalt. Samferdselsdepartementet uttrykker at dette «vil ikke være styrende for den nye rolle- og ansvarsdelingen. Disse selskapene må ta konsekvensen av å stå utenfor og får dermed ikke uten videre ta del i den samme effektiviseringen av sektoren».

Status: Bompengeavtalene med de nye regionale selskapene er nå utarbeidet og vil signeres i løpet av de nærmeste månedene. De fem selskapene vil da være formelt etablert som regionale bompengeselskap. Alle nye bompengeprojekt blir forutsatt lagt inn under et regionalt bompengeprojekt. For eksisterende bompengeprojekt må de underliggende avtalene (finansieringsavtale og prosjektavtale) være på plass og ha overtatt for eksisterende bompengeavtaler for at det regionale selskapet skal kunne tre inn som juridisk eier av bompengeselskapet.

Konsekvenser for bompengeselskapene: Eierne i alle bompengeselskap må ta stilling til hvorvidt bompengeselskapet skal inngå i/overdras til et av de regionale bompengeselskapene. Dette er frivillig, men Vegdirektoratet anbefaler at alle bompengeselskaper tilsluttes et regionalt bompengeselskap. Stortinget har gitt sin tilslutning til at det er de fem regionale bompengeselskapene som skal stå for bompengerekruteringen i fremtiden, og bompengeselskap som velger å stå utenfor den regionale organiseringen må ta konsekvensen av dette. Gevinster av stordriftsfordeler i regionen vil ikke tilfalle lokale, frittstående bompengeselskap. De regionale bompengeselskapene vil i fremtiden ikke kunne yte tjenester til lokale bompengeselskap

som har valgt å stå på utsiden av den regionale strukturen. Disse selskapene får heller ikke samme innflytelse over hele verdikjeden, slik som de regionale bompengeselskapene får gjennom overtakelse av oppgaver fra Statens vegvesen.

Utskilling av utstederfunksjonen

Beskrivelse: Stortingsmeldingen legger også til grunn at rollen som brikkeutsteder skal skilles ut fra bompengeselskapet. Formålet med dette er å legge til rette for en brukervennlig, effektiv og sikker betalingsløsning gjennom avtalen med en utsteder.

Dette betyr at utstedervirksomheten må skje i en organisatorisk enhet som ligger utenfor bompengeselskapet. Utstederen skal være økonomisk uavhengig av bompengeselskapet. Utstederens inntekter vil bestå av en sentralt fastsatt prosentsats av de transaksjonene utstederen håndterer på vegne av bompengeselskapene (utstedergodtgjørelse). I tillegg vil utstederen stå fritt til å utvikle andre inntektsområder. Utstederen vil imidlertid ikke kunne finansiere sin drift ved hjelp av bompengemidler (utover utstedergodtgjørelsen). Utstederen vil ikke være underlagt bompengedriften, og således heller ikke de restriksjonene som gjelder for bompengeselskaper (forbud mot utbytte, annen næringsvirksomhet mv.).

Overordnede krav til å drive utstedervirksomhet vil fastsettes i en egen forskrift, og detaljerte vilkår vil innarbeides i en standard utstederavtale som inngås mellom utstederne og bompengeselskapene.

Vegdirektoratet vil stå ansvarlig for å godkjenne utstedere for virksomhet i Norge, basert på krav til blant annet teknisk utstyr, relevant erfaring og økonomisk soliditet. Utstedere kan være dagens regionale bompengeselskaper som skiller ut sin utstederfunksjon, eller private selskaper som ønsker å drive utstedervirksomhet.

Status: Forskriften som regulerer utstedervirksomheten er planlagt sendt på høring høsten 2017, med ikrafttredelse tidligst i januar 2018. Når utstederforskriften trer i kraft kan nye selskaper godkjennes som utsteder. Bompengeselskaper som vil drive med utstedervirksomhet i overgangsperioden vil måtte følge nærmere fastsatte overgangsregler.

Det er kun for bompengeselskap i den regionale strukturen det vil være aktuelt med en midlertidig integrert utsteder.

Konsekvenser for bompengeselskapene: Bompengeselskaper som står utenfor de regionale bompengeselskapene vil i fremtiden ikke tilfredsstillende vilkårene for å drive utstedervirksomhet. Disse selskapene må derfor ta stilling til om de ønsker å overføre kundeforholdene til en annen utsteder/regionalt bompengeselskap, eller avslutte kundeforholdene. Eventuelle lokale rabattordninger må i så fall ivaretas gjennom at trafikantene tegner en lokal tilleggsavtale som er knyttet til en annen utsteders brikke.

For at bompengeselskapets avtalekunder ikke skal stå uten rabattordning eller gyldig brikke, er det viktig at bompengeselskap som velger å stå utenfor den regionale strukturen så snart

som mulig starter prosessen med avklaringer rundt fremtidig kundeforhold og avvikling av sin utstedervirksomhet.

Ny rolle- og ansvarsdeling i bompengesektoren

Beskrivelse: Stortingsmeldingen la til grunn at dagens ansvarsdeling i bompengesektoren skulle revurderes i lys av overgang fra dagens mange bompengeselskap med tidsavgrenset varighet til et fåtall, permanente bompengeselskaper. Bakteppet for dette var at Statens vegvesen tradisjonelt har ivaretatt mange av de operative oppgavene i bompengesektoren. I brev til fylkeskommunene og de regionale bompengeselskapene av 16. mars 2017 fastsetter Samferdselsdepartementet at de regionale selskapene så langt det lar seg gjøre skal overta de operative oppgavene. Dette gjelder på kort sikt ansvaret for vegkantutstyret med tilhørende systemer, utenlandsinnkreving, og på lengre sikt også sentrale og lokale IT-løsninger. De regionale bompengeselskapene oppfordres til å samarbeide om å finne gode løsninger innenfor rammene av bompengeavtalen, blant annet for å ta ut ev. stordriftsfordeler. Brikkene vil ivaretas av utsteder.

Statens vegvesens ansvar vil primært bli å ha en myndighetsrolle overfor bompengeselskaper og utstedere. Statens vegvesen vil også sørge for nødvendig samordning av sektoren gjennom å forvalte felles kravspesifikasjoner og sørge for samordning mellom aktørene gjennom AutoPASS Samordnet Betaling.

Samtidig er Statens vegvesen gjennom bompengeavtalene som er inngått med dagens bompengeselskap i utgangspunktet forpliktet til å stille innkrevingsutstyr til rådighet for bompengeselskapene. Dersom ikke avtalene reforhandles vil Statens vegvesen fortsatt ha dette ansvaret mot de selskapene som ikke inngår i regionale selskap. Dette skaper en situasjon der Statens vegvesen i en avgrenset periode vil kunne måtte beholde en viss kapasitet og kompetanse til å ivareta de operative oppgavene for selskapene som velger å stå utenfor de regionale selskapene, samtidig som store deler av arbeidsmengden flyttes til de regionale selskapene.

Status: Samferdselsdepartementet har fattet sin beslutning knyttet til rolle- og ansvarsdeling i sektoren. Statens vegvesen arbeider med å detaljere hvordan overføringen av oppgaver kan skje, i samarbeid med de regionale selskapene. Statens vegvesen vil gjøre en vurdering av hvordan egen organisasjon skal håndtere endrede arbeidsoppgaver.

Konsekvenser for bompengeselskapene: Bompengeselskaper som står utenfor de regionale bompengeselskapene vil sannsynligvis få økte kostnader i og med at det blir langt færre selskaper igjen å dele kostnadene med. Kostnader forbundet med innkrevingsutstyret (både Statens vegvesens arbeidsinnsats og eksterne tjenestekjøp) vil trolig bli noe lavere totalt sett, men vil ikke reduseres proporsjonalt med antall selskaper som er med og deler kostnadene. Det vil si at jo færre selskaper som står igjen utenfor den regionale strukturen og deler disse kostnadene, desto høyere vil kostnadene bli per selskap.

Forenklet takst- og rabattstruktur

Beskrivelse: Stortingsmeldingen legger også til grunn at takst- og rabattstrukturen i bompengesektoren skal gjennomgås for å gi lavere driftskostnader for bompengeselskapene og økt brukervennlighet. I den forbindelse har særlig forskuddsbaserte rabatter blitt identifisert som problematisk. Med forskuddsbaserte rabatter menes rabatter som gis under forutsetning av at brukeren har innbetalt et forskudd til bompengeselskapet. Det er vedtatt ny takst- og rabattstruktur som mellom annet innebærer at ingen nye prosjekt skal ha forskuddsbaserte rabatter. Statens vegvesen anbefaler at eksisterende prosjekt også avviker ordningen med forskuddsbaserte rabatter. Det er flere årsaker til å gå bort fra slike typer rabatter:

- Måten disse avtalene er innrettet på gir høy systemmessig kompleksitet, noe som øker kostnader og omfang på nødvendige systemløsninger. Dette blant annet fordi:
 - o rabatter utsteder skal gi er avhengig av et forskudd innbetalt til bompengeselskapet
 - o innretningen skaper stor etterspørsel etter tilleggsavtaler og rekke forretningsregler knyttet til dette
 - o en rekke utfordringer knyttet til avtaler som går tomme og derfor midlertidig må skifte status
- Videresalg av forskuddsbaserte rabatter øker i omfang og undergraver langt på vei formålet bak ordningen. Dette betyr at høye rabatter innrømmes til et langt større antall trafikanter enn det de faktiske forskuddene skulle tilsi.
- Forskuddsavtaler er mer administrativt krevende å håndtere i forhold til etterskuddsavtaler i en driftssituasjon.
- Ordningen gjør det krevende å gjennomføre et ryddig skille mellom bompengeselskap og utsteder i tråd med bompengereformens målsetning.
- I og med at bompengeselskaper som står utenfor de regionale selskapene ikke vil ha mulighet til å videreføre sin utstedervirksomhet – vil forskuddsavtaler måtte håndteres som tilleggsavtaler tilknyttet en annen utsteders brikke. Dette vil gjøre at brukerne vil måtte bli fakturert både fra sin utsteder og fra bompengeselskapet hvor tilleggsavtalen er tilknyttet. En slik utvikling er i strid med målet om økt brukervennlighet.

Status: Forskuddsbaserte rabatter har en rekke ulemper og vil ikke bli videreført for prosjekter tilknyttet de regionale bompengeselskapene. I de nye systemløsningene som er under utvikling, vil mulighet for forskuddsbaserte rabatter derfor ikke inngå som funksjonalitet. Prosjekt som viderefører forskuddsbaserte avtaler må dekke hele kostnaden ved å ivareta muligheten for forskuddsbaserte rabatter.

Forskuddsbaserte rabatter er en ordning som ikke vil eksistere i fremtiden. Passeringstak og timesregel kan benyttes for å skjerme lokale trafikanter. Prosjekt med forskuddsbaserte rabatter kan få en betydelig økt andel trafikanter med full rabatt gjennom ordninger som videreselger rabatter, ref. Abax-ordningen.

Konsekvenser for bompengeselskapene: Bompengeselskap som beslutter å videreføre forskuddsbaserte rabatter vil behøve en alternativ løsning for å håndtere dette når dagens CS Norge kontrakt utløper. Det er på nåværende tidspunkt ikke avklart hvordan dette skal løses og hva kostnaden knyttet til dette vil være. I tråd med prinsippet om at det ikke skal forekomme kryss-subsidiering mellom bompengeprojektene, vil kostnadene knyttet til denne løsningen i sin helhet måtte dekkes av de selskapene/prosjektene der ordningen med forskuddsbaserte rabatter videreføres. Dette vil trulig medføre økte driftskostnader når det blir færre å dele de faste og løpende systemkostnadene med.

Vegdirektoratet anbefaler derfor alle bompengeselskaper å erstatte forskuddsbaserte rabatter med etterskuddsavtaler. Vegdirektoratet ønsker å gå i dialog med selskapene om hvordan dette kan gjøres, og vil kunne vurdere alternative virkemiddel for å ta hensyn til lokale brukere i den gjenstående innkrevingsperioden for disse prosjektene.

Det må senest 1.9.2017 avklares hvor mange som vil sitte igjen med forskuddsbaserte rabatter og hvor lenge, slik at arbeidet med å håndtere dette eventuelt kan iverksettes.

Oppsummering

Bompengereformen vil få konsekvenser for de bompengeselskapene som velger å ikke inngå i et av de regionale selskapene. I forbindelse med avklaringene av roller og ansvar i bompengesektoren har Samferdselsdepartementet vært tydelige på at forholdet til et fåtall selskap som velger å stå utenfor den nye organiseringen en stund fremover «vil ikke være styrende for den nye rolle- og ansvarsdelingen. Disse selskapene må ta konsekvensen av å stå utenfor og får dermed ikke uten videre ta del i den samme effektiviseringen av sektoren». Noen av de viktigste konsekvensene ved å ikke gå inn i den regionale organiseringen og/eller videreføre forskuddsbaserte rabatter slik vi nå vurderer det er oppsummert under.

- Gevinster av stordriftsfordeler vil ikke tilfalle lokale, frittstående bompengeselskap. Og de regionale bompengeselskapene vil i fremtiden ikke kunne yte tjenester til lokale bompengeselskap som har valgt å stå på utsiden av den regionale strukturen.
- Innkrevingsutstyret for de som velger å stå utenfor de regionale bompengeselskapene, vil fortsatt ivaretas av Statens vegvesen, men kostnadene for dette vil øke fordi det er færre selskaper igjen til å dele kostnadene.
- Selskap utenfor den regionale strukturen kan ikke drive utstedervirksomhet i fremtiden, slik at kundeforholdene enten må overføres til et av de regionale bompengeselskapene eller avvikles.
- Forskuddsbaserte rabatter vil ikke være en funksjonalitet i den nye systemløsningen som anskaffes av Statens vegvesen og de regionale bompengeselskapene. Statens vegvesen vil om nødvendig sørge for en alternativ løsning, men kostnaden for dette vil i sin helhet måtte dekkes av bompengeselskapene/prosjektene som velger å

videreføre ordninger med forskuddsbaserte rabatter, noe som må forventes å gi øke driftskostnader.

- Mulighetene for videresalg av forskuddsbaserte rabatter kan i fremtiden gi en betydelig større andel passeringer med den høyeste rabatten og dermed reduserte inntekter i de aktuelle bompengeprojektene.
- Selskaper/prosjekt med forskuddsbaserte rabatter inviteres til å gå i dialog med Statens vegvesen for å finne andre løsninger som tar hensyn til lokale brukere, selv om forskuddsbaserte rabatter avvikles.

På bakgrunn av dette anbefaler Vegdirektoratet alle bompengeselskaper å:

- Tilslutte seg et av de fem regionale bompengeselskapene
- Starte prosessen med å avvikle utstedervirksomheten dersom de ikke ønsker å inngå i et regionalt bompengeselskap
- Gå i dialog med Statens vegvesen for å finne løsninger som gjør det mulig å gå bort fra forskuddsbaserte rabatter der dette er en problemstilling

Veg- og transportavdelingen
Med hilsen

Jane Bordal
Direktør

Åge K. Jensen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi
Samferdselsdepartementet, Postboks 8010 Dep, 0030 OSLO

Fylkeskommunene	
Sogn og Fjordane fylkeskommune	postmottak.sentraladm@sfi.no
Rogaland fylkeskommune	firmapost@rogfk.no
Hordaland fylkeskommune	hfk@hfk.no
Buskerud fylkeskommune	postmottak@bfk.no
Telemark fylkeskommune	post@t-fk.no
Vestfold fylkeskommune	firmapost@vfk.no
Vest-Agder fylkeskommune	postmottak@vaf.no
Aust-Agder fylkeskommune	postmottak@austagderfk.no
Østfold fylkeskommune	sentralpost@ostfoldfk.no
Oppland fylkeskommune	postmottak@oppland.org
Hedmark fylkeskommune	postmottak@hedmark.org
Akershus fylkeskommune	postmottak@afk.no
Nord-Trøndelag fylkeskommune	postmottak@ntfk.no
Sør-Trøndelag fylkeskommune	postmottak@stfk.no
Møre og Romsdal fylkeskommune	post@mrfylke.no
Nordland fylkeskommune	post@nfk.no
Finnmark Fylkeskommune	postmottak@ffk.no
Troms fylkeskommune	postmottak@tromsfylke.no
Regionale bompengeselskap	
Fjellinjen	Anne-Karin.Sogn@fjellinjen.no
Øst	nils.christian.helgesen@vegfinans.no
Sør/Vest	paul.nilsen@bybanen.no
Midt	M.M@tbom.no
Nord	Erling.bortne@bomveinord.no
Bompengeselskap	
Atlantehavstunnelen AS	krifast@online.no
Sykkylvsbrua AS	snordmo@gmail.com
Namdal Bomveiselskap AS	randi.dille@ntn.nt.no
Trøndelag Bomveiselskap AS (E6 Øst Trh-Stjørdal)	m.m@tbom.no
Trøndelag Bomveiselskap AS (Miljøpakken Trondheim)	m.m@tbom.no
Trøndelag Bomveiselskap AS (Fv714 Lakseveien)	m.m@tbom.no
Bomvegsselskapet E39 Øysand-Thamshavn AS	arne.gronset@online.no
Eksportvegen AS	torgeir.stene@eksportvegen.no
Fosenvegene ei tim 'te by'n AS	knut@fosenvogene.no
Veipakke Salten AS	owegunnar@gmail.com
Helgeland Veitvikling as	bhh@hel.no
Ryaforbindingen AS	kolbeinsen.kiell@gmail.com
Hålogalandsbrua AS	post@haalgalandsbrua.no
Aust-Agder Vegfinans AS	ian.petter.roinaas@austagderfk.no
Lister Bompengeselskap AS	JanOtto.Hansen@vaf.no
Nye Kristiansand Bompengeselskap AS	JanOtto.Hansen@vaf.no
E18 Vestfold AS	dio@vegfinans.no
Vegfinans Hallingporten AS	dio@vegfinans.no
Horten Bompengeselskap Rv19 AS	geir@kalheimconsulting.no
Voss og omland Bompengeselskap AS	arild.rogde@accountor.no
Bergen Bompengeselskap AS	ian-otto.evjen@bergen.kommune.no
Kvam bompengeselskap AS	Oddvar.brakestad@hardangervidda.org
Hordaland Fylkeskommune, Økonomiavdeling	Ingvar.Skeie@hfk.no
Fastlandssamband Halsnøy AS	post@halsnoysambandet.no
	hans.inge.myrvold@kvinherad.kommune.no
Jondalstunnelen AS	jondalstunnelen@outlook.com
Hardangerbrua AS	hardangerbrua@lofthus.no
Bømlo vegselskap AS	post@bomlovegselskap.no
Nord-Jæren Bompengeselskap AS	dio@vegfinans.no
Haugalandspakken AS	haugalandspakken@tveit.no
Finnfast AS	finnfast@tveit.no
Haugaland Bompengeselskap AS	hbs@tveit.no
Gjesdal Bompengeselskap AS	post@gjesdalbompengeselskap.no
Rogfast AS	post@rogfast.net
Askøy Bompengeselskap AS	od-magu@online.no
E16 Kongsvingervegen AS	dio@vegfinans.no
E6 Gardermoen-Moelv AS	dio@vegfinans.no
Gausdalsvegen AS	dio@vegfinans.no
E6 Oppland AS	dio@vegfinans.no
Fv34 Oppland AS	dio@vegfinans.no
Svinesundsforbindelsen AS	geir@kalheimconsulting.no
Vegfinans Østfold Bompengeselskap AS	dio@vegfinans.no
Nedre Glomma Bompengeselskap AS	dio@vegfinans.no
E16 Oppland AS	dio@vegfinans.no
Fjellinjen AS	anne-karin.sogn@fjellinjen.no
Troms Bompengeselskap	post@bompenger troms.no
Nordland Bompengeselskap AS	erling.kvig@gmail.com
Førdepakken Bomselskap AS	oddvarfl@gmail.com
Vegfinans Bypakke Grenland AS	dio@vegfinans.no
Bompengeselskap Nord AS	erling.bortne@bomveinord.no
E6 Ringebu - Otta AS	dio@vegfinans.no
Fv 33 Skreifjella - Totenvika AS	dio@vegfinans.no
Sørvest Bomvegsselskap AS	paul@bybanen.no
Ryfast AS	post@ryfast.net
Bergen-Os Bompengeselskap AS	post@lysevegen.no

Granvin herad Sakspapir

Styre, utval, komite m.m.	Møtedato	Saknr
Formannskapet Heradsstyre	30.05.2017	

Sakshandsamar:	Arkivkode:	Arkivsaknr:
Trude Hoflandsdal Letnes	K1 - 205	17/197 - 8

REGIONALT BOMPENGESELSKAP OG NYTT TAKST- OG RABATTSYSTEM

Vedtaksmynde: Heradsstyret

Dokumentliste:

Dok.dato	Tittel
03.05.2017	Brev frå Voss og omland bompengeselskap AS
31.03.2017	Dokument 16/28476-71 Omlegging av takst og rabattsystemet for Vossapakken sendt fra Statens vegvesen
03.04.2017	Dokument 16/28476-70 Omlegging av takst og rabattsystemet for Kvammapakken sendt fra Statens vegvesen
03.04.2017	Dokument 16/28476-68 Omlegging av takst og rabattsystemet for Hardangerbrua sendt fra Statens vegvesen
17.02.2017	Nytt takst- og rabattsystem for bompengeselskap, inkl. Hardangerbrua
12.12.2016	Innføring av nytt takst- og rabattsystem

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
23.05.2017	Dokument 16/28476-105 Tillegg: Konsekvenser av bompengereformen for bompengeselskaper utenfor de regionale bompengeselskapene sendt fra Statens vegvesen
23.05.2017	16_28476-105Tillegg Konsekvenser av bompengereformen for bompengeselskaper utenfor de regionale bompengeselskapene med vedlegg

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

RÅDMANNEN SITT FRAMLEGG TIL TILRÅDING/VEDTAK:

1. Granvin herad stiller seg positiv til at bompengeselskapa i vår region går inn i det regionale bompengeselskap.
2. Granvin herad stiller seg undrande til at nytt takst- og rabattsystem ikkje på ein betre måte ivaretek behovet for rabattar for pendlarane og anna lokaltrafikk, og vil ikkje kunne stille seg bak den skisserte omlegginga.

3. Granvin herad oppmodar Hordaland fylkeskommune og Statens vegvesen om finne løysingar i takst- og rabattsystemet som på ein betre måte ivaretek behovet for lokaltrafikk mellom kommunane.

FAKTA:

Bompengereforma

Granvin herad har bompengar rundt så og sei på alle vegar ut av kommunen. Ei endring i organiseringa av bompengereforma (Regionalt bompengeselskap) vil i utgangspunktet bety lite for den einskilde trafikant. Det som er viktig for trafikantane er innretninga på takst- og rabattsystemet.

Stortinget har slutta seg til regjeringa sitt forslag om omlegging av bompengereordningane i Noreg. Målet er å forenkle administrasjonen av bompengereordningane og gjere systemet meir brukarvennleg og få ned administrasjonskostnadane og overføre dei til vegtiltak.

Reforma inneber to hovudendingar. For det fyrste skal bompengeselskapa gå saman i fem regionale bompengeselskap eigd av fylkeskommunane. For sør- og vestlandet er det etablert Sørvest vegfinans as. For det andre, som eit ledd i denne forenklinga har ein innført eit standardisert rabattsystem der ein ved å ha ei bompengebrikke blir gitt 20 % rabatt på alle selskap. Lokale særordningar blir fjerna, og det blir lagt opp til ei standarisering av rabattane.

For prosjekt som er lagt fram for Stortinget etter 06.11.2015, er takstsystemet i tråd med dei nye føringane. For prosjekt som er godkjent før dette, føreset omlegginga at lokale styremakter gjev si tilslutning. Det vil sei at endringar både i Kvammapakken, Vossapakko og Hardangerbrua må godkjennast av kommunane.

Vegvesenet har i brev av 10. mai 2017 gjort greie for konsekvensane for bompengeselskap som vel å ikkje gå inn i det regionale selskapet. Dei oppsummerer utfordringane slik:

- Gevinstar av stordriftsfordeler vil ikkje tilfalla lokale, frittståande bompengeselskap. Og dei regionale bompengeselskapa vil i framtida ikkje kunne yte tenester til lokale bompengeselskap som har valt å stå på utsida av den regionale strukturen.
- Innkrevjingsutstyret for dei som vel å stå utanfor dei regionale bompengeselskapa, vil framleis bli ivaretatt av Statens vegvesen, men kostnadene for dette vil auke fordi det er færre selskap igjen til å dele kostnadene.
- Selskap utanfor den regionale strukturen kan ikkje drive utstederverksemd i framtida, slik at kundeforholda anten må overførast til eit av de regionale bompengeselskapa eller avviklast.
- Forskotsbaserte rabattar vil ikkje være en funksjonalitet i den nye systemløysinga som blir anskaffa av Statens vegvesen og de regionale bompengeselskapa. Statens vegvesen vil om naudsynt sørge for ei alternativ løysing, men kostnaden for dette vil i sin heilskap måtte dekkast av bompengeselskapa/prosjekta som vel å vidareføre ordningar med forskotsbaserte rabattar, noko som må forventast å gje auka driftskostnadar.

- Selskap/prosjekt med forskotsbaserte rabattar inviterast til å gå i dialog med Statens vegvesen for å finne andre løysingar som tar omsyn til lokale brukarar, sjølv om forskotsbaserte rabattar avvikles.

På bakgrunn av dette anbefaler Vegdirektoratet alle bompengeselskapa å:

- Tilslutta seg et av dei fem regionale bompengeselskapa
- Starte prosessen med å utvikle utstederverksemda dersom dei ikkje ynskjer å inngå i et regionalt bompengeselskap
- Gå i dialog med Statens vegvesen for å finne løysingar som gjer det mogleg å gå bort frå forskotsbaserte rabattar der dette er ei problemstilling.

Nytt takst- og rabattsystem

Utgangspunktet for den nye ordninga er at rabattsystemet skal forenklast og standardiserast. Det har vore eit utgangspunkt at ingen av trafikantgruppene som heilskap skal komma vesentlege dårlegare ut enn i dag, samtidig skal inntektsgrunnlaget for bompengeselskapet oppretthaldast. Det betyr at det vert avvik frå prinsippet om at tunge køyretøy skal betala dobbel takst av lette køyretøy. Førehandsbetalte rabattar skal fasast ut. Dette fordi dette er ei ordning som er krevjande å administrera, og uoversiktlege for brukarane.

Den generelle brikkerabatten aukar frå 10 % til 20 % for takstgruppe 1 (under 3500 kg). Hovudføremålet med rabatten på 10 % i dag for takstgruppe 2 (over 3500 kg), er for å oppmuntra til bruk av brikke. Med innføring av obligatorisk brikke for takstgruppe 2, fell dette insitamentet bort. Det vert ikkje gjeve rabatt på takstgruppe 2 i nytt takst- og rabattsystem.

For Hardangerbrua blir det nye takstsystemet slik:

		Takst dagens system		Takst nytt system	
		Takstgruppe 1	Takstgruppe 2	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2
Uten avtale	Fullpris	150,00	600,00	153,00	468,00
Med avtale	Annet selskap 10 pst.	135,00	540,00	122,40	468,00
	Forskudd 30 pst.	105,00	420,00		
	Forskudd 40 pst.	90,00	360,00		
	Forskudd 50 pst.	75,00	300,00		

(det er ein feil i tabellen: Takst dagens system; det vert ikkje gitt 10 % rabatt for bilistar med avtale i andre selskap)

Dette er ei auke for dei med 50 % rabattavtale i dag på 81 %.

For Kvammapakka og Vossapakka blir takstsystemet slik:

	Takst dagens system		Nytt system	
	Takstgrp 1	Takstgrp 2	Takstgrp 1	Takstgrp 2
Uten rabatt	43	86	42	65

Med rabatt	21,2 (50 %)	43	36 (20 %)	65
------------	-------------	----	-----------	----

Dette er ei auke for dei med 50 % rabattavtale i dag på 59 %.

Det har vore drøfta moglegheitene for å innføra betalingstak og timepassering. Vegvesenet anbefaler ikkje betalingstak.

VURDERING:

Som det blei skriva innleiingsvis har denne saka stor tyding for Granvin herad som har bompenger på alle dei store utfartsvegane sine og saka har potensielt stor verknad for innbyggjarane i Granvin.

Det er fornuftig å samordna bompengeselskapa og etablere regionale selskap. No er det likevel slik at selskapsstrukturen er noko ulik mellom austlandet og Vestlandet og PWC skriv i sin utgreiing til Hordaland fylkeskommune om regionale bompengeselskap (18.3.14) at

Den andre store kostnaden er kostnader til drift og innkreving. Dette gjeres på Vestlandet i dag av eksterne aktører etter en offentlig konkurranse. PwC mener at det vil være viktig å opprettholde konkurranse i dette markedet. En stor aktør vil kunne fremforhandle volumavtaler som vil kunne gi noe reduserte kostnader på lang sikt. På kort sikt vurderes muligheten for å gjøre store innsparinger på dette i Hordaland som små.

Når det gjeld omlegging av takst- og rabattsystemet er dette meir problematisk. Her meiner rådmannen at framlegget slik det ligg i dag i for stor grad overfører kostnadstrykket frå gjennomgangstrafikken til lokaltrafikken.

Indre Hardanger med Voss er i dag ein bu- og arbeidsregion. Dette har vore eit av dei viktigaste perspektiva i det arbeidet regionen har gjort i forhold til å auke folketalet. Arbeidsmarkanden i den einskilde kommune er ofte for liten for å kunna sysselsetta eit ektepar, men blir akseptabel når ein ser regionen under eit. Pendlinga mellom kommunane er difor stor. Tabellen under er henta frå nettsida Ny kommune og viser utpendlinga for desse kommunene:

SAMLET	10 848 ARBEIDS- TAKERE	8 543 PENDLER IKKE	649 BERGEN	399 ODDA	214 SOKKELEN SØR FOR 62* N	132 OSLO	71 VAKSDAL	840 ANDRE
GRANVIN	491 ARBEIDS- TAKERE	249 PENDLER IKKE	125 VOSS	27 BERGEN	11 ULLENSVANG	11 SOKKELEN SØR FOR 62* N	9 ULVIK	59 ANDRE
VOSS	7 482 ARBEIDS- TAKERE	6 080 PENDLER IKKE	516 BERGEN	139 SOKKELEN SØR FOR 62* N	83 OSLO	71 VAKSDAL	39 KVAM	554 ANDRE
ULVIK	560 ARBEIDS- TAKERE	349 PENDLER IKKE	78 VOSS	26 BERGEN	18 GRANVIN	13 OSLO	12 ULLENSVANG	64 ANDRE
EIDFJORD	548 ARBEIDS- TAKERE	357 PENDLER IKKE	33 ULLENSVANG	25 ODDA	21 VOSS	17 SOKKELEN SØR FOR 62* N	11 BERGEN	84 ANDRE
ULLENSVANG	1 767 ARBEIDS- TAKERE	1 042 PENDLER IKKE	365 ODDA	69 BERGEN	42 VOSS	42 SOKKELEN SØR FOR 62* N	24 OSLO	183 ANDRE

UTPENDLING INNPENDLING

Rabattendringa vil særleg gå utover pendlinga, men det er også svært uheldig for Granvin at takstana aukar i same tidsrom som ein skal slå seg saman med Voss og flytt kommunesenteret frå Granvin til Vossevangen.

Statens vegvesen er tydeleg i sine rapportar og brev til kommunane om konsekvensane av å stå utanfor dei regionale bompengeselskapa, sjølv om det også her er uklare moment og få kostnadsberekningar. Men det er framleis uklart kva for handlingsrom som finnast innanfor eit regionalt selskap.

Rådmannen ser det som positivt at mest mogleg av inntektene som kjem i frå innkrevjing av bompengar også vert nytta til vegtiltak og ikkje til administrasjon og drift av det einskilde bompengeselskapa. Standardiserte takstar kan vera ein veg å gå, men rådmannen har tru på at moderne teknologi også kan løysa differensieringar og lokale særordningar utan for mykje meirkostnad.

Det kan vere uheldig å leggje fram saka no før alle sider er belyst, men vegvesenet har gitt bompengeselskapa frist til 1.9.17 med å gje tilbakemelding på om dei vil behalde forskotsbetalte rabattar. For å kunne svare på dette må bompengeselskap få signal frå kommunane om korleis dei stiller seg til omlegginga. Rådmannen vil samstundes rå til at ein går i dialog med Hordaland fylkeskommune som eigar av bompengeselskapet og Statens vegvesen for å sjå kva som finnes av handlingsrom innanfor eit regionalt selskap for å ivareta behovet for rabattar som bidreg til pendling og samhandling på tvers av kommunane.

Kvam herad

Sakspapir

SAKSGANG

Styre, utval, komite m.m.	Møtedato	Saknr
Kvam formannskap Kvam heradsstyre		

Avgjerd av:	Arkiv: N - 124	Arkivsaknr
Saksh.: Jon Nedkvitne	Objekt:	16/456 - 7

Omlegging av takst og rabattsystemet for Kvammapakken -uttale i frå Kvam herad

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Kvam herad tilrår at ny takst- og rabattordning ikkje vert innført i Kvammapakken. Noverande tilleggsavtalar for å oppnå lokal rabatt vert dermed ikkje avvikla.

Samandrag:

Stortinget har slutta seg til regjeringa sitt forslag om å innføra nytt takst- og rabattsystem for bompengeprojekt. I forslaget er lokale særordningar fjerna og det vert lagt opp til ei standarisering av rabattar. For prosjekt som er lagt fram for Stortinget etter 06.11.2015, er takstsystemet i tråd med dei nye føringane. For prosjekt som er godkjent før dette, føreset omlegginga at lokale styremakter gjev si tilslutning. Det vil sei at endringar både i Kvammapakken, Vossapakko og Hardangerbrua må godkjennast av kommunane.

Bakgrunnen for endringa av takst- og rabattsystemet, er mellom anna ei forenkling av rabattsystemet og IKT-systemet. På den måten vil brikkeavtalen i Kvammapakken gjelda likt i alle bompengeanlegga i landet. Det vil også kunna redusera bompengeselskapa sine administrasjons- og innkrevingskostnader, og dermed sikra ein større del til vegbygging. Ordninga skal og rette opp uheldige fordelingseffektar.

Utgangspunktet for ordninga har vore at ingen av trafikantgruppene som heilskap skal komma vesentlege dårlegare ut enn i dag, samtidig skal inntektsgrunnlaget for bompengeselskapet oppretthaldast. Det betyr at det vert avvik i frå prinsippet om at tunge køyretøy skal betala dobbel takst av lette køyretøy. For at bompengeselskapet skal vera på same nivå som tidlegare, må taksten setjast til 42,- kr for takstgruppe 1 før rabatt og 65,- kr for takstgruppe 2, før rabatt.

Det er viktig at mesteparten av inntektene går til bygging av veg, og at dei ikkje vert nytta til administrasjon av bompengeselskapa. Den nye ordninga handlar mykje om kven som skal betale. Det er ikkje noko uvanleg prinsipp at dei som ofte nyttar eit tilbod eller ein teneste betaler mindre for pr gong enn dei som sjeldan brukar tilbodet. Rådmannen legg i sin konklusjon stor vekt på at dei med hyppige passeringar framleis bør ha lokale særfordelar.

Dette vil i stor grad gjelda pendlarar og folk som har sin arbeidsstad på Kvamskogen. Rådmannen vil difor fråra at der vert innført eit nytt rabattsystem i samsvar med Statens vegvesen sitt ynskje for eldre bompengeanlegg.

Liste med vedlegg som det er referert til eller sitert frå i saksframstillinga:

Dok.id	Tittel
546135	Omlegging av takst og rabattsystemet for Kvammapakken
546134	Omlegging av takst og rabattsystemet for Kvammapakken
549061	16_70462-21Konsekvenser av bompengereformen for bompengeselskaper utenfor de regionale bompengeselskapene med vedlegg

Andre dokument i saka:

31.03.2017	Omlegging av takst og rabattsystemet for Hardangerbrua sendt fra Statens vegvesen
03.04.2017	Omlegging av takst- og rabattsystemet for Hardangerbrua sendt fra Statens vegvesen
12.12.2016	Omlegging av takst og rabattsystem
06.07.2016	Ordinær generalforsamling for 2015 - Granvin 22.juni.2016
05.07.2016	Generalforsamlingsprotokoll
29.02.2016	Hardangerbrua AS - vedtektsendring tal på styremedlem

Saksopplysningar:

Stortinget har slutta seg til regjeringa sitt forslag om å innføra nytt takst- og rabattsystem for bompengeprojekt. I forslaget er lokale særordningar fjerna og det vert lagt opp til ei standardisering av rabattar. For prosjekt som er lagt fram for Stortinget etter 06.11.2015, er takstsystemet i tråd med dei nye føringane. For prosjekt som er godkjent før dette, føreset omlegginga at lokale styremakter gjev si tilslutning. Det vil sei at endringar både i Kvammapakken, Vossapakko og Hardangerbrua må godkjennast av kommunane.

Fjerde april 2016 vart det innført nye taktgrupper for samtlege bompengeprojekt i landet. Takstgruppe 1, køyretøy under 3500 kg og takstgruppe 2, køyretøy over 3500 kg.

Bakgrunnen for endringa av takst- og rabattsystemet, er mellom anna ei forenkling av rabattsystemet og IKT-systemet. På den måten vil brikkeavtalen i Kvammapakken gjelda likt i alle bompengeanlegga i landet. Det vil også kunna redusera bompengeselskapa sine administrasjons- og innkrevingskostnader, og dermed sikra ein større del til vegbygging. Ordninga skal og rette opp uheldige fordelingseffektar.

For bompengepakken er det også ein meirkostnad knytta til forvaltning av forskota.

Den generelle brikkerabatten aukar i frå 10 % til 20 % for takstgruppe 1. Hovudføremålet med rabatten på 10% i dag for takstgruppe 2, er for å oppmuntra til bruk av brikke. Med innføring av obligatorisk brikke for takstgruppe 2, fall dette incitamentet bort. Det vert ikkje gjeve rabatt på takstgruppe 2 i nytt takst- og rabattsystem.

Det er ikkje eit krav at regionale bompengeselskap legg om til dei nye takst- og rabattsystema. Det er derimot venta at omlegginga vil medføra stordriftsfordelar for desse selskapa.

Kvammapakken sin økonomi

Tal i frå årsmeldinga til selskapet	2015 kr
Passeringsinntekter	29 920 974
Investeringskostnader	3 115 917
Lån pr 31.12.2015	293 433 21
Lånerente	1,7%
Tal på passeringar i 2015	969 491
Gjennomsnitt pr passering	30, 32
Elbil andel	1,70 %
Forventa nedbetalingstid	2029

Bompengetaksten for lette køyretøy er 43,- kr og 86,- kr for tunge køyretøy. Det vert gjeve 30, 40 og 50% rabatt ved lokal avtale om betaling på forskot. Passering uten avtale, men med brikke gjev 10% rabatt. Det er timeregulering, ikkje månadstak i Kvammapakken.

Tal viser at inntektene i lette køyretøy utgjer 87% (2015). Ein stor del av passeringane er fritakpasseringar, i 2015 utgjorde desse passeringane 192 560 køyretøy.

Utgangspunktet for ordninga har vore at ingen av trafikantgruppene som heilslap skal komma vesentlege dårlegare ut enn i dag, samtidig skal inntektsgrunnlaget for bompengeselskapet oppretthaldast. Det betyr at det vert avvik i frå prinsippet om at tunge køyretøy skal betala dobbel takst av lette køyretøy. For at bompengeselskapet skal vera på same nivå som tidlegare, må taksten setjast til 42,-kr for takstgruppe 1 før rabatt og 65,- kr for takstgruppe 2, før rabatt.

Trafikantane som har lokal avtale med bompengeselskapet i dag, vil måtte betala 36,- kr (20% rabatt) i takstgruppe 1 og 65,- kr (ingen rabatt) i takstgruppe 2.

Statens veg vegvesen har fått gjort berekningar som viser at den største andelen køyretøy, har få passeringar pr. månad.

Passeringstak	Antal passeringar som bortfell per år		Inntektsbortfall pr år
	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2	
70	900	3 828	278 716
60	7 092	9 144	839 208
50	14 808	16 860	1 608 125
40	27 552	24 228	2 531 023

Dersom det skal innførast passeringstak i Kvammapakken må bortfallet av inntekter verta dekkja av kundane som ikkje oppnår passeringstaket.

Der er gjort grove overslag som viser fylgjande takstsystem dersom det vert innført passeringstak.

Passeringstak	Ny takst med passeringstak	
	Takstgruppe 1	Takstgruppe 2
70	42	66
60	42	88
50	43	133
40	44	410

Det er i stortingsproposisjonen forutsett at takstane skal justerast i takt med prisstigninga. Bompengeselskapet ynskjer å justera takstane til 47,- kr for takstgruppe 1 og til 94,- kr for takstgruppe 2 frå 1.juli. Gjeld uavhengig av denne saka.

Statens vegvesen region vest vil tilrå at Kvam, Granvin og Samnanger kommune stiller seg bak forslaget om å endra takstane i Kvammapakken i samsvar med regjeringa sitt forslag.

Vurdering:

I første omgang har rådmannen valt å leggja fram saka som omhandlar Kvammapakken og ikkje andre bompengeprojekt som påverkar innbyggjarane i Kvam og omegn sin kvardag. Rådmannen ynskjer i neste omgang å komma tilbake til fellesuttalar, der fleire sider av saka vert ytterlegare utdjupa.

Kvammapakken er av dei bompengeprojekta der det er krav om lokal tilslutning, før det kan innførast eit nytt rabattsystem i samsvar med Stortinget sitt vedtak den 06.11.2015.

Nytt rabattsystem vil føra sitt til at «alle» betaler det same. Køyretøy i takstgruppe 1, uten avtale betaler sjølvsagt same pris om du er pendlar eller turist, det same vil gjelde for dei i

takstgruppe 1, med brikkerabatt. Det vil likevel vera færre turistar enn pendlarar som har brikkerabatt. Rabatten med brikke vil då vera på 20%, utan lokal tilpassning. Det er heller ikkje i det nye systemet lagt opp til passeringstak for dei som køyrer ofte igjennom bomstasjonen. For takstgruppe 2 vert det ikkje rabattar.

Rådmannen ser det som positivt at mest mogleg av inntektene som kjem i frå innkreving av bompengar også vert nytta til vegtiltak og ikkje til administrasjon og drift av det einksilde bompengeselskap. Standardiserte takstar kan vera ein veg å gå, men rådmannen har tru på at moderne teknologi også kan løysa differensieringar og lokale særordningar utan for mykje meirkostand.

Innbyggjarane i Kvam, og andre Hardangrkommunar er ein del av ein mykje større arbeidmarknad enn berre sin eigen kommune. Telemarkforskning gjennomførte i 2014; «Analyse for næringsutvikling, attraktivitet og innovasjon i Kvam». I sitt samandrag peikar Telemarkforskning peikar på fleire trekk som er interessante i høve til pendling, og lokale særordningar. I Kvam vert det vist til ein nedgang i talet på arbeidsplassar, samstundes som det hadde vore ein oppgang i resten av landet, mykje på grunn av næringsstrukturen. På det samme tidspunktet hadde folketalsutviklinga vore noko betre enn forventa. Etter den tid har folketalet derimot gått noko ned inn i mot 2017. Vidare i si oppsummering peikar Telemarkforskning (2014) på at *«Utflyttinga frå Kvam de siste årene er faktisk lavere enn forventet ut frå arbeidsplassutviklingen. Dette indikerer at Kvam er en attraktiv kommune å bo i. Folk i kommunen har stor grad valgt å pendle ut av kommunen enn å flytte, som vi ser av antallet som pendler ut kommunen har økt ganske mye»*. Det er klart flest som pendlar til Bergen, og dette talet er aukande. Talet på pendlarar til Voss er også aukande på det tidspunktet. Innpendlinga er ikkje like stor, men også her er Voss, og Bergen viktige omland, samt Samnanger. I rapporten vert det peika på at *«arbeidsmarknadsintegrasjonen kan forbedres gjennom at veier og kommunikasjon til alternative arbeidsmarknader forbedres»*.

I brevet ifrå Statens vegvesen vert det vist til at; *«som grafen viser har den største andelen kjøretøy med passeringer i Kvammapakken få passeringer per måned»*, men det finst også køyretøy i takstgruppe 1, som har i mellom 10 og 75 passeringar pr måned. Her finn me truleg både pendlarar og folk som har sitt arbeid på Kvamskogen.

I dag er prisen for dei med 50% rabatt, 21,50 kr pr passering, med nytt rabattssystem (20% rabatt), vil tilsvarande kostnad vera 36,- kr. Personar med 225 arbeidsdagar, og som pendlar (to passeringar pr dag), må betala i underkant av 7000,- kr ekstra pr år i bompengeutgifter.

Det er viktig at mesteparten av inntektene går til bygging av veg, og at dei ikkje vert nytta til administrasjon av bompengeselskapa. Den nye ordninga handlar mykje om kven som skal betale. Det er ikkje noko uvanleg prinsipp at dei som ofte nyttar eit tilbod eller ein teneste betaler mindre for pr gong enn dei som sjeldan brukar tilbodet. Rådmannen legg i sin konklusjon stor vekt på at dei med hyppige passeringar framleis bør ha lokale særfordelar. Dette vil i stor grad gjelda pendlarar og folk som har sin arbeidsstad på Kvamskogen. Rådmannen vil difor fråra at der vert innført eit nytt rabattsystem i samsvar med Statens vegvesen sitt ynskje for eldre bompengeanlegg.

Møtedato 15.06.2017	Saksansvarleg Jostein Eitrheim
---------------------	--------------------------------

HR-sak **23/17 Prosjekt «Plansatsing 2016 – Hardangerprosjektet»
Vidareføring ?**

Saksvedlegg:

Vedlegg 1 Plansatsing 2016 Hardanger_status og veien videre_ 05052017
Statens kartverk

Saksutgreiing:

Statens kartverk var ansvarleg for gjennomføringa av prosjektet «Plansatsing 2016 – Hardangerprosjektet».

I Rådmannsforum 05.05.2017 var Statens kartverk invitert til å orientera om prosjektgjennomføringa samt å koma med tilrådingar for korleis ein kan vidareføra dette arbeidet inn i eit nytt prosjekt for heile Hardangerregionen.

Vedlagte presentasjon vil verta gjennomgått før drøfting i saka.

Saksvurdering:

Hardangerrådet vert oppmoda om å drøfta om prosjekt «Plansatsing 2016 – Hardangerprosjektet» skal vidareførast i eit nytt fellesprosjekt for heile regionen.

Framlegg til vedtak:

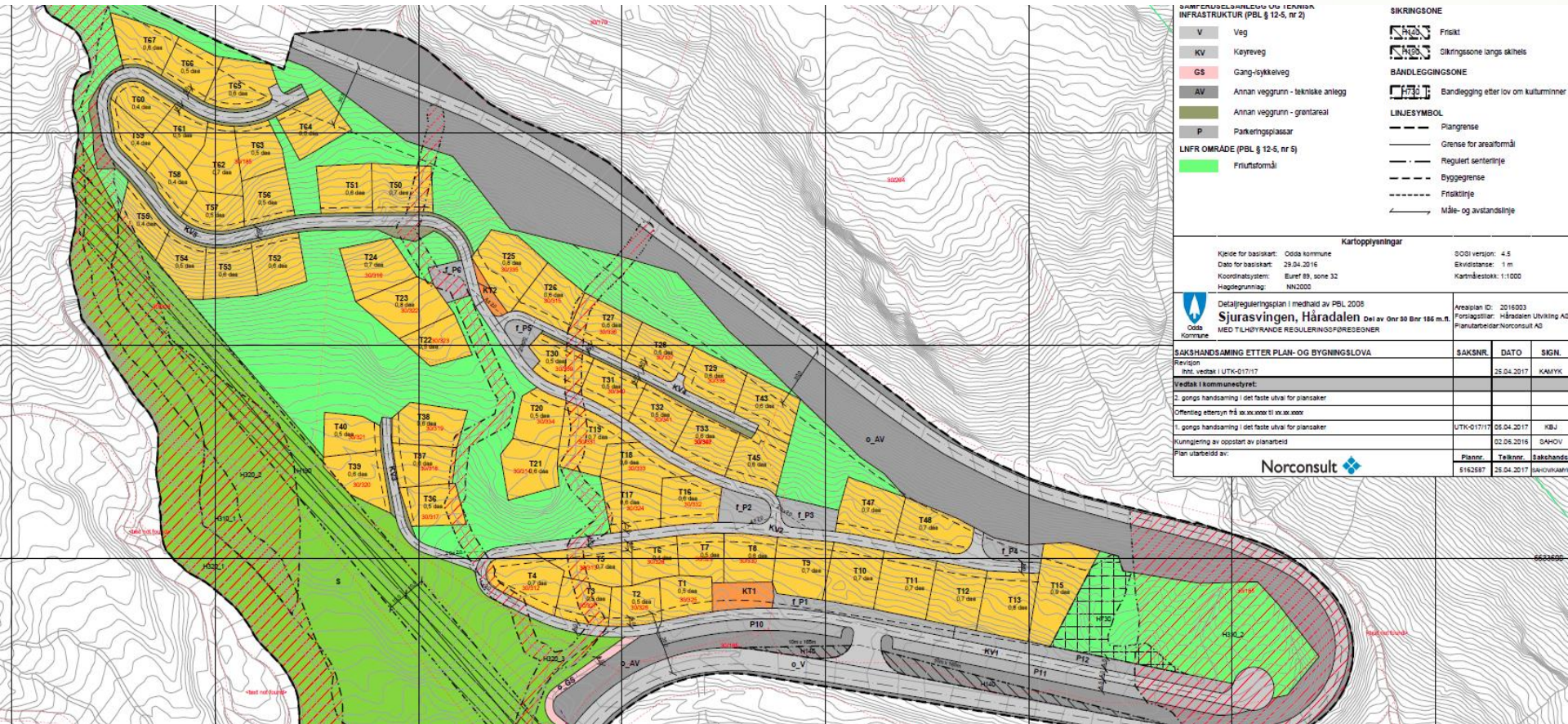
Saka vert framlagt utan forslag til vedtak.

Kartverket

Plansatsing 2016, Hardangerprosjektet

Henrik Løset Jansen og Line Langkaas

INFRASTRUKTUR (PBL § 12-5, nr 2)

- V Veg
- KV Køyreveg
- GS Gang-isykkelveg
- AV Annan veggrunn - tekniske anlegg
- AV Annan veggrunn - grentareal
- P Parkeringsplassar
- LNF1 LNF2 LNF3 LNF4 LNF5 LNF6 LNF7 LNF8 LNF9 LNF10 LNF11 LNF12 LNF13 LNF14 LNF15 LNF16 LNF17 LNF18 LNF19 LNF20 LNF21 LNF22 LNF23 LNF24 LNF25 LNF26 LNF27 LNF28 LNF29 LNF30 LNF31 LNF32 LNF33 LNF34 LNF35 LNF36 LNF37 LNF38 LNF39 LNF40 LNF41 LNF42 LNF43 LNF44 LNF45 LNF46 LNF47 LNF48 LNF49 LNF50 LNF51 LNF52 LNF53 LNF54 LNF55 LNF56 LNF57 LNF58 LNF59 LNF60 LNF61 LNF62 LNF63 LNF64 LNF65 LNF66 LNF67 LNF68 LNF69 LNF70 LNF71 LNF72 LNF73 LNF74 LNF75 LNF76 LNF77 LNF78 LNF79 LNF80 LNF81 LNF82 LNF83 LNF84 LNF85 LNF86 LNF87 LNF88 LNF89 LNF90 LNF91 LNF92 LNF93 LNF94 LNF95 LNF96 LNF97 LNF98 LNF99 LNF100

LNF1 LNF2 LNF3 LNF4 LNF5 LNF6 LNF7 LNF8 LNF9 LNF10 LNF11 LNF12 LNF13 LNF14 LNF15 LNF16 LNF17 LNF18 LNF19 LNF20 LNF21 LNF22 LNF23 LNF24 LNF25 LNF26 LNF27 LNF28 LNF29 LNF30 LNF31 LNF32 LNF33 LNF34 LNF35 LNF36 LNF37 LNF38 LNF39 LNF40 LNF41 LNF42 LNF43 LNF44 LNF45 LNF46 LNF47 LNF48 LNF49 LNF50 LNF51 LNF52 LNF53 LNF54 LNF55 LNF56 LNF57 LNF58 LNF59 LNF60 LNF61 LNF62 LNF63 LNF64 LNF65 LNF66 LNF67 LNF68 LNF69 LNF70 LNF71 LNF72 LNF73 LNF74 LNF75 LNF76 LNF77 LNF78 LNF79 LNF80 LNF81 LNF82 LNF83 LNF84 LNF85 LNF86 LNF87 LNF88 LNF89 LNF90 LNF91 LNF92 LNF93 LNF94 LNF95 LNF96 LNF97 LNF98 LNF99 LNF100

SKIRINGSONE

- Fnrkt
- Skiringsone langs skilens

BÅNDELEGGINGSONE

- Bandlegging etter lov om kulturminner

LNJESYMBOL

- Piangrense
- Grense for arealformål
- Regulert sentertilne
- Bygggrense
- Fnrktilne
- Måle- og avstandslinje

Kartopplysningar

Kjelle for basiskart: Odda kommune
Dato for basiskart: 29.04.2016
Koordinatsystem: Euref 89, zone 32
Høgdegrunnlag: NN2000

SOGI versjon: 4.5
Ekkvidistans: 1 m
Kartstokk: 1:1000

Detaljreguleringsplan i medhald av PBL 2008
Sjuravingen, Håradalen Del av Omr 80 Brnr 186 m.fl.
MED TILHØYRANDE REGULERINGSFØRESEGNER

Arbeidsplan ID: 2016003
Forslagstiltar: Håradalen Utvikling AS
Planutarbeidar: Norconsult AS

SAKSNUMMER	DATE	SIGN.
UTK-017117	25.04.2017	KMYK
UTK-017113	05.04.2017	KBJ
62.06.2016	02.06.2016	SAHOV
5162887	25.04.2017	SAKSHANDL

Saksbehandlingsplan etter Plan- og Byggningslova

Revisjon: Inntil vedtak i UTK-017117
Vedtatt i kommunestyret:
2. gangs handsaming i det faste utval for plansaker
Offentleg ettersyn frå xx.xx.xxxx til xx.xx.xxxx
3. gangs handsaming i det faste utval for plansaker
Kommunering av cooptant av planarbeid
Plan utarbeidd av: [Name]

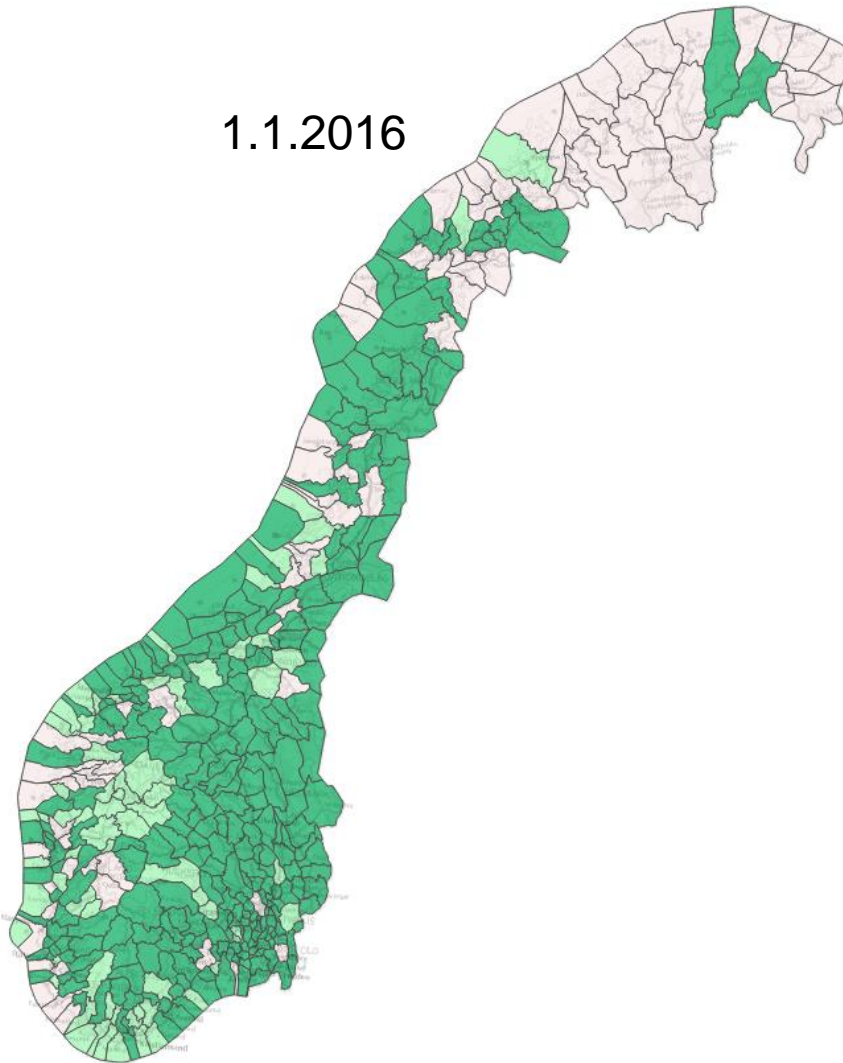
Norconsult

- Status for prosjektet
- Anbefalinger for veien videre

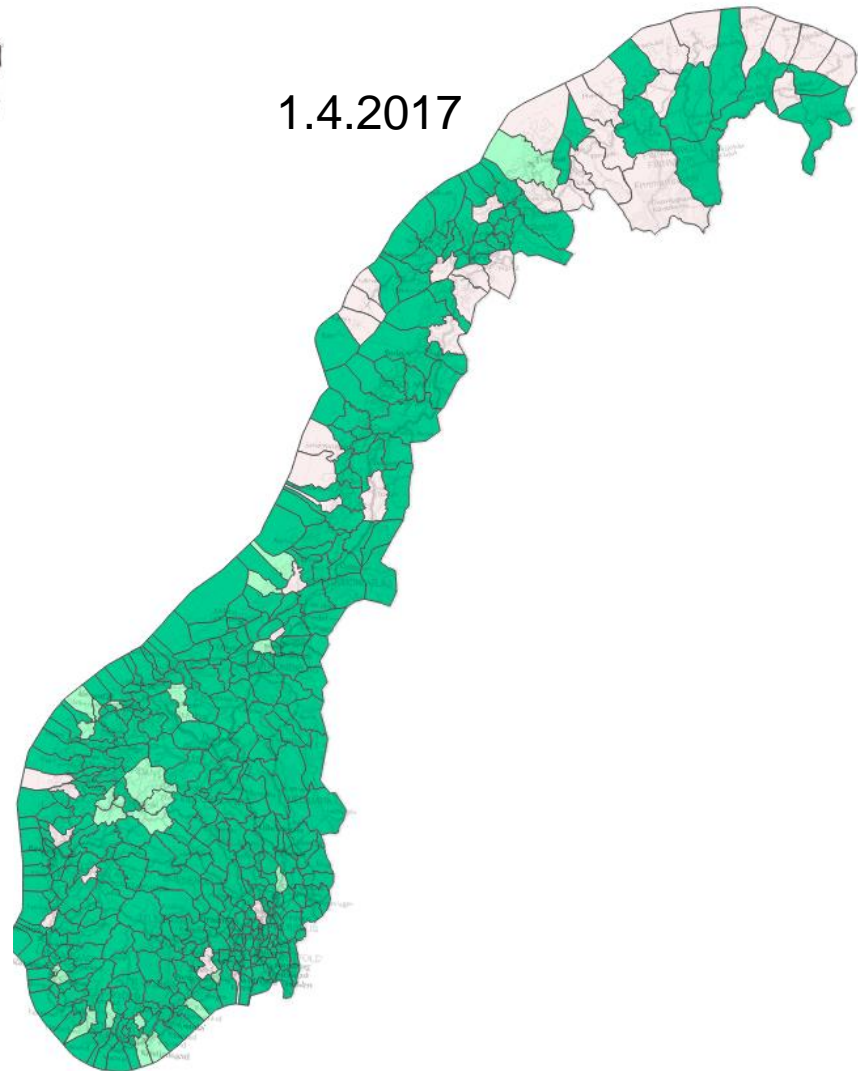
Status Plansatsing 2016

Reguleringsplaner

1.1.2016

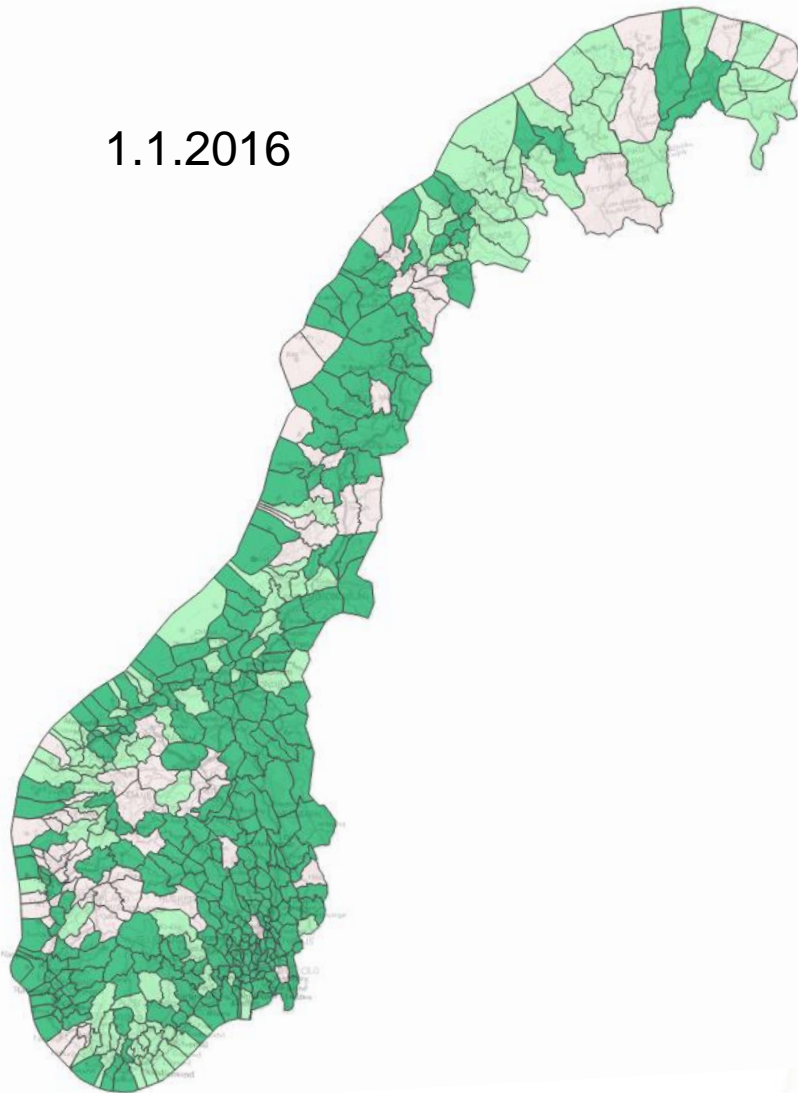

1.4.2017

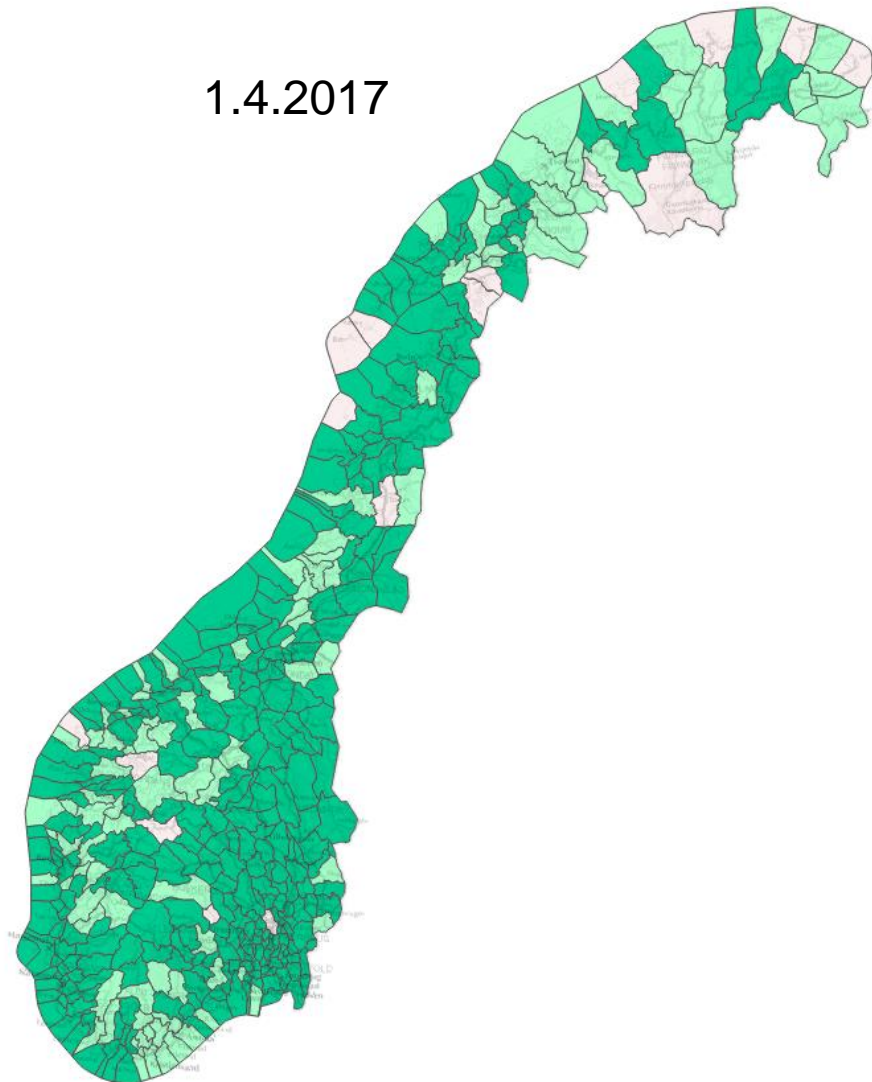

Kommuneplaner

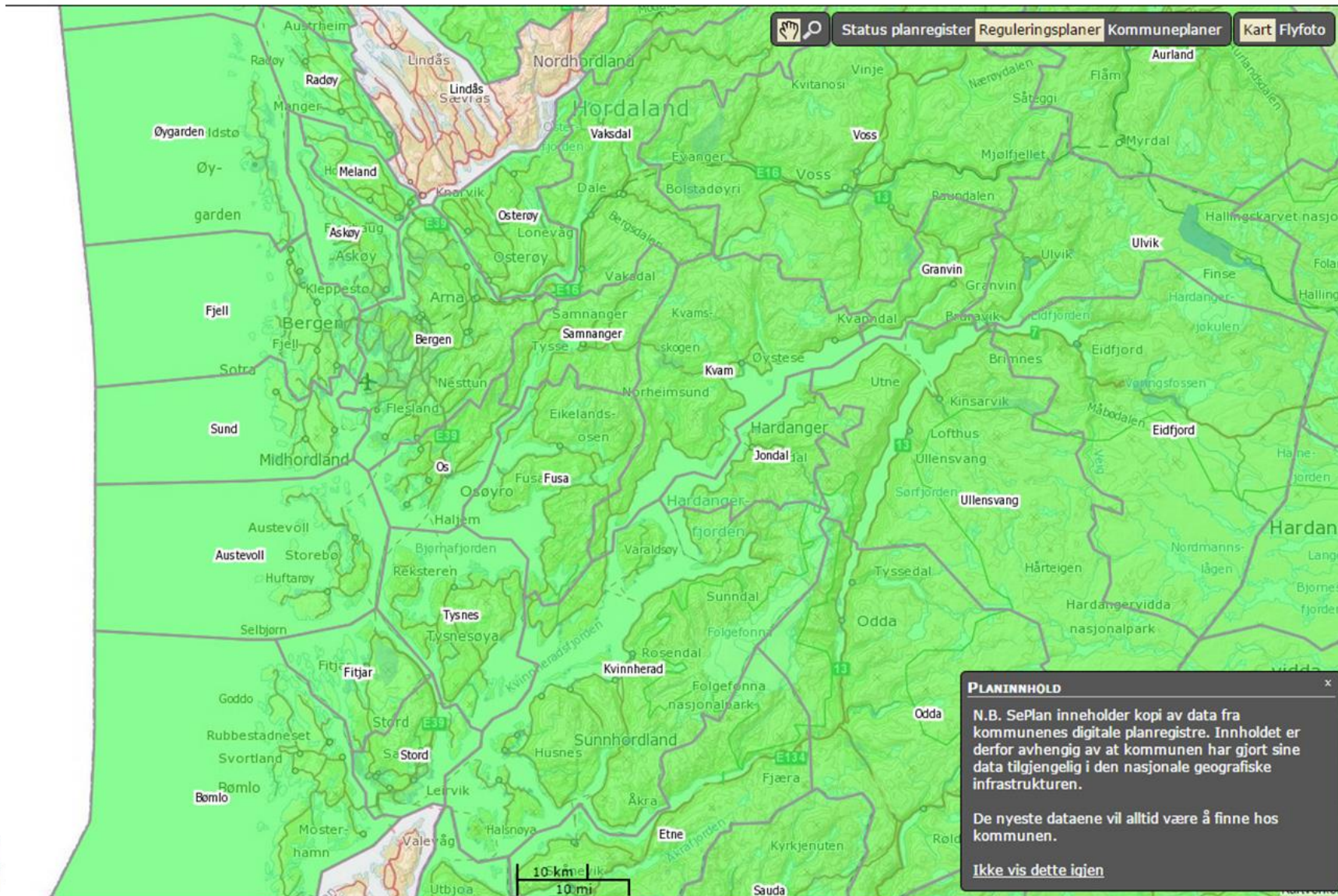
1.1.2016

1.4.2017

Hordaland – fulldigitale planregister

Status - Hardanger

Etableringsprosjekt

- Etablering av planregister og kvalitetsheving av reguleringsplanar for Jondal, Granvin, Ullensvang og Odda

- Prosjektet vart initiert av Kartverket. Føremålet var å få alle kommunar til å oppfylle krava til Kart- og planforskriften §12, digitalt planregister, jf kapitel 2.
- Finansiert av skjønnsmidlar hjå Fylkesmannen, Kartverket og eigeninnsats i kommunane.
- Ebbe Dam Meinild i Granvin vart frikjøpt for å gjennomføre prosjektet.
- Måla i prosjektet vart nådd
- Økonomien er i balanse
- Administrasjonen i kommunane og Hardangerrådet ser det som interessant å utvikle eit slikt samarbeid på sikt, slik at vedlikehald og drift kan samordnast

Odda

Desember 2015

Omfattande reguleringsplanbase
– mykje digitalt

Ingen dokument i planregisteret

Mangla kontinuerleg drift

Mai 2017

Reguleringsplanbasen på R2-nivå
(I høve til krava gitt av Kart-
planforskriftens §12)

Planregisterløysing i WebPlan

?

Ullensvang

Desember 2015

Komplett omrissbase (R1 etter Kart- og planforskriftens §13)

Dårleg datakvalitet på digitale planar

Nær komplett planregister kopla mot omrissbasen, men mykje feil på server i høve til WebPlan

Mai 2017

Reguleringsplanbasen på R2-nivå (I høve til krava gitt av Kart- og planforskriftens §12)

Utbetra kvalitet på digitale planar

Planregisterløysing i WebPlan fungerer som han skal

Granvin

Desember 2015

Ikkje komplett planregister

Enno mange analoge plankart

Dårleg datakvalitet på digitale planar

Mai 2017

Planregisterløysing i WebPlan

Reguleringsplanbasen på R2-nivå
(I høve til krava gitt av Kart-
planforskriftens §12)

Datakvaliteten på mange av
planane er heva

Jondal

Desember 2015

Lite klart for planregister

Mangla programvare

Mangla kompetanse og kapasitet

Mangla systematisk oversikt over plandokument

Uvisst kva som fanst av digitale og analoge planar

Mai 2017

Har programvare for å løyse lovpålgde oppgåver

Manglar enno kompetanse og kapasitet

Planregisterløysing i WebPlan

Reguleringsplanbasen på R2-nivå (I høve til krava gitt av Kartplanforskriftens §12)

Framdrift

Desember 2015:	Prosjektplan, oversikt over kommunanes behov.
Januar 2016:	Søknad om skjønnsmidlar til FMHO. Ansvar Hardangerrådet og kommunane
Februar 2016:	Innsamling av all data, besøk i alle kommunar.
April 2016:	Gjennomført feilretting
Juni 2016:	Ferdigstilt forvaltningsbase
August 2016:	Ferdigstilling
September 2016:	Rutiner for drift
Desember 2016:	Avslutning av prosjektet. Sluttrapport og dokumentasjon.

Finansiering:

Prosjektmidlar Kartverket	400.000 ¹
Skjønnsmidlar Fylkesmannen i Hordaland	475.000 ²
Eigenfinansiering frå kommunane Granvin, Ullensvang, Odda, Jondal	250.000
SUM	1.125.000

Rekneskap:

Kostnad frikjøp av 60%-årsverk frå Granvin kommune (1380 timer)	614.385
Kostnad kjøp tenester frå Ulvik herad og Eidfjord kommune, Norkart AS og Geoplan AS	205.930
Reiser, kurs og opplæring samt kontorutgifter Granvin herad	54.685
Timeressursbruk i planavdelingane i kommunane Granvin, Ullensvang, Odda, Jondal og i samband med gjennomføring av <ul style="list-style-type: none">• Arkivarbeid – oversikt over gjeldande planar• Webinnsyn – integrering heimesida, oppsett• Oppdatering av papirarkiv i etterkant• Nye rutinar for vedlikehald av planregister og webinnsyn.	250.000 ³
SUM	1.125.000
Differanse	0

¹ Ebbe Dam Meinild / Granvin herad fakturerar Statens kartverk for medgått tid – timar * timesats - og evt. andre utgifter etter avtale. Kartverket sitt tilskot er nytta til arbeid i 2016.

² Kr. 55.000,- vart vidareført til 2017. Sjå separate sluttrapportar og rekneskap for 2016 og 2017.

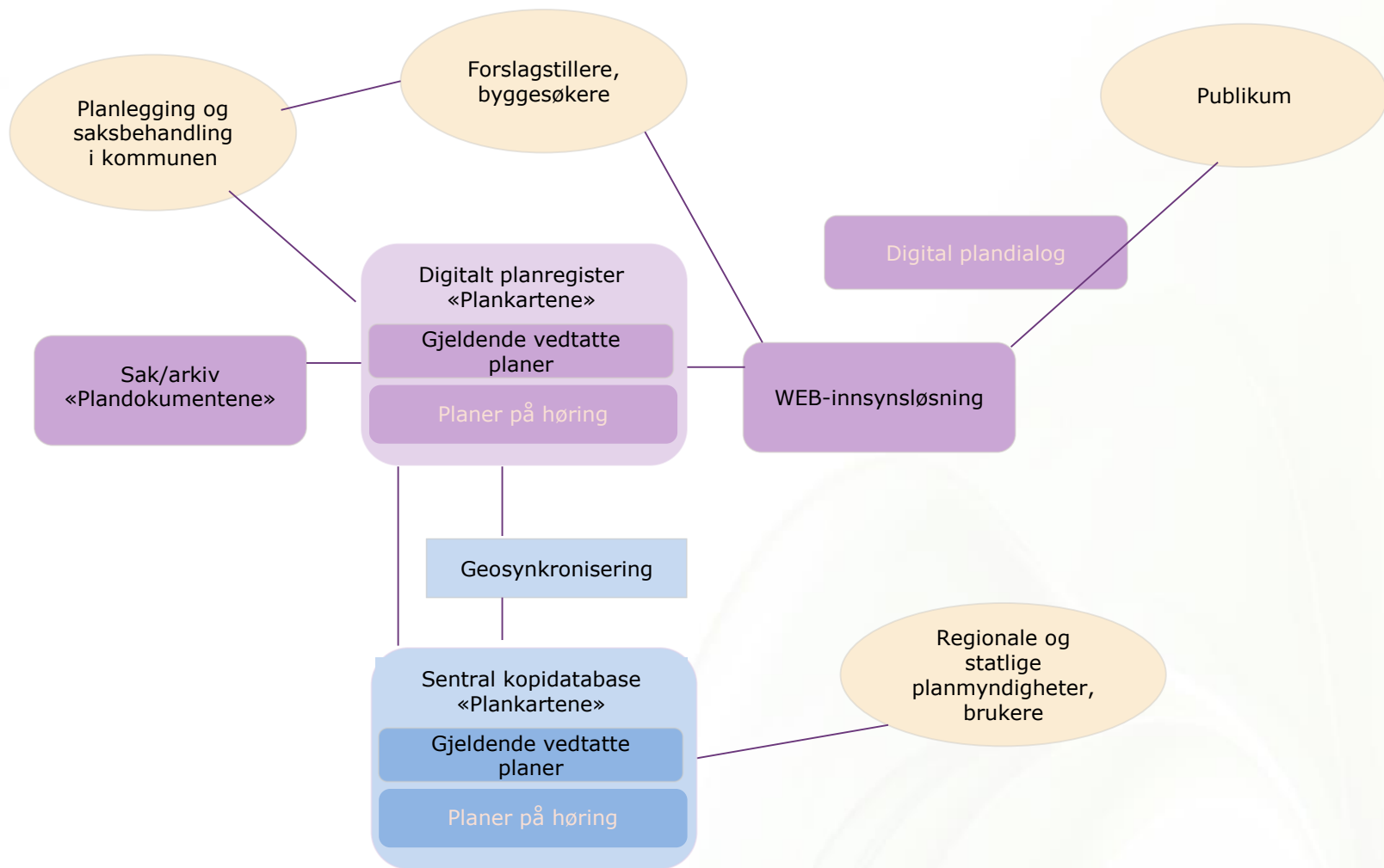
³ Berekna av timesats på kr 500,- dvs. 500 timar. Fordelt på kommunane er følgjande fordeling estimert: Odda: 200 timar; Ullensvang: 100 timar; Jondal: 100 timar og Granvin: 100 timar.

Veien videre

- Sikre vedlikeholdet av Plandatasene - lovpålagt
- Levere av nye planer til sentralkopidatabase - lovpålagt
- Sikre plandokumentene og effektiv tilgang til disse
- Noe opprydding?
- Sikre historikken?

- Hvilke effektiviserings gevinster ønsker dere å realisere?
- Hvilke mål vil dere sette på kort og lang sikt?
- Hva legges til rette fra sentralt og regionalt hold, på kort og lang sikt? Hva må dere ta fatt i selv?
- Hvordan bør dere organisere dere?
- Hva kan Kartverket og andre bidra med?
- Finansiering – finnes det midler å søke på?

Forenkling og effektivisering mulig i mange ledd

Anbefalinger

- Sikre at de digitale plandatabase er oppdatert
- Sikre tilhørende dokumenter til plankartene
- Sikre kvaliteten på planforslag fra forslagstillere
- Etablere Varsling/høringsbase i fylket
- Oppsett av geosynkronisering mot sentral kopidatabase
- Etablere Plandialog – dialog med publikum
- Vurdere felles plandatabase, innsynsløsning og plandialogsløsning
- Etablere regionsamarbeid
- Etablere mål og gevinster for videre arbeid, lag en gevinstrealiseringsplan som dere eier og etabler et prosjekt for gjennomføring – søk støttespillere og midler

Sikre vedlikehold av plandatabaser

- Regionsamarbeid – en –to gjør jobben for alle
- Kurs - hvordan etablere gode rutiner og hvordan utføre vedlikeholdet programvaren
- Vurdere om regionsamarbeid skal dekke et større område enn digitale plandatabaser – dekke GIS/ Oppmåling/IKT?

Felles programvarer og løsninger for regionen?

- Felles systemer/programvare – kan gi lavere kostnader.
- Færre som trenger å vedlikeholde kompetanse på systemet.
- Koordinere dette med IKT

Sikre tilhørende dokumenter til digitale plankartene

- Sørg for at alle tilhørende dokumenter til en plan finne og er lett tilgjengelig
- Let opp alle tilhørende dokumenter til en plan (bestemmelser, dispensasjoner etc)
- Digitaliser, registerfør og lagre dem i sakarkiv
- Arkivløsning med geointegrasjon – unngår dobbeltlagring av dokumenter
- Lever til sentral kopidatabase

Sikre kvalitet på planer fra forslagstillere

- Kurs aktørene
- Strenge med hva som godtas
- Dette vil spare kommunen masse arbeid og effektiviserer prosessen

Høringsbaser

- KV tilbyr og sette opp dette i fylkene
- FGU/PTU/KV tar initiativet – kommunene er med i utvalgene
- Sikrer og forenkler regionale og statlige innsigelsesmyndigheters arbeid

Høringsbasar og GIS-samarbeid:

Oversikt fylkesvise databasar med høringsforslag pr. mars 2017:

Oversikt fylkesklientar pr. mars 2017:

OslofjordGIS	(Intern klient FM og FK) Vestfold og Agder på tur inn?
Karportal BuTe	http://193.71.49.211/fmbute (FM og FK)
InnlandsGIS	http://open.innlandsgis.no (FM, FK, SVV)
Temakart Rogaland	http://www.temakart-rogaland.no/ (FM og FK) i oppstart med planforslag
GisLink	http://www.gislink.no/ (FM og FK)
GiNT	http://www.gint.no/ (FM og FK)
NordlandsAtlas	http://nordlandsatlas.no/ (FM og FK)
TromsAtlas	https://www.tromsatlas.no/plan (FM og FK) i

Oppsett av geosynkronisering

- Sørger for at sentral kopidatabaser til en hvert tid er oppdatert med siste gjeldene vedtatt planer og planer på høring
- Effektivisering for kommunen
- Forslag til plansatsing gjennom Norge digitalt 2018-2019
Frivillig ordning – forslag til at kommunene får økonomisk støtte for å sette dette opp
- Utrulling samkjøres med sentral FKB

Digital Plandialog

Organisering - anbefalinger

- Etablere regionsamarbeid
- Etabler en mål videre plansatsing
- Etablere prosjekt som får ansvar for gjennomføring
- Etabler en eierstruktur som følger opp at gevinstene realiseres og at prosjektet gjennomføres som planlagt

Finansiering

- Skjønnsmidler
- Andre statlige og regionale midler
- Oppsett av geosynkronisering – mulig tilskudd fra Norge digitalt
- KV – i utgangspunktet ikke penger til tilskudd, men støtter med faglige ressurser
- KV – har søkt KMD om midler til vedlikeholdskurs og oppstart av regionsamarbeid
- Øremerkede KMD midler

KMD midler søknadsfrist 28.mai

[Nytt om plan, bygg og eiendom på regjeringen.no](#)

Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata - retningslinjer for ordningen.

10.04.17

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) lyser ut inntil 4,5 mill. kr. i tilskuddsmidler til tiltak og prosjekter som bidrar til å øke lokal kompetanse, utvikle verktøy og gode eksempler innen planlegging, kart og geodata. Prosjektene skal bidra til økt effektivitet og kvalitet i lokale og regionale prosesser etter plan- og bygningsloven (pbl). Arbeid på tvers av fagområder skal tilstrebes.

Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata

10.04.17

KMD lyser i 2017 ut om lag 4,5 mill. kr. i tilskudd for å sikre tilstrekkelig lokal kompetanse innen planlegging, kart og geodata. Dette skal bidra til å øke effektiviteten og kvaliteten på den lokale og regionale planleggingen etter plan- og bygningsloven. Målgruppene er lokale og regionale aktører innen organisasjonsliv, virksomheter og faglige nettverk. Søknadsfrist: 28. mai 2017.

KMD midler søknadsfrist 28.mai

Nærmere avsjekk med KMD:

Det er seksjon for statlig og regional planlegging i Planavdelingen som er ansvarlig for ordningen.

Hovedhensikten er å bygge lokal kompetanse og det forutsettes at aktører og faglige nettverk utenfor det offentlige blir involvert. KMD vil være «romslige» i vurderingen av søknadene – eksempelvis kan det gis støtte til:

- Trykksaker, veiledning, informasjonskampanjer
- Seminarer, fagdager etc.
- Kompetanseprogram – eks. arkitektforbundet har fått støtte til noe slikt
- Geoforum
- Nye innovative løsninger i samarbeid mellom kommuner, konsulenter og systemleverandører...

Det legges vekt på overføringsverdi gjennom faglige nettverk eller interesseorganisasjoner.

Vi i Kartverket bør kunne bidra som fasilitator ute i regionene og evt. prøve å koble aktører som kan fremme en søknad. F.eks kan vel regionalt samarbeid om kompetanse på planregister og plandialog i samarbeid med geoforum være en vinkling. Koksvik i KMD følger gjerne opp spørsmål angående innretning av søknadene.

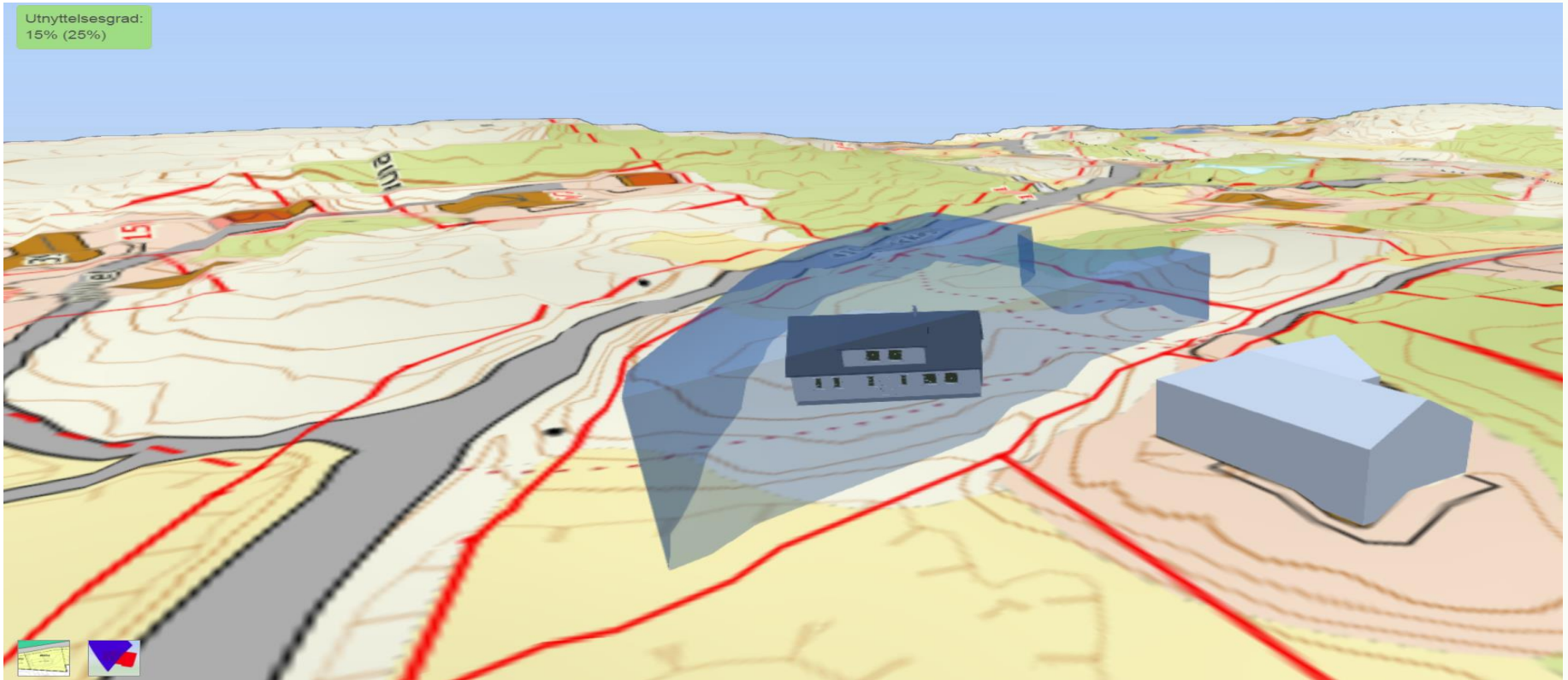
Mange effektiviseringstiltak på gang

- 3d plan
- ePlansak
- eByggesak
- Knytte planbestemmelser til kartet
- Bygglett- effektivisere byggesøknad

Målsetting for fremtiden

bygglett.catenda.com

Utnyttelsesgrad:
15% (25%)

Møtedato 15.06.2017	Saksansvarleg Jostein Eitrheim
---------------------	--------------------------------

**HR-sak 24/17 Omorganisering av NAV Hardanger/Voss etter Værnesmodellen
Drøfting**

Saksvedlegg:

Vedlegg 1 Presentasjon frå NAV til Rådmannsforum 05.05.2017.

Saksutgreiing:

NAV avd. Hardanger/Voss var inviterte til Rådmannsforum 05.05.2017 for å orientera om «Værnesmodellen» som beskriv korleis NAV no er organisert for sin aktivitet i kommunane Stjørdal, Meråker, Frosta, Selbu og Tydal.

Vi vil gjennomgå vedlagte presentasjon på nytt før drøfting i denne saka.

Saksvurdering:

NAV avd. Hardanger/Voss ber Hardangerrådet om å drøfta denne modellen for organisering av NAV i vårt område og evt. gje ei oppmoding til NAV om å starta ein intern prosess for omorganisering etter «Værnesmodellen»

Framlegg til vedtak:

Saka vert framlagt utan forslag til vedtak.

Jobbe smartere i Tjenesteområdet Voss - Hardanger - Vaksdal

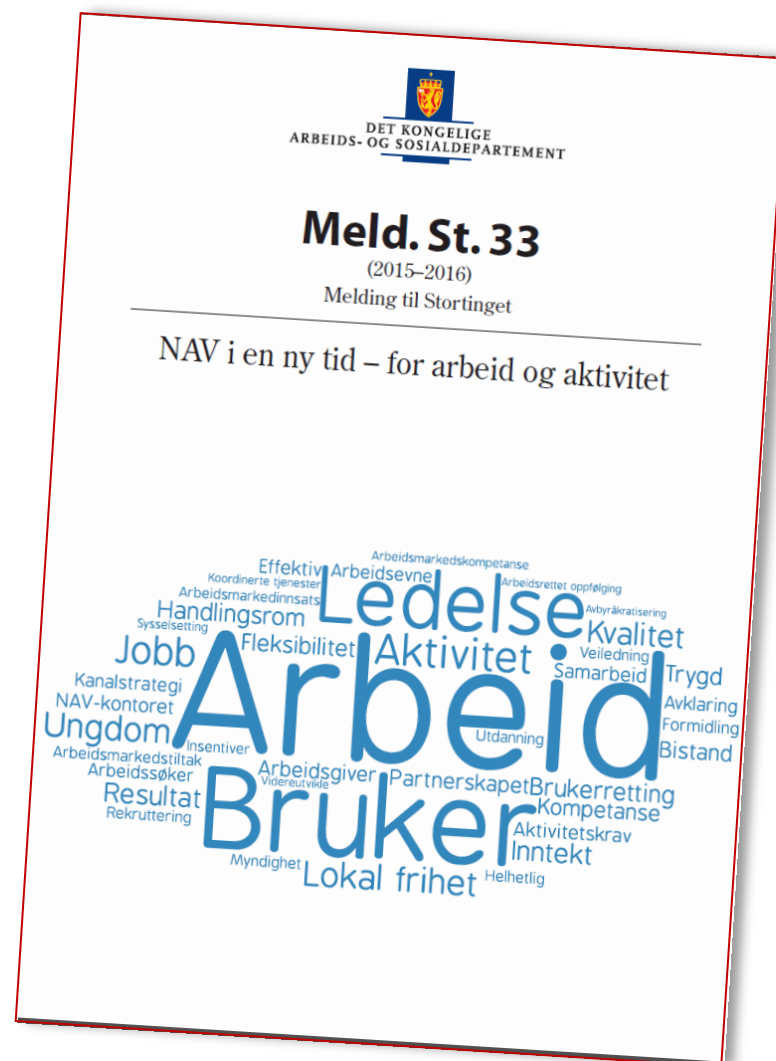
Presentasjon for rådmannsforum

Utvikling av NAV-kontoret – større handlingsrom og ansvar

- Stortingsmelding 33 (2016)
- Utvikling av NAV- kontor større handlingsrom og ansvar av 13.1.17

Stortingsmelding med ein tydeleg retning

- Større myndigheit og handlingsfridom til NAV-kontora
- Tydelegare arbeidsretting av NAV-kontoret
- Mindre vekt på tal tiltaksplassar, meir på kvalitet og resultat
- Fleire tiltak i eigen regi
- Vekt på leiing og kompetanse i NAV-kontora
- Større NAV-kontor med breiare kompetansemiljø
- Offensiv kanalstrategi

Felles målsetting stat og kommune

- Gode tenester til innbyggjarane – fleire i arbeid og aktivitet
- Endring i omgivelsane, i arbeidsmetode og krava til NAV-kontora
- Kva er hensikten - Kvifor tenker vi at større eining vil gi betre tenester til brukarane?
 - Større fagmiljø
 - Større NAV-kontor med meir fullmakt og fleire oppgåver
 - Nye teknologiske løysingar
 - Forskjell på leveransane frå NAV-kontora
 - Bruka ressursane på tvers
 - Mindre tid til rapportering

Myndighet skal flyttast til NAV-kontoret

- Vi skal bruka arbeidsmarknadstiltak ut frå **lokale behov** og muligheiter.
 - Fleire tiltak skal gjennomførast i **eigen regi i NAV kontoret**.
 - Vi blir målt på **kvalitet og resultat** i staden for tiltaksnivå.
 - Vi sender midlertidige varsel om **stans** i arbeidsretta ytingar.
-

Frå 2018:

- NAV-kontoret har myndigheit og kompetanse til å vurdera inngangen til arbeidsretta ytingar
- NAV-kontor med store nok fagmiljø ivaretek ansvaret for mindre kontor

Vi skal jobba kunnskapsbasert

- Vi skal **tilpassa tenestene** til brukarane og syta for at vi har den kompetansen vi treng for å møta behova.
- Enkelte oppgåver: NAV-lederen verifiserer at rettleiaren har **nødvendig kompetanse**.
- NAV sentralt samarbeidar med **høgskuler** om å utvikla inkluderingskompetanse, underbygge kunnskaper og trene ferdigheter.
- Nokre NAV-kontor vil få i oppgåve å utvikla kunnskap for **definerte** tenester eller brukergupper.

Innholdet i NAV-kontoret er arbeidsretta

- Vi skal følgja opp sjukmeldte og arbeidsøkjarar **tettare** og mer **treffsikkert**.
- Vi skal stilla krav om **aktivitet**.
- Vi skal **møta arbeidsgjevarane** med fleksibilitet, kompetanse og myndigheit til å fatte beslutningar.
- Vi er meir **på farten** – ute hos brukar og arbeidsgjevar.

Vertskommuneavtale

(KL's § 28-1 b. Administrativt vertskommunesamarbeid)

om

NAV Værnes

mellom

Tydal kommune
Selbu kommune
Meråker kommune
Frosta Kommune
og
Stjørdal kommune
(vertskommune)

Etableringen av NAV Værnes

- Ett NAV-kontor: fem kommuner, to fylker, fem lokasjoner

Rådmannsforum i Hardanger, Granvin

05.05.17 // Per Helge Vollmo, Prosjektleder i etableringsfasen

Dette er NAV Værnes

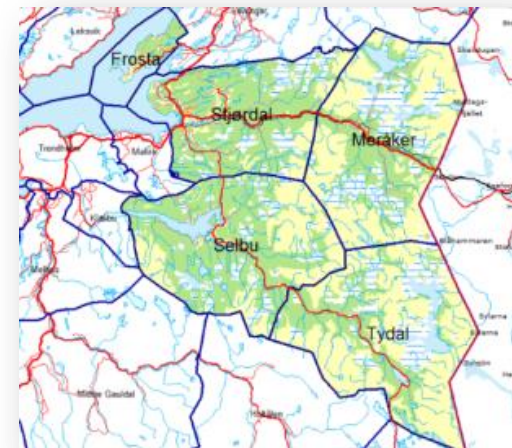
Foto: Nea Radio

Hovedpunkter

- Hvorfor: Bakgrunn for etableringen
- Hva er NAV Værnes i dag
- Etableringsprosessen
- Erfaringer og refleksjoner

Bakgrunn – Hvorfor NAV Værnes?

- Interkommunalt samarbeid på mange områder i Værnesregionen
- Initiativ fra den minste kommunen – Tydal
- Ønske om å vurdere interkommunalt samarbeid også om NAV-tjenester
- Forprosjekt i samarbeid med NAV stat
- Vedtak om interkommunalt samarbeid KL's § 28-1b (Adm. vertskommune)
- Oppstart etableringsprosjekt 01.07.15
- Etablert NAV Værnes 01.01.16

Mål: Ett NAV kontor med felles ledelse som skal betjene hele Værnesregionen med enhetlige tjenester

Noen hovedprinsipper for etableringen

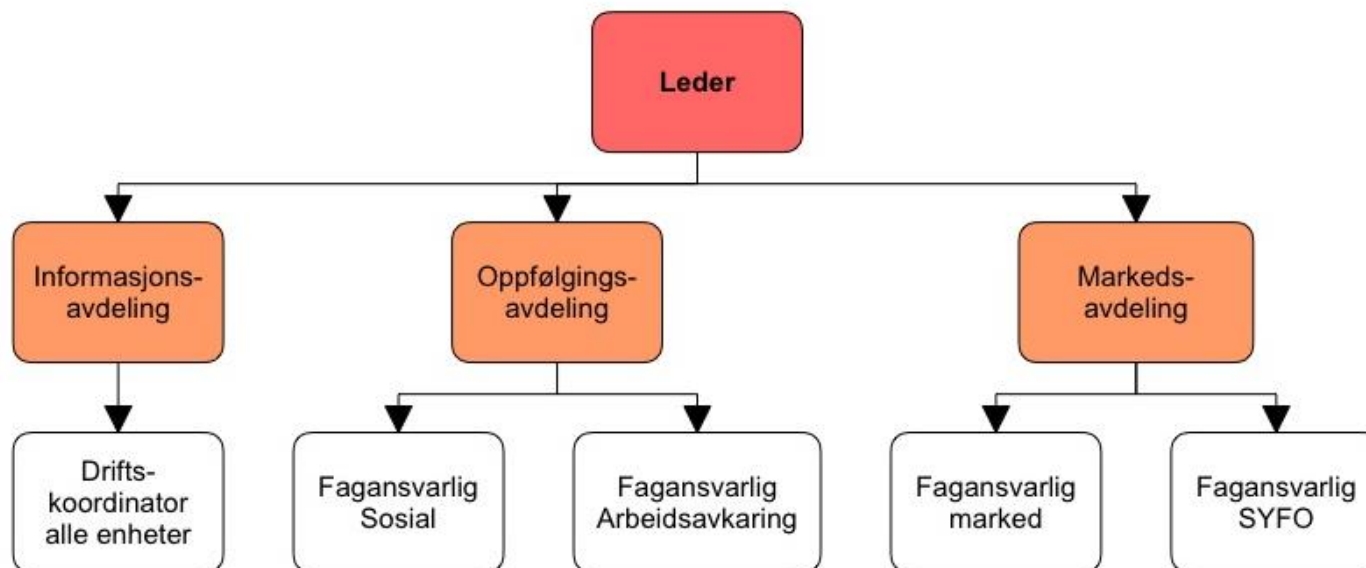
- Spesialisering
- Lik praksis og felles fag-/tjenesteutvikling
- Jevn belastning og god ressursutnyttelse
- Ett arbeidsmarked
- Ingen kommunegrenser i NAV Værnes
- Prioritering

Ungdommer
Flyktninger
Arbeidsgivere

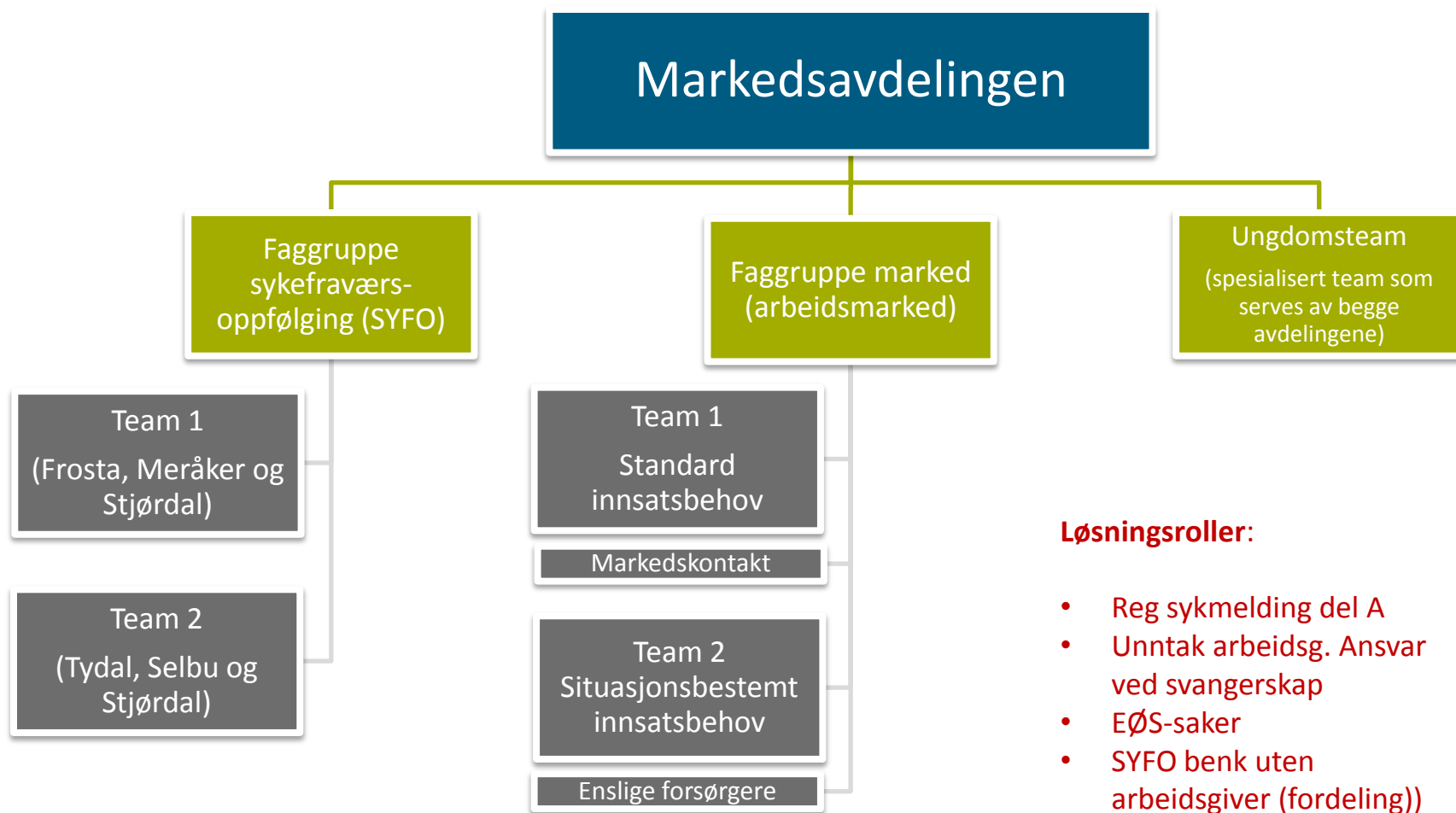
Organisering NAV Værnes

Partnerskapet:
Rådmann vertskommune – Direktør NAV

Løsningsroller knyttet opp mot den enkelte avdeling (oppgaver som kan spesialiseres)

Markedsavdelingen

Løsningsroller:

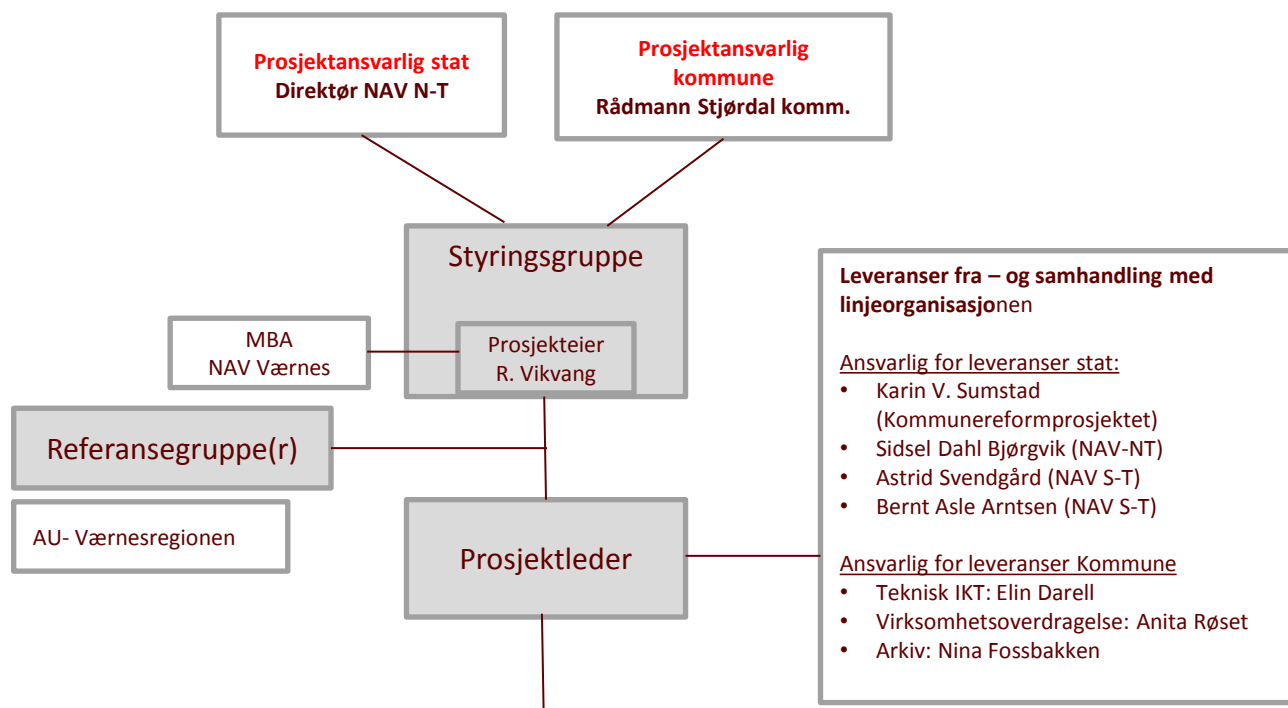
- Reg sykmelding del A
- Unntak arbeidsg. Ansvar ved svangerskap
- EØS-saker
- SYFO benk uten arbeidsgiver (fordeling)

Hva er gjort i etableringsfasen – i kortform

- Kommunale vedtak IKS
- Overført statlig myndighet
- Ny samarbeidsavtale
- Organisering og ledelse
- Statlig og kommunal IKT
- Skanning/el.arkiv sosial
- Samhandling med andre
- Oppgaveløsning i ny enhet
- Virksomhetsoverdragelse
- Hvem skal gjøre hva
- Informasjon og forankring
- Kulturbygging

Prosjektorganisasjon Prosjekt NAV Værnes

Prosjektgruppe «Værnes»

Arb.gruppe
Mottak/info/
merkantilt

Arb.gruppe
SYFO

Arb.gruppe
Org/ledelse

Arb.gruppe
IKT Stat

Arb.gruppe
IKT kommune

Arb.gruppe
Sosial

Arb.gruppe
AAP

Arb.gruppe
Kompetanse

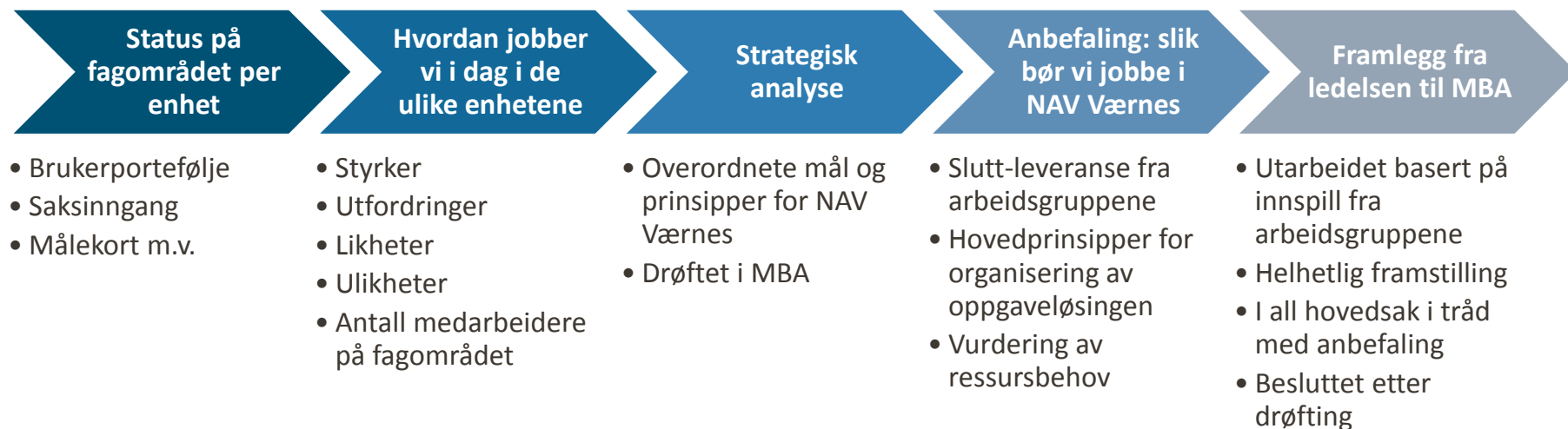
Arb.gruppe
Kultur/miljø

Arb.gruppe
Ungdom

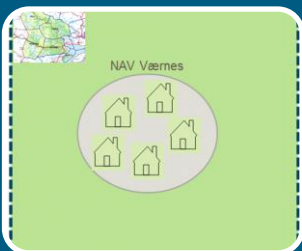
Arb.gruppe
Flyktninger

Arb.gruppe
Marked

Proessen i arbeidsgruppene

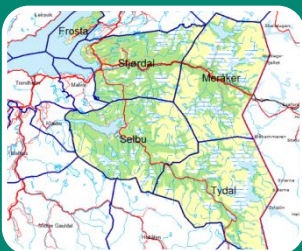

Utfordringer på veien

Hva innebærer 1 enhet?

- Ulike oppfatninger
- Forskjellen fra kontorsamarbeid
- Bruker- og medarbeiderperspektivet

Geografi

- Intensjoner
- Praktiske løsninger

Forskjeller

- Arbeidsmåter
- Kommunal IKT
- Arbeidsbelastning
- Kultur

Suksesskriterier i gjennomføringen

- Kommunalt initiativ
- Aktivt og engasjert partnerskap
 - Og øvrige rådmenn (AU i regionen)
- Ledelse og koordinert styring
 - Ivareta daglig drift
 - Sikre struktur og framdrift i prosjektet
- Aktive og engasjerte medarbeidere
 - Formell medbestemmelse
 - Reell medvirkning
- Støtte fra samarbeidspartnere
 - NAV for øvrig (Direktorat, fylkeskontor, andre enheter)
 - kommunen(e)
- Løpende info og forankring internt og politisk
- Systematisk detaljering og videreutvikling etter etablering

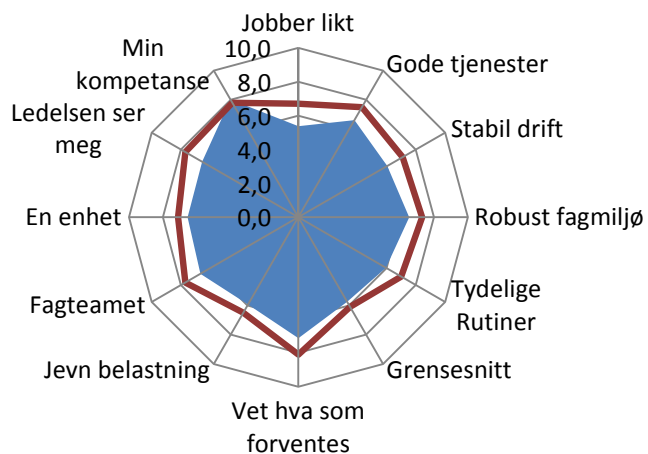
Oppnådde og forventede effekter

- Frigjøre ressurser til oppfølging – styrke A'en
 - Økt spesialisering
 - Færre ledere
 - Mindre rapportering
- Mulig med målrettet arbeid mot prioriterte målgrupper
- Bedre og mer ensartet praksis overfor brukere, arbeidsgivere og andre
- Et større arbeidsmarked å spille på lag med, og mer systematisk oppfølging og støtte til arbeidsgivere
- Jevnere arbeidsbelastning og bedre utnyttelse av kapasitet
- Alle del av et større fagteam – mindre sårbart
- M.m...

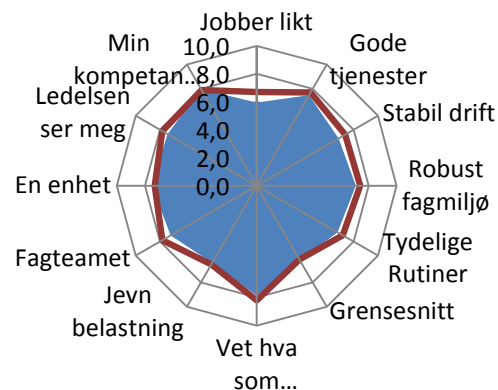
Utvikling april – august 2016

Gjennomsnitt alle (7,2)

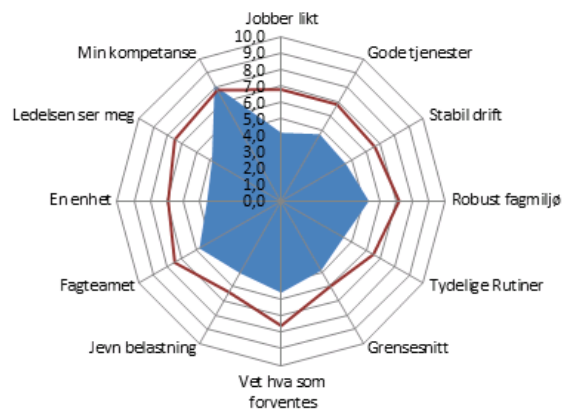
■ Gjennomsnitt alle 04/16
 ■ Gjennomsnitt alle 08/16

Stjørdal (7,3)

■ Gjennomsnitt Stjørdal 04/16
 ■ Gjennomsnitt Stjørdal 08/16

Andre lokasjoner (7,0)

■ Gjennomsnitt lokasjonene 04/16
 ■ Gjennomsnitt lokasjonene 08/16

Erfaringsrapport mai 2017

Utviklingsarbeidet fortsatte – i 2016:

- Detaljering av felles rutiner per fagområde
- Etablere arenaer og strukturer for tverrfaglig samhandling
- Innføre og utvikle metoder for mobilt kontor
- Markedsarbeidet internt og eksternt

Det er «fort gjort» å etablere en enhet

- Det å BLI en enhet er en stor jobb,
som tar tid